

NASLOV

 Leto XXXIII
Št. 32

 Murska Sobota,
24. aprila 1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

NA ROB MESECU ČISTOČE

NAMEN DOSEŽEN — TAKO NAPREJ!

Mladina, delovni ljudje in občani Pomurja so se v iztekaiočem mesecu čistoče spet občutneje zganili. Gesla Ohranimo našo deželo čisto torej niso vzeli le kot parolo, temveč spoznano nujnost. Pa ne zgolj v mestnih središčih, temveč tudi nekaterih krajevnih skupnostih na podeželju in organizacijah združenega dela. Skratka kaže, da je akcija čiščenja okolja in zbiranja sekundarnih surovin, posebej steklenic in starega papirja, dosegla svoj namen in dodamo lahko: naj bo tako še naprej. Naj se z aprilom skrb za okolje ne neha, temveč nadaljuje nepretrgano, z nezmanjšano prizadevnostjo.

Zapisali smo, da je cilj aktivnosti v bistvu dosežen, kljub temu pa je še nekaj težav, ki dajejo misliti. Kot hiba se je najprej pokazalo, da se sicer številni dejavniki — v Pomurju imamo medobčinsko društvo za varstvo okolja, komisijo za prostorsko planiranje in varstvo okolja pri medobčinski gospodarski zbornici, občinske odbore Rdečega križa, lovške in ribiške družine, taborniki in še bi jih lahko navajali — ne morejo zanesljivo dogovoriti, kako izpeljati določeno akcijo. Če pa se že dogovorijo, se zna zavozlati pri usklajevanju. Celo do užaljenosti utegne priti, kar seveda nikakor ni in ne more biti vzdržno. Vprašanje, ki ga tu ne more-

mo povsem razčistiti, je nadzor in kontrola nad izvajanjem predpisov, ki urejajo področje varstva neposrednega delovnega in življenskega okolja. Najbrž bi se morali inšpekcijski organi in vsi drugi, ki so po tej plati odgovorni, veliko bolj angažirati, vsekakor pa ostreje kaznovati vsakogar, ki krši — takih primerov pa je več kot dovolj — tovrstne norme.

Nenazadnje velja spomniti na hvalevredno akcijo iz Murske Sobotice in Občinskega odbora rdečega križa Radenske iz Radenec, ki v sodelovanju s Fructalom iz Ajdovščine, Talisom in Vinagom iz Maribora te dni načrtno zbira, seveda ob pomoči predvsem mladih širom Pomurja, številne odvrgene steklenice. Kar 15 vrst steklenic je na spisku, ki jih je nepoškodovano moč vnovčiti. Splača se, v to ni dvoma, kot se tudi splača zbirati vse vrste drugih odpadnih surovin: staro železo, papir, tekstil in druge.

Skratka, ponuja se nekoliko priložnosti, da ohranimo našo deželo čisto in varno, ob tem pa tudi prispevamo k vsesplošnim naporom za ustalitev našega gospodarstva. Pa da ne pozabimo: v slogi je moč, pregovor, ki še kako velja za čase in razmere, v katerih živimo in jih soustvarjamo.

Branko Žunec

● Sadno dréjve letos lepo kaže, zato mu kaže posvečati še toliko več skrbi. Le da pridelka ne bi vzela slana ali kakšna druga naravna nesreča. Foto: L. K.

 DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN
SKUPŠČINA OBČINE GORNJA RADGONA

VABIJO NA

OSREDNJO OBČINSKO PROSLAVO

v počastitev

40-letnice vstaje narodov in narodnosti Jugoslavije in
40-letnice ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda,
ki bo v soboto, 25. aprila 1981, s pričetkom ob 15.30 uri na sejmišču v Gornji Radgoni.

Program:

- kulturni program
 - pozdrav občinske in zvezne štafete
 - slavnostni govor
 - podelitev priznanj OF in srebrnega znaka zveze sindikatov
- DPO in SO občine G. Radgona

OBVESTILO BRALCEM IN NAROČNIKOM

Prihodnja številka Vestnika bo izšla v sredo, 29. aprila, posvečena pa bo prazniku OF, 1. maju in 40-letnici vstaje.

Uredništvo

Jutri bomo pozdravili zvezno štafeto!

V Pomurju že nestrpno pričakujemo nosilce letošnje zvezne štafete mladosti, ki je simbol neomajne privrženosti Titovi poti ter bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti. Ne samo mladi, ampak tudi starejši, delovni ljudje in občani vseh štirih pomurskih občin so se v letošnjem letu, ko praznujemo 40-letnico vstaje in zmagovite revolucije, še posebej temeljito pripravljali na sprejem zvezne štafete mladosti, ki prispe v pokrajino ob Muri v soboto, 25. aprila.

Tako jo bodo mladi iz ljutomerske občine prevzeli od svojih vrstnikov iz ormoške občine pri Žerovincih ob 12.55, nakar bodo nosilci štafete palice nadaljevali pot proti Ljutomeru, kamor bodo prispeli ob 13.15. Zatem bodo zvezno štafeto po-

nesli skozi več krajev ljutomerske občine, kjer jo bodo lahko množice ljudi, podobno kot vedno doslej, z navdušenjem pozdravile. Tako vzdušje se bo brez dvoma nadaljevalo tudi v lendavski občini, v občinsko središče Lendavo pa bodo prispeli ob 14.25. Nosilce zvezne štafete mladosti bo po daljšem kulturnem programu in pozdravih v slovenskem in madžarskem jeziku nato pot vodila vse do Strehovec, kjer jo bo mladina murskosoboške občine prevzela ob 15.10.

Po časovnici bi naj nosilci štafete palice prispeli v Mursko Soboto ob 15.40, bogat kulturni program pa se bo začel že ob 15. uri. Tu dobo pričakali tudi nosilce vseh treh občinskih štafet, ki bodo ob 15.20 prišli iz smeri Kroga, Bodonec in Motva-

rjevec. Ob 16. uri pa se bodo nosilci letošnje zvezne štafete mladosti napotili proti Tišini in Petancem, kjer bodo ob 16.25 predali štafeto palico vrstnikom iz gornjeradgonske občine. V Gornjo Radgono, kjer bo daljši postanek, bodo prispeli ob 16.50, že ob 17.20 pa jo bodo predali mladim v Benedikt, s čimer bo končana pot nosilcev zvezne štafete mladosti v Pomurju.

Vsepovsod, v večjih občinskih in krajevnih središčih, pa bodo ob tej priložnosti tudi pestri kulturni programi, ki se bodo začeli že veliko prej pred prihodom zvezne štafete. Številne lokalne in občinske štafete pa bodo šle skorajda skozi vse kraje v Pomurju, tako da se bodo tudi tam aktivno vključili na prihod štafete.

M. Jerše

DEHTEČA VAŠKA IDILIKA VABI — Tokrat predstavljamo v rubriki Naši kraji in ljudje Črenšovce, Žižke in Trnje — vasi, ki so združene v eno krajevno skupnost. Na predek, ki so ga dosegli občani teh naselij, je čutili na vsakem koraku, imajo pa tudi še precej načrtov. Več o vsem tem lahko preberete na zadnji strani. Na posnetku ena izmed novih ulic v Črenšovcih. Foto: Š. Sobočan.

ŠE VELIKO „LUKENJ“

Predlog letošnjega finančnega načrta republiške skupnosti za ceste, ki ga bodo v kratkem obravnavali delegati skupščine, govori o 6,873 milijarde dinarjev dohodkov in izdatkov skupnosti. Vendar to še ni »trden« denar, saj raču-

najo, da naj bi si izvajalci cestnih del pomagali s tako imenovanimi blagovnimi krediti, ki naj bi letos znašali kar 188,7 milijona dinarjev. Le nekaj manj kot lani naj bi dobili denarja tudi od prodaje bencina in sicer 1,57 milijarde

dinarjev (lani 1,62 milijarde). Izvršilni odbor cestne skupnosti ni zadovoljen s predlogom, da bi zdaj za ceste dobili le 73,3 odstotka posebnega prispevka v ceni goriv. Položaj v cestnem gospodarstvu je namreč takšen, da skoraj ne dopušča nadaljnega presihanja denarja za ceste. Zato bo skupnost za ceste ponovno zahtevala od republiškega izvršnega sveta, da pripravi tak zakon, ki tako imenovanega cestnega dinarja iz cene goriv ne bi razdeljeval še za energetiko in za železnice.

Čeprav je torej znan predlog letošnjega finančnega načrta, je v njem še vedno veliko »lukenj«. Predvideno je, da bi za popravila cest namenili 3,82 milijarde dinarjev, kar praznaprav niti ni tako malo, vendar je pri tem treba upoštevati, da bodo morali od tega zneska porabiti nič manj kot 1,760 milijarde dinarjev samo za odplačila dosedanjih kreditov.

Za boljšo zemljo

Nekako do konca prihodnjega srednjeročnega obdobja naj bi porabili približno petsto milijonov dinarjev za obsežna melioracijska dela ob rečici Polskavi. Gre za 8600 hektarov zamočvirjenih zemljišč v ptujski, slovenskobistriški in mariborski občini. Trajno je zamočvirjenih 5500 hektarov, od

tega pa na 3000 hektarih zemljišč ni bila mogoča nobena obdelava.

Računajo, da bodo na novih zemljiščih namenili za travnike 1800 hektarov, na 4800 hektarih pa bodo proizvajali krmo, pšenico in sladkorno peso. Na območju Polskavske doline je 27 odstotkov zemlje v družbeni lasti.

Trkanje na odprta vrata

Predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič je na posvetu s predsedniki in sekretarji občinskih ter predsedniki medobčinskih svetov govoril o nalogah socialistične zveze in o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih, ocenil pa je tudi vzroke za nedavne nemire na Kosovu. Zakaj Kosovo? Mislim, da so zato določeni objekti razlogi, ki jih zdaj ni treba več posebej razlagati — je menil tovariš Ribičič. Obstaja pa tudi veliko število študentov, ekstenzivna politika vzgoje v tej pokrajini, značilna za vse nerazvite dežele, kjer vzgajajo na univerzah množico profesorjev, pravnikov, filozofov, pesnikov in tako naprej, ne pa inženirjev, tehnikov, matematikov in fizikov. Spričo vsega vse tisto,

kar družba daje za hitrejši razvoj, ne prinaša pričakovanih rezultatov. Opraviti imamo s profili, ki imajo možnosti ne za zaposlitev ne za svoj osebni razvoj.

Druga stvar je zaostrena socialna diferenciacija, ki se posebej ostro kaže na nerazvitih območjih.

Tako hiter razvoj nujno poraja tudi večje socialne razlike, je neenakomeren, enostranski, zanemarljivo delno intenzivno industrijo, ne izkorišča vseh agrarnih možnosti dežele. Visok naravni prirastek prebivalstva obenem poraja za vso družbo hude probleme, npr. migracije in tudi onemogoča intenzivnejše rezultate na podlagi lastnih sredstev in pomoči bolj razvitih delov Jugoslavije.

Zastavlja se vprašanje, kdo stoji za temi demonstracijami? Težko si je misliti, da bi bil to kljub grmenju njihove propagande resnični interes ljudske republike Albanije, saj so doslej zatrjevali, da so za trdno in neodvisno Jugoslavijo in nenazadnje sta neodvisnost in varnost republike Albanije samo povezani z neodvisnostjo in trdnostjo Jugoslavije.

Kdo je potemtakem nosilec in netilec nemirov? Tisti, ki formulira parole o republiki Kosovo, o »marksizmu« in podobno, je zagotovo nekdo, ki hoče izkoristiti nerešene socialne pa tudi nacionalne probleme. Toda z netenjem nacionalnega sovraštva Albancev proti drugim narodnostim na Kosovu objektivno deluje tudi proti celovitosti in neodvisnosti LR Albanije in jo proti interesom albanskega ljudstva izpostavlja zunanjim pritiskom. Ali je kaj hujšega od hujšanja albanskega delavca proti srbskemu — in narobe?

Parole o socialistični republiki Kosovo pomenijo v bistvu trkanje na odprta vrta, saj ima Kosovo že zdaj, kot socialistična avtonomna pokrajina, v bistvu vse prerogative. Sam problem republike pa ni tako preprost, kajti gre za republiko Srbijo in ne za zadnje za meje treh socialističnih republik okoli Kosova, Črne Gore, Makedonije in ožje Srbije. Iz zgodovine vemo, kako so se med vojno oblikovale in kako so nastajale naše republike in zato so tudi danes spremembe mogoče le v dogovoru med vsemi republikami.

Pri tem pa velja posebej poudariti, da nobena od teh republik v Jugoslaviji nima čistih nacionalnih meja in nemišleno se je tudi boriti za takšne meje.

Eno od gesel, ki so ga oblikovali pobudniki neredov, je nerazvitost Kosova. Tudi tu je treba povedati, da smo storili največ, kar je bilo dejansko mogoče.

Posebej je treba opozoriti na zadnji dogovor v zvezni skupščini o delitvi sredstev za nerazvite pokrajine in republike, pri čemer odpade največji odstotek na Kosovo — je dejal med drugim Mitja Ribičič.

Predsednik romunske vlade Ilie Verdec (levo) in predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović. Tridnevni obisk in pogovori so potrdili stalnost interesa za sodelovanje obeh sosednjih držav. SFRJ in Romunija sta lahko za vzgled sosednjega sodelovanja v tem razburkanem in čestokrat sprtem svetu.

Bitka s cenami ni rešitev

Na zadnji seji sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je bila poudarjena ugotovitev, da bitka s cenami sama po sebi ne rešuje vprašanj stabilizacije gospodarjenja, življenjskega standarda in sploh problemov nadaljnega razvoja samoupravljanja. Na žalost je zoperstavljanje pretiranim podražitvam vzbudilo med delavstvom vtis, da bo z vračanjem cen na lanskoletno raven vse razrešeno in da bodo to postorili tisti, ki ukrepajo izven organizacij združenega dela.

Resnica je nasprotna, saj so cene odraz mnogih neurenjenosti, ki jih je treba odpraviti, da bi dobili pogoje gospodarjenja, ki bodo dajali realne osnove cenam vsega dela in rezultatom dela, ki niso samo izdelki organizacij združenega dela.

Glede samih cen smo dobili zakone o politiki cen, družbene dogovore o cenah in še marsikaj podobnega. Nastajajo tudi skupnosti za cene, katerih delovanje naj bi preprečilo nenormalno gibanje cen, ki so prečesto posledica prizadevanja, da bi se izognili izgubam v gospodarjenju in problemom, ki od tod izhajajo, ne da bi mislili o tem, kakšne posledice ima zbiranje prihodkov brez ustreznega dela in njihovo neutemeljeno delitev.

Kakor kažejo pregledi sindikatov v federaciji, gredo posli okrog oblikovanja skupnosti za cene zelo počasi in da je tudi zaustavljanje podražitev v marcu precej varljivo, saj izgleda, da so se organizacije združenega dela le potuhnile, ne pa organizirale tako, da bi z boljšim delom ustvarile realnejše dohodke za svoj obstoj in nadaljnji razvoj. Kaže, da so že predlogi za nadaljnja večanja cen in sicer za 50 do 60 odstotkov, kar kaže na navajenost, da vsak dež hitro mine in potem zopet posije sonce — v tem primeru za večanje cen.

PISMO IZ BEOGRADA

Divjanje cen, kakor pojavom s cenami pravimo zdaj, je vsekakor posledica neuveljavljanja ekonomije dela primerno institucionalnemu oblikovanju samoupravljanja in v tem zlasti tozdiranja. Dohodkovno povezovanje, ki naj bo posledica temeljitega tozdiranja, ima namreč še preveliko ovir v raznih oblikah interventnega delovanja raznih administracij, ki kar naprej težijo k distribuiranju dobrin namesto k samoupravnemu razporejanju na osnovi večje in večje ustvarjalnosti.

Zadrega, ki nastajajo iz takšnega še vedno hibridnega stanja in praksi samoupravljanja, so nam znane ne samo iz divjanja cen temveč tudi v drugih oblikah reševanja samo svojih problemov na račun drugih. To delovanje k sebi, namesto k vsem enako, pa je glavni vzrok zapiranja v lastna tržišča, se pravi nespoštovanja zakonitosti tržišča in s tem nespoštovanja temeljnih ciljev združevanja dela in sredstev.

Kakor pravi o sedanjem stanju gospodarjenja podpredsednik GZJ Ratko Svilar, še vedno vsi najraje rešujejo sprotne drobne probleme, češ da za velike skupne probleme nimajo časa in jih zato pač odlagajo in odlagajo. Takšno egoistično ali praktičistično ravnanje, ki ni zavestno zlonamerno, se nam kot takšno kaže v svojih posledicah. Kajti kdor ni zainteresiran za reševanje glavnih ciljev z upoštevanjem svojih postopkov glede uresničevanja teh ciljev, ta nima potrebnih horizontov niti življenja niti gospodarjenja in je po naravi svojega delovanja in življenja konzervativen, pa naj bo še tako glasno progresiven v razlaganju svojih naučenih prepričanj.

Bitka proti pretiranim cenam je v bistvu le ena izmed mnogih bitk proti lahkemu življenju, ki je praviloma možno le na račun vseh drugih. Hitro bogatenje je torej način življenja na račun naglega večanja cen in je jalovo, kajti ni bogastva brez trdega mukotrpnega dela, saj je posledica takega dela ne samo navidezno materialno bogastvo, temveč predvsem duhovno, kulturno bogatenje kot izraz dozorevanja za dejanja, ki imajo trajno vrednost in pomenijo nesebično korist vsem ljudem. V kolikor človek v takšno bogastvo lastnega življenja ne dožori, se pač tolaži — s previsoko lastno ceno.

Viktor Sirec

Telegrami

TORINO — Italijanski proizvajalec avtomobilov »fiat« je opustil načrte, da bi v Indiji zgradil tovarno avtomobilov.

ANKARA — Odkar so septembra lani v Turčiji izvedli vojaški udar, so oblasti aretirale 25.662 oseb, ki so bile obtožene terorističnih akcij.

JERUZALEM — Zaradi pocenitve nafte na svetovnem tržišču bo Egipt odslej svojo nafto prodajal Izraelu nekoliko ceneje.

KAIRO — Po poglobitvi in razširitvi Sueškega prekopa so se dohodki v zadnjih mesecih močno povečali. Na upravi prekopa pravijo, da so marca dobili 85 milijonov dolarjev, kar je za tretjino več kot pred poglobitvijo in razširitvijo prekopa. Prekop spada med glavne egiptovske devizne vire.

NEW DELHI — Indijska vlada je sporočila, da so v raznih delih države odkrili več novih ležišč uranove rude.

MOSKVA — Visoki sovjetski partijski funkcionar je pred dnevi izjavil, da vidne osebnosti nove ameriške vlade, predvsem pa obrambni minister Weinberger, vodijo politiko odkritega pritiska na Sovjetsko zvezo.

PARIZ — Številni poslanci francoskega parlamenta trdijo, da ukrepi za zaščito prebivalstva pred jedrsko nesrečo niso zadostni.

WASHINGTON — Neki visoki funkcionar ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da bodo ZDA v bodoče prodajale orožje samo tistim državam, ki so pripravljene »podpreti ameriško varnost«.

LONDON — Predstavniki zahodnih bank in predstavniki poljske banke se dogovarjajo, da Poljska letos ne bi odplačevala dolgov tem bankam. Gre za 3,1 milijarde dolarjev.

BRUSELJ — Več tisoč demonstrantov je na ulicah protestiralo proti raketni oborožitvi zahodnoevropskih držav.

LONDON — Britanska pomoč deželam v razvoju je znašala lani le 752 milijonov funtov, kar je najmanj v zadnjih 15 letih.

Telegrami

...IN PO SVETU

Izvoljeni delegati za kongres samoupravljalcev

V pripravi na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije je bila aktivnost v zadnjih mesecih precej živahna na vseh nivojih, v nekaterih okoljih pa so v tem obdobju še pospešili svojo dejavnost. Poleg tega je potekalo tudi evidentiranje delegatov za bližnji kongres samoupravljalcev. Vse to pomeni, da je koordinacijski odbor za pripravo 3. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije v Murskosobotski občini v redu izpolnil svojo pomembno usklajevalno vlogo.

To so med drugim poudarili na seji občinskega volilnega telesa za volitve delegatov omenjenega kongresa v Murski Soboti, ki ga sestavljajo predstavniki družbenopolitičnih in delo-

vnih organizacij, skupščine občine in samoupravnih interesnih skupnosti. V razpravi so zlasti omenili uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in zakona o združenem delu, uresničevanje delegatskega sistema in podobno. V to smer je naravnano tudi sporočilo zaposlenih v SOZD ABC Pomurka kongresu samoupravljalcev Jugoslavije z naslovom »Uveljavljanje dohodkovnih odnosov od primarne proizvodnje do končne prodaje«, v največji delovni organizaciji — tovarni oblačil in perila Mura pa so pred kratkim opravili poglobljeno razpravo o delegatskem sistemu ter vprašanjih v zvezi z izvozom in uvozom in pri tem izhajali iz konkretnih razmer.

Zatem so delegati spregovorili o problematiki združenih delavcev v delegatskem sistemu, kjer ni manjkalo tudi kritičnih ugotovitev, zlasti glede vsebine dela konferenc delegacij kakor tudi dosedanje prakse pri uveljavljanju ustavne vloge delegatske skupščine. Neposredno odločanje delavcev, kot so omenili, pa mora priti bolj do izraza tudi v silih materialne proizvodnje.

Sicer pa so na seji občinskega volilnega telesa soglasno izvolili dva delegata za 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. To sta Ivan Ivančič, višji rentgenski tehnik v PZC TOZD Splošna bolnišnica, dolgoletni aktivni član sindikata, član RS ZSS za zdravstvo in socialno varstvo, ki je vseskozi aktivno

sodeloval pri pripravljanju in oblikovanju samoupravnih aktov v delovni organizaciji in tozdihi, in Marjana Poredoš, zaposlena v TOZD Kartonaža ZGEP Pomurski tisk, ki kot odlična delavka uživa ugled v temeljni organizaciji. Hkrati pa je tudi prizadevna družbenopolitična aktivistka. Ostala dva delegata pa so izvolili v tovarni Mura, in sicer Eriko Vogrnič iz TOZD Ženska oblačila, ki velja za eno najboljših delavk — samoupravljalč, uveljavila pa se je tudi s svojim delom v mladinski organizaciji, in v SOZD ABC Pomurka inženirja Aladarja Čahuka, tehnologa, ki je tvorno sodeloval tudi pri izdelavi sporočila 3. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije.

M. Jerše

GORNJA RADGONA

KADRI DOMA ALI NA TUJE?

Vnovične razprave o kadrovski politiki v občini Gornja Radgona sploh niso na ključje. Prej gre za področje, na katerem so se še nedavno kresala mnenja in porajala vsa mogoča mnenja in pomisleki. Vzrokov zanje je več, povod pa brez dvoma odhod sedanjega predsednika občinskega izvršnega sveta Herberta Seferja na novo, sila odgovorno de-

lovno mesto v zahodnonemško firmo Körting, podjetje, ki je poslovno vezano s sozdom Gorenje iz Velenja in posebej gornjeradgonskim Gorenje-Elradom.

Na zadnji seji občinske konference SZDL so delegati sicer pojasnili postopek imenovanja novega predsednika tega izvršnega sveta občinske skupščine — nov

mandatar je sedanjí profesionalni podpredsednik Karel Osojnik, medtem ko ostane sestava članov izvršnega sveta nespremenjena — toda zdi se, da jih obrazložitev ni docela prepričala. Tako lahko sodimo po nekaterih domnevah in ugibanjih, ki jih velja, če že ne komentirati, pa vsaj nakazati.

Prevladuje mnenje, da prihaja do kadrovskih sprememb,

posebej na vodilnih in vodstvenih delih in nalogah po organizacijah združenega dela, prehitro. Pri tem najraje opozarjajo na primere iz Opekarne, Avtoradgone, Radenske, Gorenje-Elrada in nenazadnje Kmetijskega kombinata, kjer se je v zadnjih dveh letih vodilna in vodstvena kadrovska struktura bistveno spremenila. Ali bi že lahko govorili o začetkih uveljavljanja kolektivnega dela, vodenja in odgovornosti, je vprašanje, ki se nam samoumevno zastavlja. Bržčas ne, kajti na eni od sej komiteja občinske konference ZKS v Gornji Radgoni so zelo ostro opozorili, da je vse preveč forumskega določanja kadrov, bolj malo pa načrtnega kadrovanja. To se je jasno pokazalo tudi pri kadrovanju dosedanjega predsednika občinskega izvršnega sveta, za enega od vodilnih delavcev v Körtingu. Pobuda, točneje rečeno zahtevek, je prišla iz sozda Gorenje Velenje in Ljubljanske banke v soglasju z republiškim izvršnim svetom. Strinjamo se, da je to svojevrstno priznanje tovarišu Seferju in gornjeradgonski občini, toda hkrati je to izguba, ki se v tej kadrovske šibki občini še kako pozna. In ne bi je smeli prelahko jemati.

Branko Žunec

LENDAVA

Program aktivnosti za volitve sprejet

Ovrednotenje dosedanjega delovanja delegatskega in skupščinskega sistema vseh delegacij in posameznih delegatov bo najboljša osnova za pripravo na nove volitve ki bodo v prihodnjem letu, so pred nedavnimi dejali člani občinske volilne komisije pri občinski konferenci SZDL Lendava. Komisija je sprejela program aktivnosti priprave na volitve in določila, da bodo najvažnejše naloge ležale na predsednikih krajevnih konferenc SZDL in predsednikih osnovnih or-

ganizacij sindikata. Evidentiranje možnih kandidatov mora mamreč biti stalna naloga in vsakodnevna akcija, zato s to nalogo nikakor ne gre odlašati. Čimprej se je potrebno lotiti, da bi evidentirane kandidate imeli popisane in da bi o njih lahko pozneje razpravljali na kandidacijskih zborih. Občinska volilna komisija pričakuje, da bo ta naloga opravljena do konca maja. Posebno pozornost bo potrebno posvetiti bodočim delegatom za samoupravne

interesne skupnosti, saj nas dosedanje praksa uči, da so bile te delegacije in delegati najmanj aktivni. Občinska konferenca SZDL Lendava sodi, da bodo vse krajevne konference SZDL kakor tudi vse osnovne organizacije zveze sindikatov v organizacijah združenega dela izpolnile svojo nalogo in s tem pomagale pri izbiri najboljših kandidatov za delegate, da bi delegatski sistem postal še bolj dejaven, kot je bil doslej.

Jani D.

AMD ŠTEFAN KOVAČ MURSKA SOBOTA

DRUŠTVO SE UVELJAVLJA

Avto-moto društvo Štefan Kovač iz Murske Sobotice, ki vključuje 1.160 članov in 1.800 šolske mladine, je v preteklem obdobju opravilo pomembno delo. Samirali so vse težave, s katerimi so se pred leti srečevali, hkrati pa tudi dosegli vidne rezultate pri usposabljanju voznikov motornih vozil in pri prometni vzgoji šolske mladine.

V okviru AMD Štefan Kovač iz Murske Sobotice deluje avto šola, ki je z 11 profesionalci in tremi honorarnimi strokovnimi učitelji v zadnjih dveh letih izšolala 1.130 tečajnikov teoretičnega pouka prometne vzgoje in 3.216 tečajnikov praktične vožnje v cestnem prometu. Sodelavci avto šole pa tudi uspešno opravljajo mentorstvo pri prometni vzgoji na osnovnih, srednjih in strokovnih šolah. Izvedli so tudi različna predavanja, tečaje in tekmovanja. Društvo tudi tesno sodeluje s svetom za varnost v cestnem prometu pri skupščini občine Murska Sobota in društvom soferjev in avtomobilistov Murska Sobota.

Poleg tega pa se AMD Štefan Kovač ukvarja s športno dejavnostjo, zlasti z moto kros tekmovanji in avtorally tekmovanji. V zadnjem času so tudi vzgojili nekaj tekmovalcev, ki so se že uveljavili v državnem in mednarodnem merilu. Prav tako so tudi usposobili 64 športnih funkcionarjev. Na občnem zboru so ugodno ocenili dosedanje delo, hkrati pa se zavzeli za to, da je potrebno s takim delom nadaljevati. Dogovorili so se, da bodo v prihodnje posebno skrb namenili vključevanju novih članov in preventivni dejavnosti. V razpravi je bilo tudi veliko govora o novem zakonu o cestnem prometu in o nadaljnjem razvoju društva.

F. M.

LENDAVA

Reorganizacija ZRVS

Predsedstvo občinske konference zveze rezervnih vojaških staršev se je odločilo za reorganizacijo organizacije v Lendavi, saj ugotavlja, da je ta organizacija po številu članstva najbolj masovna, njeni člani pa se prav zaradi tega ne morejo vključiti v delovanje v krajevni skupnosti Lendava pa tudi v drugih krajih, v katerih živijo. Formiranje novih organizacij naj bi bilo predvsem namenjeno večji aktivnosti članstva v krajevnih skupnostih in drugih dejav-

nikih splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite. O reorganizaciji lendavske organizacije je bil govor že pred leti, vendar pa se je potreba pokazala šele v zadnjem času, saj število članov iz leta v leto narašča. Na predsedstvu občinske konference so se med drugim dogovorili tudi o pripravi in izvajanju letošnjega programa izobraževanja članstva ter o pravih in statutu ZRVS.

Jani D.

LENDAVA

Priznanja za delo v sindikatih

Vsako leto v lendavski občini podeljujejo najboljšim sindikalnim delavcem priznanje — srebrni znak sindikatov. Letos bodo ta priznanja dobili: Martin Hajdinjak iz delovne organizacije Gorenje—Varstoj, Karel Bohar iz temeljne organizacije Primat Lendava, Cvetka Polak iz osnovne šole Štefan Kovač Turnišče in Zmago Urisk iz Lendave. Občinski svet Zveze sindikatov je za zlati znak sindikatov, ki ga podeljuje republiški svet, predlagal Štefana Horvata, dolgoletnega sindikalnega delavca iz delovne organizacije INA-Nafta Lenadava.

Jani D.

Prisrčen sprejem štafete

Mladina in občani lendavske občine pripravljajo tudi tokrat, kot vrsto let doslej, prisrčen sprejem zvezne štafete mladosti. Letos bo sicer pot štafete spremenjena, lendavski mladinci jo bodo sprejeli v Srednji Bistrici in jo ponesli preko Črenšovca, Žitkov, Velike Polane in Hotize do Lendave, od tod pa preko Genterovca in Dobrovnika do partizanskih Srehovca, kjer jo bodo predali svojim vrstnikom iz soboške občine. Slovesnosti zaradi tega ne bodo manjše, saj je pripravljenih kar 10 lokalnih štafet, ki bodo povezale vse vasi v občini in obmejne kraje. V lendavski občini so se takrat odločili, da bo ob sprejemu štafete mladosti pripravljen tudi praznični program ob letošnjih pomembnih jubilejih, zato bo celotna slovesnost pred stavbo občinske skupščine in ne kot doslej pred gostiščem Park. Kulturni delavci Lendave in osnovnih šol pripravljajo bogat kulturni program. Jani D.

Sindikati se pripravljajo na kongres

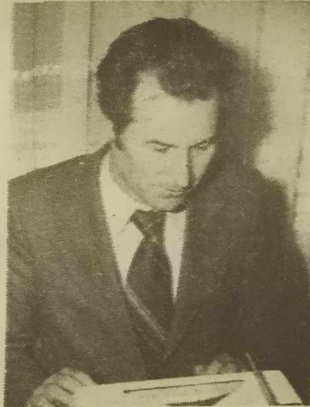
Aktivnosti ob 3. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije potekajo v lendavski občini po programu, ki ga je sprejel koordinacijski odbor, sestavljen iz vseh predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Te dni pa v skladu s programom potekajo razprave v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih o delovanju delegacij in delegatov, to pa so obenem tudi priprave na prihodnje volitve. Mesec dni je trajala razprava o organiziranju in delovanju sindikatov v krajevnih skupnostih, o tej problematiki pa bodo kmalu strnili razpravo na skupni seji predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov in občinske konfe-

rence SZDL. Gre za to, da bi v lendavski občini vsaj ponekod ustanovili koordinacijske odbore skupaj s sindikati, da bi tako postala vloga slednjih večja in aktivnejša v krajevni samoupravi. Koordinacijski odbor za pripravo aktivnosti ob kongresu samoupravljalcev pa je na podlagi predlogov in razprav v osnovnih organizacijah te dni sklenil, da bo lendavska občina na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije poslala dva delegata. Delegata sta Irena Varga, predmetna učiteljica osnovne šole Drago Lugač iz Lendave, ter Jože Jelen iz delovne organizacije INA-Nafta Lendava.

Jani D.

Juš Makovec — petdesetletnik

Srečujemo se vsak dan, že več kot dve desetletji, in občutek imamo, da se v teh letih ni prav nič spremenil. Oh, kako bežijo dnevi, leta, da celo desetletja. Pol veka sicer

ni dolga doba, toda petdeset let v življenju posameznika pomeni veliko, še posebej, če je tečji del tega časa izpolnjen z nenehnim snovanjem, z iskanjem nečesa, čemur v časniskem žargonu pravimo odkrivanje bistva problemov in nakačevanje njihovih rešitev. In takšno je življenje Juša Makovca, ki je v teh dneh dopolnil petdeset let.

Le kdo ga ne bi poznal, našega Juša, ko pa je njegovo ime neločljivo povezano z razvojem pomurskega in slovenskega časnikarstva. Začel je pred 26 leti pri takratnem Pomurskem vestniku ter ostal zvesti tudi današnjemu Vestniku. Življenje piše romane in nastalo bi na stotine popisanih listov, če bi hoteli za beležiti življenjsko zgodbo našega jubilanta. Njegovo časniško delo sega med same začetke sodobnega pomurskega časnikarstva, v čase, ko si je razvoj tiska uspešno začel utirati pot med široke ljudske množice. To niso bili lahki časi in veliko naporov je bilo potrebnih za opravljanje tega odgovornega in pomembnega družbenega poslanstva. Od začetka petdesetih let, ko je s kolegom prekriziral širno obmursko ravan, goriske griče in slovenskogoriške holme, pa do danes se je srečal z mnogimi

delavci, kmeti, uslužbenci, občani, beležil njihova prizadevanja in hotenja ter tako sklepal nova prijateljstva in poznanstva. Prispevki z njegovim podpisom že več kot dve in pol desetletji polnijo stolpce našega časopisa in po njegovem delu ga poznajo tudi tisti, ki se nikoli niso osebno srečali z njim. Je eden izmed tistih, ki znajo prislusniti preprostu človeku, z izredno tenkočutnostjo ter smislom za selektivnost pa se loteva tudi najbolj perečih družbenih problemov.

Od časnikarja je Juša Makovca pot vodila do odgovornega urednika časopisa ter do direktorja in glavnega urednika Zavoda za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, še zdaj opravlja funkcijo poveljnika direktorja in glavnega urednika, svoje bogate delovne izkušnje pa nesebično prenaša na mlajše sodelavce.

Delo in delovanje Juša Makovca pa se ni omejilo le na področje časnikarstva, pač pa je opravljal tudi pomembne družbene in politične funkcije. Med drugim je več let uspešno predsedoval komisiji za časopise pri združenju krajevnih časopisov in lokalnih radijskih postaj, bil pa je tudi poslanec kulturno-prosvetnega zbora republiške skupščine. Za svoje delo je prejel vrsto nagrad in priznanj, med njimi medaljo za sluz za narod ter red dela s srebrnim vencem, na področju profesionalnega delovanja pa je dobil najvišje priznanje, ki ga podeljujejo v slovenskem časnikarstvu, Tomšičevo nagrado za življenjsko delo.

Veliko bi lahko še zapisali o življenju in delu našega stanovskega kolega, vendar naj bo dovolj. Sadovi njegovega dela povedo veliko več kot množice besed. Zato naj ta zapis sklenemo z željo, ki mu jo izrekamo ob tej pomembni obletnici: Juš, čestitamo ter želimo še mnogo zdravih, uspešnih in ustvarjalnih let!

SODELAVCI

Več samostojnosti 00 ZK

Ko so soboški komunisti opredelili poglobitveno programsko usmeritev, so dali poseben poudarek tudi delovanju osnovnih organizacij zveze komunistov, ki bi naj pokazale več lastne iniciativne in samostojnosti. Prav to so namreč v preteklem obdobju marsikdaj pogrešali, še posebej ko je šlo za obravnavanje in razreševanje problemov v okolju, kjer komunisti delujejo in živijo. Teh osnovnih organizacij pa je za zdaj že 140, in sicer skorajda v sleherni temeljni organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti in v drugih okoljih. Zato je od njihovega aktivnega pristopa še kako odvisno, v kolikšni meri se v praksi dejansko spreminjajo družbenoekonomski in politični odnosi. Vse to pa terja nenehno usposabljanje vodstev osnovnih organizacij zveze komunistov, še posebej idejnopolitično in strokovno izobraževanje članstva, kar

je eden bistvenih pogojev za njihovo večjo učinkovitost. V sedanjih zaostrenih razmerah, ko so prizadevanja delovnih ljudi in občanov usmerjena v stabilizacijo gospodarstva, čakajo ravno komuniste, kot avantgardo delavskega razreda, dolgoročne in nenehno aktualne naloge, ki ne dopuščajo predaha. Ne bomo povedali nič novega, če poudarimo, da morajo komunisti stalno spremljati in ocenjevati gospodarske razmere in samoupravne odnose v svojih delovnih okoljih, s čimer bo lažje odpravljati določene pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v družbenem življenju. Pričujoči hiter razvoj proizvodnih sil in odnosov jih namreč razumljivo pogojuje, zato je prav, da so zlasti komunisti v osnovnih organizacijah kritični do vseh negativnih pojavov. Po drugi strani pa pravočasno reagiranje na te slabosti vzbuja

pri delovnih ljudeh nedeljno zaupanje v družbeno ureditev, jih mobilizira za delo in odpravljanje napak.

V zvezi s tem pa gre tudi za kadrovske krepitve osnovnih organizacij zveze komunistov — tako v združenem delu kot krajevnih skupnostih — v murskosoboški občini, za kar je potreben podrobnejši akcijski program. V preteklem obdobju niso bili nikakor zadovoljni s sprejemanjem kmetov v vrste zveze komunistov pa tudi glede sprejemanja neposrednih proizvajalcev bi se dalo storiti še marsikaj.

Na tem področju so še kako dobrodošle spodbude iz posameznih osnovnih organizacij zveze komunistov. Le-te pa se bodo morale v prihodnje, še bolj kot doslej povezovati z občinsko konferenco zveze komunistov, kot najbolj odgovornim kolektivnim organom zveze

komunistov v murskosoboški občini za nadaljni razvoj samoupravnih in demokratičnih odnosov. V mislih imam zlasti številne predloge za obravnavanje določene problematike, ki se pojavlja v bazi, s čimer bo tudi delo občinske konference zveze komunistov odraz dejanskih razmer na terenu. Pa tudi pobuda, ki jo je bilo moč že večkrat slišati, da je potrebno sklicevati skupne sestanke osnovnih organizacij zveze komunistov s člani komiteja občinske konference ZK, predvsem v tistih okoljih, kjer imajo nenehne notranje težave in razhajanja s teoretičnimi usmeritvami, je gotovo vredna vse podpore. Tako zastavljeni cilji občinske organizacije zveze komunistov v Murski Soboti pa dajejo vsekakor realne okvire za še boljšo aktivnost članstva ZK.

M. Jerše

Do leta 1985 več

posodobljenih cest

Razvitost cestno-komunalne infrastrukture je posebnega pomena za gospodarski razvoj posamezne občine, saj je od njega odvisen hitrejši razmah industrije, kmetijstva, turizma, stanovanjske izgradnje, prometa in podobnega. Skratka — cestno-komunalna dejavnost ima v zvezi s tem posebno vlogo, ki se je nadvse dobro zavedajo tudi v murskosoboški občini, kjer je zlasti prepredenost cestnega omrežja ogromna. Okrog 465 kilometrov kategoriziranih občinskih cest in objektov ob njih zahteva, da tudi v tem srednjeročnem obdobju 1981—1985 namenijo veliko skrb vzdrževanju in posodobitvi cestnih odsekov, posebej na manj razvitih in obmejnih predelih občine.

Tako bodo v prihodnjih petih letih, kar so potrdili tudi delegati skupščine samoupravne interesne skupnosti za cestno in komunalno dejavnost občine Murska Sobota, opravili asfaltno utrditve na več kot 76 kilometrih makadamskih cest, blizu 14,5 kilometra asfaltnih prevlek pa bo potrebnih za izravnavo na občinskih cestah. Že v letošnjem letu bosta na vrsti cestna odseka Gornji Petrovci—Križevci, kjer bodo pomagali tudi brigadirji MDA »Goričko 81«, in v Pertoci od republiške ceste na hrib. Vrednost obeh del bo znašala blizu 15 milijonov dinarjev. Prihodnje leto bodo asfaltirali še dva cestna odseka na Goričkem, in sicer Šalovci—Markovci—Čepinci v dolžini 6 kilometrov ter Križevci—Panovci—Andrejci—Sebeborci, kjer gre za več kot 7,5 kilometra dolgo cesto. Leta 1983 bo asfaltiran najdaljši odsek (13 kilometrov) od Cankove preko Gerlinec in Fikšinec do Rogoševca in pa med Gornjimi Moravci in Moravci (2 kilometra).

V predzadnjem letu tega srednjeročnega obdobja pa bodo asfaltirali in posodobili cestna odseka Šalovci—Dolenci in Križevci—Domanjševci. Kot računajo — vsa dela bodo v največji meri odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev — bodo v letu 1985 uredili še tri cestne odseke: Andrejci—Ivanovci—Kančevci—Berkovci, Moščanci—Pečarovci ali Šalamenci—Pečarovci in pripravljala dela na obvoznici v Murski Soboti. Medtem pa se bo asfaltna utrditve makadamskega cestišča Hodoš—Motvarjevo in v Domanjševcih v dolžini 21,92 kilometra izvajala postopno, pač odvisno od dotoka sredstev iz republiških virov. Tu je namreč predvidena soudeležba v vrednosti 50 odstotkov, veljal pa bo okrog 44 milijonov dinarjev.

Razen tega bodo asfaltirali nekatere druge odseke, kjer so v preteklih letih izvedli le delno posodobitev, kot so ceste Skakovci—Puževci, Puconci—cesta II/355, Bakovci—mali Bakovci, Sankova — Korovci, Puconci—Gorica, Puconci—Opekarna, skozi vas Brezovci in Bratonci—Gančani. V tem času pa bodo zgradili in popravili še naslednje mostove: na Mlinščici v Strukovcih, v Ropoči, dva mosta v Krogu in opravi zavarovanje prakov in popravilo mostov na ostalih potokih v murskosoboški občini. Od razvitosti posamezne krajeve skupnosti pa je odvisno, kolikšen delež bodo sofinancirale za posodobitev cestne infrastrukture. Po samoupravnem sporazumu gre namreč za razpon od 25 do 80 odstotkov vrednosti opravljenih del.

M. Jerše

Delegatska vprašanja iz Poledavja terjajo odgovore

Poledavje, ki ga je dvakrat zapored v preteklih letih prizadevalo neurje, velja za žitnico Pomurja in nasploh za eden najrodnejših delov naše pokrajine. Središče je Cankova, kjer je tudi sedež temeljne zadrugne organizacije, med glasnejšimi v zboru združenega dela skupščine občine Murska Sobota pa so prav delegati iz tega območja.

Devet jih sestavlja delegacija temeljne zadrugne organizacije Cankova, izhajajo pa iz krajev vzdolž Ledave. Vendar jih prostorska razdrobljenost ne ovira, da ne bi redno prihajali na zasedanja zbora in tudi sicer se večkrat sestanejo. Tako tudi v času pomladne setve, ko je pomanjkanje umetnih gnojil za marsikatero rego med njimi in okolje, ki jih je delegiralo, predstavljalo dokajšnji problem. Umetna gnojila so bila namreč zagotovljena le za sladkorno peso ter plantažne nasade, sicer pa je bila ponudba v kmetijski zadrugi premajhna za vse povpraševalce. »Kljub temu da nam je bila zagotovljena, da bo umetnih gnojil dovolj, in to pravočasno ni bilo tako,« je negodoval namestnik vodje delegacije temeljne zadrugne organizacije Cankova, Alojz Nemec iz Nuskove. Kljub pozni setvi gnojila ni bilo dovolj, tako da je prišlo do zastoja, kar se ob težavah z jesensko setvijo gotovo ne bo obrestovalo in bo letina manjša od pričakovanih.

Prav tako kot problem pravočasne oskrbe z umetnimi gnojili, se izpostavlja tudi vprašanje oskrbe z nafto.

Vprašanje goriva za kmetijske stroje je bilo sicer že postavljeno na skupščini, vendar ostaja odprto. Problem je v kompliciranem postopku za pridobitev potrebnega goriva. Potrebno ga je namreč vplačati v krajevni zadrugi, in šele na osnovi tam pridobljenega bloka ga dajejo na črpalki.

Prav gotovo je vmesni korak na zadrugo odveč, saj bi ga lahko vplačali kar na črpalki in tako odpravili administrativni del. Pa še to se dogaja, da se kmetje odločajo za večji nakup goriva, ki ga potem shranjujejo doma v različnih posodah. K temu jih sili racionalizacija časa, da ne bi večkrat hodili na zadrugo, prav nič pa ni pametno imeti doma toliko goriva, ki se kaj hitro lahko spremeni v gorečo

gmoto in nesreča je tu. Zato so si delegati temeljne zadrugne delegacije iz Cankove enotni v predlogu, da bi naj kmetje dobili toliko bonov, kot jim gre glede na hektarski donos in bi z njimi razpolagali sami. Tako bi se izognili odvečni administraciji in poti na zadrugo, gorivo pa bi z boni po potrebi dvigovali na črpalkah.

Poleg omenjenih pa bo eno naslednjih delegatskih vprašanj, ki ga bodo delegati postavili, problem osemenjevanja. Po besedah delegata Jožefa Kereca iz Cankove je prav v tem kraju občuten problem osemenjevanja telic in krav. Cesta je prometna in dogon otežen, prav tako pa je večina mlajših kmetov v dopoldanskem času zaposlena. Zato si močno prizadevajo, da

bi potekalo osemenjevanje po kmetijah, kar bi sicer zvišalo stroške, vendar bi jih bili gospodarji pripravljeni kriti.

Čeprav jabolka, hruške, češnje in ostalo sadno drevje šele cveti, bi se bilo potrebno že sedaj dogovoriti za prodajo plodov, da se ne bo kot lani in nekaj let nazaj dogajalo, da kmetje ne bodo vedeli kam z jabolki in bodo le-ta gnili v kleteh, medtem ko bo v prodajalnah za iskane sadeže potrebno odšteti veliko vsoto. Ali pa jih, ko so najbolj iskani, sploh ni na trgu. Da bi se te težave izognili, kmetje, ki imajo sadovnjake polne jablan in ostalega sadnega drevja, raje prej kot prepozno postavljajo vprašanje odkupa sadja. Pa tudi v interesu kupcev je, da se vrtočlave cene znižajo in bodo tako imeli tudi

mestni otroci možnost, da zobjo čim več vitaminov polnih jabolk pozimi, ko je ostalega sadja premalo.

Nasploh je delegatom iz Poledavja veliko tudi do celotnega razvoja pokrajine ob Ledavi, kjer je opazen močan trgovinski promet s sosednjo Avstrijo. Želijo, da bi se zahodna stran Prekmurja razvijala z enako intenziteto kot vzhodna ob madžarski meji, kjer je v zadnjih letih opazen nagel razvoj, predvsem kar se šolstva in zdravstva tiče. S slednjim se namreč na cankovskem in širšem območju ne morejo pohvaliti, zato se vse česče pojavljajo tovrstna vprašanja, ki jih krajsani postavljajo izvoljenim delegatom, ti pa širši skupnosti.

Brigita Bavčar

LENDAVA

Ne(resno) planiranje ali kaj drugega?

Ko so načrtovalci stanovanjske gradnje v lendavski občini v lanskem letu ugotavljali potrebe po gradnji stanovanj v družbeni lasti, so na podlagi potreb organizacij združenega dela in drugih organizacij prišli do sklepa, da bi v letih 1981/82 morali zgraditi okoli 80 stanovanj. Gradnja se je začela, sedaj pa vse kaže, da bo potrebno le 36 stanovanj, toliko naj bi jih namreč odkupilo združeno delo.

Gradnja novega stanovanjskega kompleksa seveda zajema poleg stanovanj tudi številne spremljajoče objekte, kot so kotlovnica, transformatorska postaja in drugi, ki tvorijo stanovanjsko celoto. Ob majhnem številu stanovanj bo seveda gradnja zelo podražila. Kaj se je torej zgodilo, da se je tako občutno zmanjšala potreba po stanovanjih in ali je res, da stanovanj ne potrebujemo? Kaže, da gre za pomanjkanje sredstev, ali pa morda za nerealno ali neresno planiranje. Stanovanjska skupnost občine Lendava pa je pri vsem tem najmanj kriva, saj se je odločala po prihrankih potrebah združenega dela.

Jani D.

SPOMLADANSKA RAZGLADNICA GORNJE RADGONE — Prvi so se opogumili stanovalci starejšega bloka ob Partizanski cesti v Gornji Radgoni in v imenu „njihovega komunalnega veličanstva“ dokaj strokovno, z ljubeznijo do narave in v skrb za lepši videz domačega mesta obrezali drevede na desni strani. Pred nekaj dnevi pa je fotoaparata zabeležil opustošenje v drevedu na drugi strani ceste. Pa ni bilo neurje. Samo stanovalci sosednjega bloka so si zaželeli več svetlobe in — dobili so celo dovoljenje — takole oklestili drevje ob nekoč zeleni glavni prometnici skozi Gornjo Radgono. (Foto: J. Kurbus)

Otroški vrtec za občinski praznik

Gradnja otroškega vrtca v Tomšičevi ulici v Lendavi sicer napreduje, izvajalec zagotavlja, da bo v pogodbenem roku dela opravil, ta rok pa je 10. junij. Ali bomo torej za občinski praznik dobili novi otroški vrtec? V Lendavi pravijo, da bo otvoritev vrtca sicer možna, vendar pa vsa dela ne bodo opravljena, tako da bo vrtec sprejel prve malčke šele septembra. Tudi tokrat se je zadeva ustavila ob podražitvi, ki znaša okoli 6 milijonov dinarjev. Skupnost otroškega varstva bo seveda zagotovila dodatna sredstva na tak ali drugačen način, toda vprašanje o nepravčasni zgraditvi objektov vendarle ostane. Pa še nekaj velja povedati. Potem ko se gradnja objekta bliža h koncu, se skoraj vedno najdejo nekakšna dodatna dela. Ali se za ta dela ne ve že prej? Bodoči načrti bi verjetno morali vsebovati tudi »dodatna« dela, vanje je seveda moč šteti marsikaj.

Jani D.

hiteti s požarnimi načrti in drugimi akti, ugotoviti brezhibnost sredstev za gašenje in seznaniti vse zaposlene z nevarnostmi in uporabo gasilnih sredstev.

Nič manjše odgovornosti nimajo krajevne skupnosti, gasilska društva in drugi organi, da preprečijo morebitno škodo. Zdej je že tak čas, da lahko pride spriču kurjenja v gozdovih in na travnikih kaj hitro do požara. Občane je treba na vsak način opozoriti, da so pri tem kolikor mogoče previdni in da poskrbijo za primerno in varno hrambo lahko vnetljivih snovi (nafta, bencina, petroleja, kurilnega olja in podobnega).

Turistična društva morajo do začetka turistične sezone poskrbeti za požarno-varnostne ukrepe na posameznih območjih, recimo z opozorilnimi tablam, prav tako Kmetijski kombinat oziroma njegov tozid Gozdarstvo, dobršen del odgovornosti pa prevzemajo na tem področju inšpekcijski organi in organi za notranje zadeve. Pa ne le v smislu strožjega nadzora, temveč tudi z ustreznimi ukrepi.

Požarna varnost je torej skrb slehernega, ne zgolj gasilcev, poudarjajo na občinski skupnosti za varstvo pred požarom v Gornji Radgoni in dodajajo, da bo potrebno ne nazadnje tudi boljše poskrbeti za izboljšanje sredstev za javljanje in alarmiranje.

Br. Žunec

V SPOMIN IGNACA KOPRIVCA

Avtorja „SESTANKOV“
ni več

Premilil je tiho in neopazno, že lanskega decembra. Toda njegovo vznemirljivo literarno pričevanje bi vsekakor terjalo intenzivnejšo obravnavo, kot jo je mogoče podati v tem priložnostnem zapisu.

Menda že podatki o njegovem rojstvu v Slovenski književnosti 1945—1965 ne držijo (naveden je datum 26. 6. 1910), velja pa, da je bil rojen v Sv. Andražu (Vitomarcih) v Slovenskih goricah, v tistem delu Pričevja, za katerega je v Sestankih zapisal, da tam ni »gospodskih gor, kot so v Halozah ali Jeruzalemu«. Kakor Prežih, Kosmač, Miško Kranjec v svojih najboljših delih, tako je tudi Koprivec pri svojem pisanju ostal zvest Slovenskim goricam, njihovim viničarjem in kmetom v času, ko se je podoba in socialna struktura počela korenito spreminjati in ko ta proces preobrazbe ni potekal brez tragičnih zarez v življenju ljudi.

Če izvzamemo ponatis romana Pot ne pelje v dolino pri Partizanski knjigi leta 1973, se Koprivec ni oglasil v javnosti vse od leta 1965, ko je Državna založba Slovenije izdala njegovo najboljšo delo, roman Pot ne pelje v dolino, za katerega je pisatelj prejel nagrado Prešernovega sklada. Gotovo je, da pisatelj Koprivec ni sodil v tisto skupino avtorjev, ki si želijo popularnosti in v ta namen tudi marsikaj storijo.

V tridesetih letih je objavil prozo kot samouk in samorastnik v Modri ptici, Življenju in svetu, Zadrugarju, Jutru in Ljudski pravici, leta 1939 pa je že objavil obsežno knjigo Kmetje včeraj in danes, ki jo je izpolnil z »narodopisnimi črticami iz Slovenskih goric«, kakor je zapisal v podnaslovu, knjigo pa mu je založila glavna hranilnica pri Sv. Lenartu.

Med vojno je bil Koprivec partizan in rezultat njegove udeležbe v NOB je knjiga dveh novel z naslovom Nevidna steza (1954); kraj dogajanja sta Pohorje in Maribor.

Že leta 1949 je Koprivec objavil knjigo z nič kaj atraktivnim naslovom Sestanki (kratek zapis o njej smo objavili lani v Vestniku — op. pis.) in v njej predstavil osem zgod b z že kar reportažnimi naslovi: Zadruga je dobila nov upravni odbor, Sestanek pred cerkvijo, Okrajni magazin — podružnica v Brezovjaku, Padle so prve snežinke, Množični sestanek, Tajni sestanek, Ni pravice in Na licitaciji. Te zgodbe pomenijo takorekoč dokumentarno odsliskavo dogodkov na vasi v povojnih letih socializacije vasi, agrarne reforme in uvajanja zadružništva. V tej preobrazbi se spopada staro z neznanim in neizoblikovanim novim; bajtariji in viničarji se z nezaupanjem in dvomi vključujejo v preobrazbo osnov kmečkega življenja, ki je dobivala včasih tudi nasilne oblike.

Vso to zapleteno in bolečo problematiko je Koprivec še intenzivneje obravnaval v romanu Hiša pod vrhom (1957) in Pot ne pelje v dolino (1965). Nekatera poglavja iz prvega romana je objavil že v Prešernovem koledarju za leto 1951 (Prešernov koledar je urejal v letih od 1949 do 1952), medtem ko je bil roman napisan že leta 1955.

V svojih novelah in romanu, še prav posebno v romanu Pot ne pelje v dolino, je Ignac Koprivec nemara najbolj avtentično v povojni slovenski književnosti označil in opisal tragiko, ki jo je v življenje posameznikov prinašala družbena in miselna preobrazba slovenskega kmetijstva; njegovo zunanje in zlasti notranje razkrajanje in miselno prestrukturiranje. Kmet Braček ni le v sporu s krajevnimi oblastmi, ko brani svojo zemljo in obstoj, marveč tudi s svojima sinovima, ki bolj prožno dojemata tako politične kot praktične in tehnološke spremembe na vasi. (Povzeto po Sodobnosti 2/81)

Branko ŽUNEČ

S Samomorilecem v Ptuj

Dramska skupina kulturno umetniškega društva Štefan Kovač iz Murske Sobotice se je pred kratkim udeležila srečanja gledaliških skupin Naša beseda 81 v Ptuj. Predstavila se s komedijo Samomorilec, ki polni tudi domačo dvorano in je naketala na izjemen odziv obiskovalcev. bb

PREDSTAVLJAMO VAM NAGRAJENCE:

Breda Žnidarič

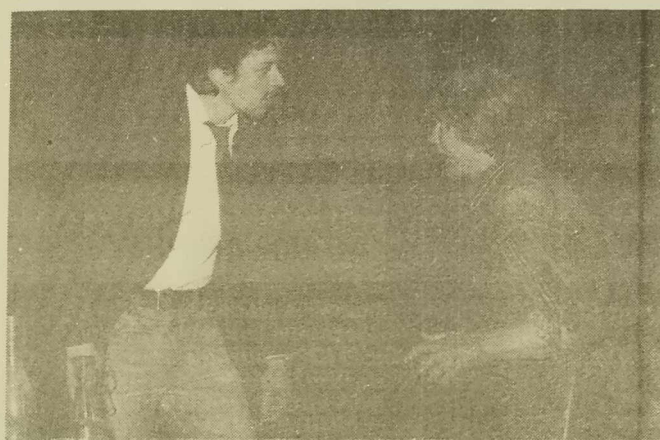
»Od otroških let naprej je glasba moj stalni spremljevalec, saj sta se z njo ukvarjala oče in mati. Zato je bil seveda potreben majhen korak, da sem vzljubila kulturo, lepoto in tudi vse načine izražanja življenja v umetniški obliki. Pa tudi poklic učiteljice, ki sem ga opravljala vrsto let, me je zbližal s kulturo.«

Tako o vzvodih, ki so začrtali njeno življenjsko in ustvarjalno pot, Breda Žnidarič — dobitnica letošnje Kerenčičeve nagrade, priznanja, ki ga je, ta nadvse uspešna kulturna animatorka prejela za svoje 18-letno predano kulturno delo. Najprej je zastavila vse sile, da bi približala kulturo tudi delavcem za stroji v Radenci, istočasno pa opravljala še vrsto nalog z namenom, da Radenci — staro zdravilišče z bogato kulturno tradicijo — postanejo center kulturnih dogajanj v regiji. Se danes je kljub zaposlitvi na Gospodarski zbornici Slovenije, kjer opravlja naloge pomočnika direktorja šole za izobraževanje delavcev v zunanji trgovini, in funkciji predsednika IS občinske kulturne skupnosti, tajnika festivala sodobne komorne glasbe in srečanja plesnih orkestror jugoslovanskih RTV postaj. »Začeli smo s kiparsko kolonijo 1962. leta«, se tovarišica Žnidaričeva spominja prvih

komorne glasbe 20-letnico obstoja (ta prireditev je za svojo peto obletnico prejela priznanje Prešernovega sklada), vsako leto organiziramo najmanj 60 prireditev... Ključ uspešnosti njenih prizadevanj je v nenehnem delu, kulturi do dela, za katero sodi, da je temelj kulture in da je ostalo samo njena nadgradnja. Zaradi tega spoznanja je tudi posvetila toliko časa in moči temu delu in zatrjuje, da dokler bo lahko, dokler bo še potrebna, ji ne bo žal časa za svetlejši vsakdanjik njenih sodelavcev, sokrajanov.

vp

Julka Bezjak in Ljubo Kralj na eni od zadnjih vaj pred sobotno premiero.

PO NAŠI BESEDI 81:

O ustvarjalnosti
mladih

V Murski Soboti je od 15. do 17. aprila potekalo področno srečanje pionirskih in mladinskih gledaliških, recitacijskih skupin in likovnih krožkov Naša beseda 81. Na grajskem odru v mali soboški dvorani in okoliških krajih se je vrstilo deset predstav, med katerimi je bil opazen tudi delež Pomurcev. Partizanski miting ljubiteljev gledališča iz Lendave, Recital izbrane slovenske poezije v izvedbi kluba mladih iz Murske Sobotice in recital Ti si ljubezen in življenje v interpretaciji učencev osnovne šole Ivan Cankar iz Ljutomera, so bile domače predstave. Na sklepih okrogli mizi pa so se sestali mentorji in režiserji pionirskih ter mladinskih gledaliških skupin celotne severovzhodne Slovenije, saj je srečanje v pomurskem središču bila prva priložnost za obravnavo dejavnosti. Janez Karlin, predsednik repu-

bliškega združenja gledaliških skupin Slovenije, je tako predstavil gledališko ustvarjalnost mladih: »Gledališka dejavnost severovzhodne Slovenije je prav gotovo pestra, razgibana in nam vsako leto prinaša kaj novega. Pač pa moramo ugotovljati, da je mnogo bolj razvita med šolarji na osnovnih šolah kot pa med srednješolci in mladimi v organizacijah združenega dela. Letošnji izbor na srečanju v Murski Soboti je kar dober, predstave pripravljene in tako so mladi igralci poželi aplavz svojih vrstnikov, ki so v glavnem bili njihova publika. To potrjuje, da je med mladimi zanimanje za gledališče in da bi moralo biti predstav mladih za mlade vsako leto več.« Ko je govoril o problemih dejavnosti, pa je Janez Karlin, ki jo spremlja že dolga leta, izpostavil premor, ki nastaja v ustvarjalnosti mladih po zaključku osnovnošol-

PREMIERA IN OBLETNICA

V soboto bo Julka Bezjak na ljutomerskih odrskih deskah praznovala 50 let aktivnega dela ter amaterskega gledališkega udejstvovanja. To obletnico bo praznovala v vlogi Nje iz gledališke igre Intervju Matjaža Kmecla. Vloga je napisana ravno za takšne slavnostne trenutke, saj je — lahko bi rekli celo — monodrama, kljub temu, da poleg nje nastopa še Novinar (igra ga Ljubo Kralj).

To gledališko delo je zrežiral Stane Kralj, dramaturško pa je pomagal Tone Partljič — priznan umetniški gledališki režiser in avtor številnih tekstov za odre.

D.L.

Kulturni
koledar

PETEK, 24. APRILA

LJUTOMER — V domu kulture se bo ob 19.30 pričela 5. revija odraslih pevskih zborov.

SOBOTA, 25. APRILA

LJUTOMER — V domu kulture bo ob 19.30 premiera dela Matjaža Kmecla Intervju, v katerem se predstavlja gledališka skupina kulturno umetniškega društva Ivan Kaučič iz Ljutomera. Med nastopajočimi bo v vlogi Nje nastopila Julka Bezjak, ki praznuje 50-letnico delovanja na amaterskem odru.

NEDELJA, 26. APRILA

BOGOJINA — Ob 19.30 bo v kulturni dvorani koncert pevskega zbora kulturno umetniškega društva iz Bogojine, prirejenega v počastitev bližnjih praznikov.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji pri kulturnem centru je na ogled razstava Otroška likovna ustvarjalnost in likovni svet mladih v knjigi. S pričujočo razstavo se mladi vključujejo v praznovanje 40-letnice vstaje naših narodov in praznovanje meseca mladosti.

dosti. Razstava, ki jo organizira Zavod SRS za šolstvo, organizacijska enota M. Soboti bo odprta do 10. maja.

LENDAVA — V Galeriji Lendava razstavljajo likovni ljubitelji, člani skupine LINDAU iz kraja ob madžarski meji.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin razstavlja mojster fotografije Tone Stojko. Razstava edinstvenih fotografij nosi naslov Deca.

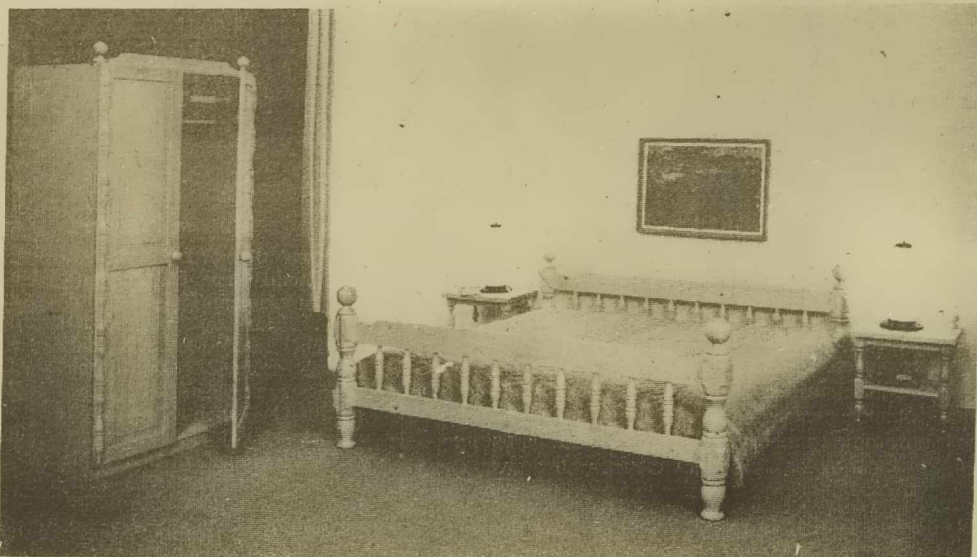

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: ABADON avtorja Janeza Mencingerja v založbi Obzorja Maribor, EVEREST Tone Škarje v založbi Mladinske knjige iz Ljubljane in SLOVENSKA LJUDSKA UMETNOST Gorazda Makaroviča, ki jo je založila Državna založba.

Kinematografi

KINO PARK Murska Sobotna predvaja 26. aprila ob 16. in 27. ter 28. aprila ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni film VRNITEV.

STRUŽENO
POHIŠTVO

Naraven les s svojo strukturo in barvo daje toplino in svojstveno prijetnost struženemu pohištvo, ki s svojo bogato obliko sprošča in osvobaja človeka v domačem ambientu. Struženo pohištvo s svojimi razkošnimi oblikami in dimenzijami poudarja trdnost in trpežnost, z barvami pa nam pomaga pri usklajevanju in pozitivni prostora.

Struženo pohištvo, ki zajema omare in postelje z nočnimi omaricami s svojo uporabno funkcijo omogoča prilagajanje prostoru po širini in višini ter namenu. Služi nam lahko za vsakdanji počitek, prijeten oddih na dopustu, vikendu ali hotelu.

Struženo pohištvo je izdelano iz prvovrstnega masivnega smrekovega lesa, površinsko obdelano v naravni barvi lesa ali z lužili in lakirano s prozornim nitro lakom v pol mat izvedbi.

PRODAJAJO V POSLOVALNICI LIP BLEED V MURSKI SOBOTO, Cvetkova 1a
tel. (069) 22-941, 22-942 IN ŠTEVILNIH TRGOVINAH S POHIŠTVOM

lip
bled

lesna industrija

64260 bled ljubljanska c. 32
telefon: 064-77661
telegram: lip bled
telex: 34 525 yu lipex

Prihajajo uvožena gnojila

PORABNIKI JIH DOBIJO POPREČNO 300 TON DNEVNO. DOGOVORJENA CENA ZA UVOŽENA GNOJILA. IZDOBAVA BO Z ZAMUDO KONČANA DO 15. MAJA. ZA MANJKAJOČA ZAŠČITNA SREDSTVA JE POTREBNO NAJTI USTREZNE ZAMENJAVE.

Murska Sobota, april — Po podatkih, ki jih je posredoval Republiški koordinacijski odbor za gnojila, bo slovensko kmetijstvo plačalo mineralna gnojila po enotni nabavni ceni franko državna meja. Uvoženi KAN, ki ga bo Agrotehnika-Gruda prevzela 18.300 ton, ABC POMURKA pa 3.415 ton, velja 5.875 dinarjev tona, 2270 ton UREE iz uvoza za Agrotehnika-Gruda in 730 ton za ABC POMURKO pa velja tona 7.230 dinarjev.

Predstavniki koordinacije opozarjajo, da so uvožena gnojila namenjena le kmetijstvu, in da so se intervencijska sredstva dodeljevala le po republikah, zato se gnojila ne smejo preprodajati v druge republike, niti se ne smejo uporabljati v industriji, ki ima v ta namen dodeljen lastni republiški kontingent. Dogovorjen uvoz dodatnih 1000 ton KAN pa bo fakturiran po višjih cenah (6.360 din za tono) zaradi spremembe tečaja valute. Dnevno porabnikom dobavijo poprečno po 300 ton gnojil, tako bodo kmetijski zadnje količine gnojil po razdelilniku prejeli do 15. maja letos.

Domači proizvajalci gnojil prav tako redno oskrbujejo potrošnike. Do 23. marca je INA Kutina izdobavila od dogovorjenih 32.000 ton Sloveniji že 28.000 ton. INA je v izdobi po razdelilniku sodelovala s 50.000 tonami dušičnih gnojil, pri čemer pa je slovenske porabnike opozorila, da z gnojili iz Kutine niso bili preskrbljeni nekateri dolgoletni kupci Ininih gnojil, tako so prizadeti z dolgoletnim sodelovanjem ustvarjeni poslovni odnosi.

Tovarna dušika Ruše je od dogovorjenih 15.000 ton, ki bi jih morala dobaviti do konca marca, izdobavila 14.000 ton gnojil.

V aprilu pa bo dobavila dodatnih 8.000 ton. V Rušah imajo težave predvsem pri nabavi surovin, ker domači ni, iz uvoženih pa ne morejo delati vseh vrst gnojil. Ugotovljeno je, da so v Rušah dobili vsa zahtevana devizna sredstva, odobrili pa so jim tudi nove cene, zato ne sme biti govora o višji sili, ki da jih sili v izvoz.

Zorka Šabac, ki v letošnjem letu prav tako oskrbuje slovensko tržišče, je pogojila svoje sodelovanje s SR Slovenijo za dobo 5 let preko DO Agrotehnika-Gruda. Ta odločitev je bila sprejeta, zagotovljenih pa je tudi za 31 milijonov dinarjev deviz, nakup 15.000 ton fosfatov za Zorko v višini 31 milijonov pa je še nerešen. Prav zaradi tega kasni tudi izdoba gnojil, vendar bodo porabniki do 15. maja prejeli dogovorjeno količino. Težave nastopajo tudi pri prevozu zaradi pomanjkanja železniških vagonov. NPK in PK gnojila pa je možno dostavljati le s tovornjaki kar gnojila podraži za 0,50 din po kilogramu.

Novonastali položaj glede oskrbe Podravine s specialnimi gnojili za tobak, ki jih je do sedaj zagotavljala Tovarna dušika Ruše, naj bi reševala INA Kutina. Slednje bo vplivalo na zmanjšanje dogovorjenih količin za SR Slovenijo. Tovarna dušika Ruše ta čas nima kalijevega sulfata za specialna gnojila za tobak, ki bi ga lahko sicer nadomestili z ustreznimi surovinami, vendar bi tudi v tem primeru bilo potrebno sodelovanje INA Kutine in Zorke Šabac.

Tudi pri pravočasnih preskrbi z zaščitnimi sredstvi je položaj kritičen. Tovarna Pinus, ki je glavni dobavitelj sredstev za varstvo rastlin v Sloveniji, je dobila dovolj deviz 25 milijonov deviznih dinarjev za optimalno oskrbo republike. Devize pa je prejela šele 9. marca, kar je povzročilo časovne zamude dobav. Ker tudi ostali proizvajalci zaščitnih sredstev pogosto dobavljajo z delno devizno udeležbo oziroma uvozom aktivnih snovi surovin, je ogrožena zaščita nekaterih kultur s preparati, ki jih Pinus ne izdeluje ali ne izdeluje zadostne količine, zato bodo v prihodnjih dneh sklicali razgovore s predstavniki industrije pesticidov in ugotovili možnosti za dobavo tistih preparatov, ki so za Slovenijo nujno potrebni.

Boris Hegeduš

Pomurski zdravstveni center TOZD Pomurske lekarne Murska Sobota objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja. Licitacija bo v sredo, dne 29. 4. 1981 ob 10. uri, na dvorišču galenskega laboratorija v M. Soboti, Gregorčičeva 27/a. Pred pričetkom licitacije je potrebno položiti varščino v višini 10% od izklicne cene.

VZTRAJATI JE TREBA

Karel Prijol iz Ključarovec je eden izmed tistih kmečkih sinov, ki jih ni zvala tovarna, ampak so od staršev prevzeli posestvo in nadaljujejo s kmetovanjem. Ponavadi so prevzemniki najstarejši sinovi oziroma

primer, postavil ob hlevu dva silosa za krmila (7 in 12 ton) in tako dobivam hrano za potrebe farme v »razsutem« stanju. Prednosti sta dve: taka krmila so cenejša,

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

hčere. Karel pa je najmlajši sin iz sicer številne družine.

Tisto, kar je podedoval, je v primerjavi s tem, kar zdaj ima, malenkost. Tedaj, pred več kot desetimi leti, ko je prišel od vojakov in trdno sklenil, da bo kmetijski proizvajalec, je bilo posestvo navadna kmetija, ki se je ukvarjala z mnogimi dejavnostmi. Mladenec je spo-

poleg tega pa jih ni treba prenašati, saj jih v hlev spuščam s pomočjo ustrezne naprave.

Prijetno je poslušati pripovedovanje mladega kmetovalca Karla Prijola iz Ključarovec, saj govori z velikim navdušenjem. Že res, da vselej proizvodnja bekonov ne poteka tako gladko, kot si človek želi, so torej tudi težki časi, toda

Karel Prijol z ženo Dragico in sinom

znal, da tako ne gre naprej, zato je začel tuhtati, v kaj naj usmeri svoje moči. Odločil se je za proizvodnjo svinjskega mesa in govedorejo.

»Tudi moji začetki so bili bolj skromni, saj sem najprej imel v hlevu po 30 svinj. Leta 1974 pa sem se odločil za gradnjo večjega hleva za bekon. Povsem sem ga uredil šele lani, tako da mi zdaj omogoča množično proizvodnjo. Hlev je razdeljen na dva dela: v predpatališče in glavno pitališče. V vsakem od teh dveh prostorov je po 150 pujskov oziroma pitalcev. Tak način vzreje mi omogoča, da letno oddam mojemu pogodbenemu partnerju — VŽK Ljutomer — 900 pitalcev v poprečni teži 100 kilogramov, kar pomeni, da za potrebe mesnopridelovalne industrije moja farma da 90 tisoč kilogramov mesa. To pa je že lep prispevek, mar ne?»

Zares lepa količina! Seveda pa Karel Prijol iz Ključarovec ne pozablja, da brez družbene pomoči ne bi mogel postati tako pomemben tržni proizvajalec.

»Seveda, ko sem gradil hlev, sem najel posojilo, pa tudi zdaj, ko sem kupil močnejši traktor, nisem imel dovolj lastnega denarja. Priznati moram, da s kmetijsko delovno organizacijo dobro sodelujem zato dosegam tudi dobre proizvodne uspehe in tudi finančni niso slabi. Pred kratkim sem, na

vztrajati je treba. In Karel vztraja! Pravi, da poti nazaj ni več, samo naprej je treba iti. Zdaj, ko si je uredil farmo, nakupil vsemogoče stroje, je delo na kmetiji, četudi ima kar 300 svinj in še 25 glav goveje živine, vendarle precej lažje kot pa je bilo pred desetimi leti, ko ta kmetija ni bila pomembnejši proizvajalec hrane, četudi je imela 10 hektarjev zemlje, od tega 4 hektarje gozda.

Povsem prepričan sem, pravzaprav pa je to Karel še posebej poudaril, da ima za vse dosežke na kmetiji enak delež žena Dragica. Delo pri vzreji pitalcev si namreč enakopravno delita; vsak poprime na takem mestu, kjer mu gredo opravila bolj od rok in tako je, na primer jutranje krmiljenje, hitro opravljeno. Dragica se nato loti del v gospodinjstvu, Karel pa uspe postoriti ne le na njivah, ampak tu in tam opravi kak prevoz za kmetijsko zadružno Križevci pri Ljutomeru. Vsak zaslužek pač pride prav.

»Zdaj se pripravljam na ureditev stanovanjske zgradbe. Vsega pač ni bilo mogoče naenkrat. Menil sem namreč, da je pametneje najprej ustvariti možnosti za pridobivanje dohodka (postavitve farme) in šele potem lahko človek z gotovostjo računa na uresničitev drugih potreb.« je povedal mladi kmetovalec iz Ključarovec.

Š. SOBOČAN

Letos plemenske živine ne uvažamo

Po velikem uspehu pomurskih rejcev na mednarodnem Kmetijsko-živalskem sejmu v Veroni in osvojitvi šampionata rejcev preteklo leto na mednarodnem kmetijskem sejmu v Novem Sadu, je skokovito poraslo zanimanje za plemensko živino iz Pomurja. Samo na zadnjem, tri dni trajajočem sejmu v Murski Soboti, so na licitacijski prodaji, kjer so se cene plemenskih telic in krav gibale od 43 do 60 tisoč dinarjev, prodali 170 živali v Vojvodino, Srbijo, Črno goro in BiH. Letos pa so prodali že več kot 300 brejih plemenskih živali kupcem iz vse Jugoslavije, ki so kvalitetno plemensko živino doslej uvažali. Živina pomurskih rejcev pa si je pridobila sloves tudi na tržiščih preko državne meje. Povečano povpraševanje po pomurski plemenski živini je poleg številnih mednarodnih priznanj spodbudilo ponovno oživljanje govedoreje v Vojvodini, Srbiji, BiH in Črni gori, kjer je v zadnjih letih zaradi povečanega klanja nastala praznina.

Uspeh pomurskih rejcev in s tem višje ovrednoteno kmečko delo gre pripisati dolgoletnemu strokovnemu delu na področju selekcije. V Pomurju je vsaka četrta krava zaieta v kontrolo rejce. V mednarodno priznani kontrolo proizvodnosti A, kjer strokovnjaki vodijo podatke o mlečnosti in prireji mesa, je zajeta 8.401 krava ali 22,4 odstotka, kar je največji odstotek v Jugoslaviji.

Velja pa omeniti, da v Pomurju pred sejmi za tuje kupce organizirajo sejem za domače rejce, ki imajo na ta način možnost kupiti najboljše živali ter tako ohraniti tradicijo kvalitete.

Boris Hegeduš

BEREMO ZA VAS

Mrtvaški napitek

Gre le za enega od številnih grozljivih maslovov iz knjige Nema pomlad Rachel Carsonove — izšla je leta 1972 v Ljubljani pri Državni založbi Slovenije — ki se je prva odkrito in javno spopadla s problematiko varstva okolja, vendar s posebnega vidika: insekticidov — kemičnih sredstev, ki maj bi uničevala nezaželene žuželke.

Tokrat objavljamo drugi del nekaterih njenih razmišljanj, ki utegnejo še posebej zanimati vse tiste, ki se kakorkoli ukvarjajo s kmetijstvom in gospodarstvom nasplah.

DDT je prvi sintetiziral meki nemški kemik leta 1874. Vendar so ugotovili, da deluje kot insekticid šele od leta 1939. Sprva je človeštvo pozdravilo DDT kot novo orožje za preprečevanje bolezni, ki jih prenašajo žuželke. Tudi kmetijci so mislili, da so čez noč dobili vojno proti rastlinskim škodljivcem. Švicar Paul Müller, ki je odkril to insekticidno lastnost, je dobil Nobelovo nagrado.

DDT je sedaj tako splošno v rabi, da je pri večini ljudi zaslovel kot neškodljivi prijatelj. Morda ta sloves neškodljivosti DDT izhaja še iz medvojnih časov, ko so s tem praškom odpravljali uši milijonov vojakov, beguncev in ujetnikov. Zato so vsesplošno mislili, da smov, ki je prišla v neposrednem dotik s toliko množico ljudi in ni bilo nobenih neposrednih zlih učinkov, pač ne more biti nevarna ali škodljiva. Takšno zgrešeno mnenje je sicer razumljivo, saj je znano, da DDT kot prašek dosti težje prehaja skozi kožo kot drugi klorinirani ogljikovodiki. Toda če je DDT raztopljen v petroleju, kot ga dobimo v večini primerov, je nedvomno strupen. Če pride s hrano v prebavila, se počasi vsrka v krvni obtok; toda tudi skozi pljuča lahko prihaja v telo. Ko pa je že v telesu, se odlaga v maščobnih tkivih, ki so bogata z maščobnimi snovmi. DDT je namreč v maščobah topna snov. Odlaga pa se tudi v nadledvični žlezi, v spolnih žlezah in celo v žlezi ščitnici. V večjih množicah se DDT kopiči tudi v jetrih, ledvicah in v maščobnem tkivu okoli črevesja.

Številne študije so pokazale, da ljudje, ki niso bili posebej izpostavljeni dotiku DDT razen tistega, kolikor ga dobijo v hrani, nakopičijo v sebi 5,3 do 7,4 delov na milijon; kmetijski delavci si naberejo 17,1 delov na milijon, delavci pa, ki delajo v tovarnah za insekticide, imajo v sebi kar 648 delov na milijon. Še najbolj mrakobna stvar pri DDT in njemu podobnih kemikalijah pa je njihova sposobnost, da se zlahka prenašajo iz organizma v organizem v celi prehranski verigi. Tako na primer napraviš z DDT njivo detelje, to zmeliš in v krmilno moko iz nje krmijo kokoši. Te pa seveda ležejo jajca, ki vsebujejo DDT. Podobno je s senom, ki vsebuje ostanki DDT, 7 do 8 delov na milijon, in ga pokrmimo kravam. DDT se bo pojavil v mleku v količini okrog 3 dele na milijon; toda v maslu, marenjem iz tega mleka, bo koncentracija dosegla okrog 65 delov na milijon.

Kmetovalcem je danes že prav težko dobiti krmo za krave, ki je popolnoma brez insekticidov, kajti po predpisih uprave za prehrano in zdravila (gre za ZDA — op. pis.) ne sme biti insekticidov v mleku, ki je v prodaji.

Strup pa lahko prehaja celo od matere na otroka. Sledove insekticidov so odkrili tudi v vzorcih človeškega mleka, ki so jih preiskali znanstveniki uprave za prehrano in zdravila. To pomeni, da tudi dojenček, ki se hrani pri prsih, dobiva sicer neznatne, toda vsakodnevne količine strupenih kemikalij in te se takoj začne kopičiti v njegovem telesu. Te ugotovitve tudi pomenijo, da dandanašnji skoro vsak človek zanesljivo že pri spočetju nosi v sebi zalogo kemikalij, ki bo odslej stalno naraščal in se bo moralo njegovo telo proti njim boriti. Klondan ima vse te nesrečne lastnosti kot DDT in povrh še nekaj svojih. Je — po dr. Lehmanu — »najbolj strupen insekticid in vsakdo, ki ima z njim opravka, je v nevarnosti, da se zastrupi.« Sodeč po brezskrbni lagodnosti, s katero po predmestjih prašajo trgate s klondanom, pa je šlo to opozorilo le malo komu do srca. Če pa teh neprevidežev takoj ne napade, to še ne pomeni, da ne učinkuje. Strupi lahko namreč dolgo spijo v njegovem telesu in se njihovo delo pokaže šele čez nekaj mesecev ali čez leto v obliki neznatnih motenj, za katere nihče ne ve, od kod in zakaj. Po drugi strani pa je prav tako mogoča hitra smrt.

B. Žunec

KRIŽEMKRAŽEM po naših šolah

UREJA JOŽE GRAJ

Mladi in pridobitve revolucije

Mladi smo še, srečni, veseli in sproščeni. Noben oblak nam ne zastira sonca in svobode. Prosto se gibljemo po zemlji in smo brez skrbi, kakor ptice na veji.

Ne mine pa dan, da ne bi pomislili na čas NOB. Ubijanje, mučenje, trpljenje, vse to je za nami, a dogajalo se je iz dneva v dan. Žrtve so poleg mož in žena bili tudi otroci, čeprav se včasih tega niso zavedali. »Pojdi z menoj sin na trato, kjer bodo nekoč rasle lepe rože in bo zasijala svoboda,« so matere govorile svojim sinovom. Vedele so, da jim zadnjič zrejo v obraz. Počila je puška in straha ni več čutil nihče. Napočil je mrak, temni oblaki so prekrili nebo in na jasi je postalo tiho, kakor na zapuščenih gomili. Črni možje so izginili in svetla luna je obsijala junaške obraze.

Borba je za nami. Rodi se in rodilo se bo še veliko otrok. Med njimi se bo velikokrat postavljalo vprašanje: »Kdo je bil tovariš Tito?« Odgovor bodo našli njihovi dedje. »Domovina, v kateri živim, je Titova. S svojo vojsko jo je osvobodil in je ustvaril pravičnejšo. Zato bodi zvest domovini, da boš vreden imena Titov pionir!« Tako bodo mnogi dedje razlagali svojim vnukom to resnično zgodbo. Danes pa so nam zrasle rdeče rože. Srečni in veseli smo, da smo svobodni. Ponesimo to rožo v Užiško 15, kjer počiva tovariš Tito. Obrišimo si solze z lica in mu še enkrat povejmo: »Tito, hvaležni smo ti!«

Ta roža pa naj cvete še naprej — starejšim v spomin in mlajšim v opomin.

Darja Škalič, 7. c
OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

Prijetno srečanje s pisateljem

Ob svetovnem dnevu knjige smo se učenci naše šole zbrali v telovadnici. Nestrpnost smo čakali trenutek, ko bo vstopil pisatelj Vitan Mal. Ko smo ga zagledali, smo od veselja zaploskali. Pripravili smo kulturni program. Potem pa nam je spregovoril pisatelj. Priporočeval nam je doživljanje iz snemanja filma Sreča na vrhovi. Iz njegovega pripovedovanja smo izvedeli veliko zanimivega o snemanju filmov. Tudi spraševali smo ga vse, kar nas je zanimalo o njegovem življenju in delu. Na vsako vprašanje nam je z veseljem odgovoril. Po prijetnem razgovoru nam je pisatelj razdelil bralne značke. Predstavniki razredov, ki so sprejeli bralne značke, so se ob koncu še slikali s pisateljem. Sklenil sem, da bom še naprej z veseljem bral knjige za bralno značko.

Jernej Lančič, 7. b
OŠ Videm ob Ščavnici

IZBRANA RISBA: »Narava v ogledalu« — Narisal Mirko Črešnovnjak, 4. raz.
OŠ Razkrižje.

NAŠ KRAJ

Naš kraj se imenuje Hotiza. To je srednje velika vas. Skozi pelje glavna cesta, po kateri se odvija tudi mednarodni promet.

Na južni strani vasi si utira pot reka Mura. Njena struga se je nekoliko oddaljila od vasi. Ostali so le mrtvi rokavi reke, ki so v bližini vasi. V njih se najdejo ribiči svoj plen. V vasi se je veliko spremenilo. V zadnjem času je zgrajenih veliko novih hiš. Slabe, blatne vaške poti so dobile asfaltno prevleko. Ulice so razsvetljene tudi ponoči. V naše domove priteka voda po ceveh. Na kmečkih dvoriščih ni videti vodnjakov. Kmetje ne nosijo vode z vedri. Na skednjih stojijo straktorji in drugi kmetijski stroji. Pred nekaterimi hišami se razprostirajo gredice z raznovrstnim cvetjem. Na oknih se bobotijo živo rdeče rože.

V našem kraju je lepo. Še lepše pa bo takrat, ko bodo vsi vaščani vedeli, kam spraviti razne odpadke, kako urediti gnojšča in greznice, da ne bo tekla v jarkih ob cesti smrdljiva odpadna voda, da ne bodo blatne vaške ceste in bo povsod polno lepe zelene trave in cvetočih rož. Takrat bo naš kraj še lepši.

Peter Tibaut, 6. b
OŠ Velika Polana

Ptice — naše prijateljice

Naša stara in nekoč lepa zemlja po človekovi krivdi vse hitreje izgublja lep videz. Reke in potoki so onesnaženi, ozračje zastrupljeno, morje je leglo kemikalij in umazanije. Vse več je betona, drevje se umika betonu, rodovitna zemlja se umika skladiščem. Pesnik je zapisal: ... če pojdejo vrtovi, pojdejo tudi ptice... pojde tudi ljubezen...

Da, tudi krilatih pevecov je vse manj. Pred nekaj desetletji jih je bilo veliko, danes je vselega žvrgolenja manj, opustošeni so gozdovi, polja. Človek je zločinski morilec in uničevalec narave. Človeka ne prevzame več ptičje petje, saj ima radio, gramofon, nima časa iti v gozd. Veliko je tudi takih, ki pticam nastavljajo pasti, manj pa tistih, ki jim nastavljajo hrano. Med tistimi pticami, ki zimo preživljajo doma, so gotovo najrevnejše sinitke. Vendar ne smemo pozabiti tudi na druge ptičke, ki so pozimi prav tako uboge. To so predvsem vrabčki, kosi, škinkavci in drugi. Te ptice najraje jedo sončnično in konoplino seme in tudi ne slani loj.

Spomnimo se ptic selivk. Tudi te so pogostokrat žrtev nevestnih lovcov in ubijalcev. Ptice se selijo, ker so zime v južnih predelih milješe in za ptice znosnejše. Tja jih tudi žene nagon. Marsikatera jata ptic se kar cela ujame v nevidne mreže ali lepljiva drevesa, katere je nastavljal človek, ki išče le užitek in specialitete. Seveda pa zelo dosti ptic umre v viharjih, nevihtah.

Zelo pozitivno je to, da je večina ptic že zaščitena, marsikatera vrsta pa bo zaščitena v kratkem. Predlog za to so seveda dali kulturni in naravoljubni ljudje, ki jim je mar za to, kaj bo s pticami v prihodnje, če jih bomo še naprej tako uničevali. Tudi ptica, kot človek, občuti bolečino, mrz, vročino, zato jo zavarujemo tudi mi. Žival se prav tako kot človek bori za svoj obstoj in življenje. Če pa smo prisiljeni ptico ubiti, storimo to kar najmanj boleče. Tudi tovariš TITO je bil ljubitelj narave, njenih lepote. Ko so ga nekoč vprašali, zakaj je tudi on lovec, je povedal: »Lovec nisem zato, da bi lovil in moril, temveč zaradi sprostitve po napornem dnevu.«

Ko bi le vsi ljudje mislili tako. Pa o koristnosti ptic bi lahko še in še govorili. Koliko škodljivih žuželk uničijo in tako pomagajo človeku, skrbijo za uravnoteženje v naravi.

Ali ni lepo, ko v ranem jutru stopaš po poti, pa kar iznenada sfrči z veje slavec za njim pa še škrlanček, drozg in drugi. Nič več zatem ne slišiš petja, okrog tebe je samo orkester, živ orkester, ki te očara s prijetnimi arijami.

Nekateri ptiči so tudi pametni. Zelo znan je vsekakor golob pismo- noša. Prenašajo pošto, nujna sporočila; pred nedavnim sem bral, da so prinesli tudi ampule krvi iz Francije v Južnoafriško republiko. Človek, ki je osamljen, pa želi imeti ptico v kletki. Le redke ptice kletko prenesejo. Divja stvar ne prenese kletke, prostosti hoče ... je zapisal Miško Kranjec. Kako prav je imel. Skrbi me tudi, ker se tudi hlevi in hiše preveč modernizirajo. Vse manj je v hlevih lastovičjih gnezd, na hišah pa ljudje gnezda že uničujejo, da lastovice ne bi onesnažile rož, balkonov, fasad.

Tudi škorkelj je vedno manj. Ljudje, ki so lastniki hiš, na katerih gnezdijo škorklje, so iz leta v leto bolj nezadovoljni. Eni se pritožujejo čez škorklje, da jim smradijo okolico; drugi, da delajo smeti. Seveda so to nevzgojeni in samoljubni, nerazgledani ljudje, ki jih moramo opozorjati in jih poučiti. Ptice so koristne, nas razveseljujejo s petjem so znaniške priroda pomladi, jeseni, so svobodna bitja — človek, ne uničuj narave, da bodo tudi te tvoje prijateljice ostale žive.

Janez Horvat, 8. a razred
OŠ Bogojina

P. S.: To je eden izmed šestih najboljših prispevkov iz natečaja »Varujmo naravo in človekovo okolje«, ki ga je razpisala Zveza lovskih druženj Prekmurje.

alpina

ŽIRI

V POMLAD
V SLUŽBO, NA SPREHOD,
NA ZABAVO IN PLES V LAHKIH,
MEHKIH IN UDOBNIH ČEVLJIH ALPINE
PRODAJAMO TUDI NA OBVEZNICE, KUPON ŠT. 3

Iz Windsorja poročajo, da je neka Američanka na nenavaden način v šestih mesecih shujšala za 38 kilogramov. Zdravniki so ji v želodec napolnili balon, zaradi katerega je imela nenehno občutek sitosti, tudi po najmanjšem obroku. Zdravniki, ki so spremljali njeno zdravstveno stanje, zatrjujejo, da je bila to prva takšna shujševalna kura na svetu.

Kennth Aung, sprevednik avtobusa v Londonu je bil letos deležen posebne pozornosti. Celo »Times« mu je v časopisnih stolicah namenil precej prostora in ga imenoval za

ZANIMIVOSTI DROBIL

»najboljšega v razredu«, saj se je za naše čase domislil nečesa nenavadnega: skrajne prijaznosti in ugajenosti pri ravnanju s potniki. Potnike, ki jih še ne pozna, pozdravi kot pravi gentleman, jim zaželi dobrodošlico, starejšim potnikom pa ponudi roko in jim pomaga v avtobus. Z bolj znanimi potniki pa si privoščijo nekaj spodobne domačnosti.

Švicarska vlada se je odločila, da bodo letos prešteli sadno drevje, saj tega niso naredili že deset let. Na osnovi zbranih podatkov bodo zveza in kantoni odločali o ukrepih za prilagoditev proizvodnje sadja razmeram na tržišču.

Se ena iz Irana, kjer že dalj časa počenjajo najrazličnejše neumnosti. Iranski premier je vsem ženskam, zaposlenim v vladnih ustanovah, ukazal, da morajo prihajati v službo s feredžo na glavi. Zahteval je, naj zaradi islamske discipline nosijo tradicionalne hedžabe, rute, ki segajo prav do oči.

MISEL

Prijatelje spoznaš v stiskah, sorodnike pa po oporokah.
Mc Donald

STRIC IN NEČAK

— Stric, zakaj vam moram vrniti to uro, ki ste mi jo tako spoštljivo podarili za rojstni dan?

— Veš, Milanček, takrat so bili drugi časi. Imel sem denar in ducate ur. Prišvercanih. Zdaj pa te prosim, če mi vrneš uro, pa še deset tisočakov bi rabil, če ti je ostalo kaj od štipendije.

PIKNIK

— Na pikniku je bilo zagotovo lepo.

— Upam, da je bilo tako. Jaz sem bil namreč le fizično prisoten, o mojem vedenju in razpoloženju pa zdaj pripovedujejo drugi...

PO SESTANKU

— Računovodkinja je imela čisto prav, ko je na sestanku rekla, da delavci premalo zaslužimo, ob tem pa se življenjski stroški skokovito zvišujejo.

— To je dejstvo!

— Že. To bi ostalo dejstvo, če se ne bi vmešal naš delovodja, ki je med drugim povedal, da prepočasi in slabo delamo...

SKICIRKA ZA DOMAČO NALOGO

— Očka, bi mi lahko malo pomagal pri domači nalogi o nedeljskem izletu?

— Saj si bil tam! Napiši tako, kot je bilo.

— Bi, vendar si nisem zapomnil vseh besed, ki si jih stresel, ko so nam ukradli žogo, ko si je Manica razbila nos, ko smo morali bližnjega kmeta zaprositi, da nam je pomagal s konji našo katrco potegniti iz blata.

Le to sem si zapomnil, kaj si povedal, ko nisi našel ključa od vhodnih vrat.

— Pa napiši, da smo bili na prijetnem izletu. Vsega se tudi jaz ne spomnim.

ČEZ LUŽE

— Ne skači čez luže. Pogledaj se kakšen si!

— Mamica, niti enkrat nisem skočil čez blatno lužo. Vedno sem pristal nekje v sredini.

TITOV GAJ

Na goličavah v dolini reke Vrle, ki teče skozi Surdulico, so krajani začeli saditi nov gozd, ki so ga imenovali »Titov gaj«. Dela so se lotili mladi in starejši občani, pa tudi vojaki so prispevali svoj delež. »88 dreves za tovariša Tita in darilo revoluciji«, so imenovali koristno delovno akcijo. Naj dodamo, da jih je že prvi dan sodelovalo nad 1500.

INOVACIJE TUDI PRI VARSTVU OKOLJA

Iz Beograda poročajo, da so letos razpisali šesti jugoslovanski natečaj za najboljše inovacije na področju varstva človekovega okolja. Pravico do sodelovanja imajo občani, organizacije združenega dela, organizacije in združenja. Nagrajena dela bodo razstavili na mednarodni razstavi »Zaščita 81« v okviru beograjskega sejma.

BOGATA NAHAJALIŠČA SVINCA

V okolici Krive Palanke so pred nedavnim odkrili nahajališča svinčeveo-cinkove rude. Odprli jih bodo ob koncu srednjeročnega obdobja. Strokovnjaki se trudijo in ob raziskavah vsako leto odkrijejo nova rudna bogastva.

OD VSEH STRANI

VEČ ELEKTRIKE

V Bosni in Hercegovini so v letošnjem prvem trimesečju proizvedli dve milijardi 783 milijonov kilovatov električne energije, torej skoraj štiri odstotke več, kot so za to obdobje načrtovali. Zlasti uspešne so bile termoelektrarne.

TUDI V PIVOVARNAH OBLJUBLJAJO PRESEŽKE

V prvih treh mesecih letošnjega leta so proizvedli 729.000 hektolitrov piva, poročajo iz Beograda. Količina je velika, vendar dodajajo, da je 30 jugoslovanskih pivovarn v tem obdobju zvišalo proizvodnjo le za eno odstotek. Na tržišču nimajo zaprek, zato se bodo še bolj potrudili.

JAGENJCI ZA TUJI TRG

V vzhodni Makedoniji pričakujejo, da bodo odkupili več kot 200.000 jagnjet. Skoraj polovico so jih namenili za izvoz, predvsem v Italijo. Klavniška industrija v tem delu republike računa, da bo s prodajo jagnjetine iztržila okoli 120 milijonov dinarjev. Ceno so namreč zvišali za 20 odstotkov in s tem precej spodbudili rejce.

KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA — KRONIKA

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

SMRT POD TRAKTORJEM

SPET JE GORELO, TUDI PROMETNIH NESREČ NE MANJKA

GORNJI PETROVCI — V avtomehanični delavnici Stefana Kovača so varili podnožje nekega avtomobila. Med opravljanjem se je vnel eden izmed sedežev nato pa je ogenj zajel še ostale dele vozila. Na avtomobilu, katerega lastnik je Stane Podlunšek iz Murske Sobotice, je nastala škoda za 25 tisočakov. Avto so popravljali na dvorišču.

CERNE LAVCI — Podoben je dogodek v Černelavcih, kjer je Anton Rančigaj varil izpušno cev na osebnem avtu Ivana Merklina iz Beltincev. Zaradi varjenja v bližini dovodne cevi za gorivo, se je avto vnel in je nastala škoda za 15 tisoč dinarjev. Pri gašenju so sodelovali tudi gasilci iz Murske Sobotice in tako preprečili razširitev ognja na gospodarsko in stanovanjsko poslopje Branka Merklina, v katerega garaži je priložnostni mehanik popravljaval avto.

GABERJE — 16. aprila ob 16. uri je izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Rozalije Toth v Gaberju. Gmotna škoda znaša 150 tisoč dinarjev. Ogenj se je pojavil na podstrešju svinjskih hlevov in ga je zanel oškodovankin 4-letni vnuk, ki so mu prišle v roke vžgalice. To pa je bilo usodno tudi zanj, saj je zaradi hudih opeklin v kliničnem centru v Ljubljani, kamor so ga prepeljali po nesreči, umrl. Hudo pa se je opekel tudi oče, ki je sinčka reševal.

HERCEGOVŠČAK — 18. aprila je neznanec v večernih urah zanel ogenj v Hercegovščaku. Vžgalico je namreč priključil ob kup smeti pri nekem grmu. Ker je pihal veter, se je ogenj hitro širil; gorela je suha trava, prav tako pa je zajel jabolane v sadovnjaku. Gasilci iz Gornje Radgone so preprečili nadaljnje širjenje in uničevanje premoženja.

MURSKA SOBOTA — Drago Pregelj iz Murske Sobotice, ki ima obrtno dovoljenje za plinske napeljave in vzdrževanje, je 19. aprila v svoji delavnici preizkušal plinski radiator, a ni vedel, da iz jeklenke, ki je bila v delavnici, uhaja plin. Nastal je torej požar, ki ga mož ni mogel pogasiti, zato so priskočili na pomoč gasilci iz Murske Sobotice. Gmotna škoda pa je kljub temu velika: 60 tisočakov.

DESNJAK — Spet en požar kot posledica »igranja« otrok z vžgalicami. V Desnjaku je namreč zagorela koruzna slama, s katero so bila zadelana okna v nedograjeni hiši Ivana Grašiča. Ogenj se je hitro širil in zajel gradbeno pohištvo (okna in vrata) ter ostrešje. Materialna škoda znaša 120 tisoč dinarjev.

ČRENŠOVCI — 14. aprila je Ivan Jančec iz Dolnjega Postakovca pri Čakovcu, voznik osebnega avta, na regionalni cesti med Črenšovci in Hotizo, ko

se je peljal proti Murski Soboti, prehitel vprežni voz. V tem trenutku pa je iz nasprotne smeri pripeljal tovornjak, ki ga je upravljal Stanko Horvat iz Srednje Bistrice. Da bi se izognil trčenju in žrtvam, je rajši zavil na desno in zapeljal v 3 metre globok jarek. Žal se je tovornjak, ki je bil naložen z gramozom, prevrnil na streho. Tako je nastala gmotna škoda za 70 tisočakov, telesnih poškodb pa k sreči ni.

ŠRATOVC — 20-letni voznik osebnega avta Anton Krempel iz Gornje Radgone se je peljal proti Radencem z neprimerno hitrostjo, zato ni mogel izpeljati levega nepreglednega ovinka, pa je tako vozil kakih 30 metrov po bankini, nakar je vozilo zaneslo v 1,50 metra globok jarek, nato na travnik in naposled v braje. Voznik in sopotnik Maks Jaušovec iz Hercegovščaka sta se lažje poškodovala. Skupna škoda na avtu in trsnem nasadu pa velja 40 tisočakov.

ČRENŠOVCI — 19-letni Štefan Horvat iz Odranec je 18. aprila peljal osebni avto skozi Črenšovce z neprimerno hitrostjo, poleg tega pa je vozil pod učinkom alkohola, vsaj tako je pokazal reagent v epruveti balončka, ki je pozelenel čez polovico. Miličniki so ugotovili še, da nima izpita. V Črenšovcih torej ni uspel izpeljati ostrega ovinka in je v križišču cest zapeljal v levi obcestni jarek, kjer se je avto prevrnil na streho. Poleg voznika so se lažje poškodovali še sopotniki: 24-letni Štefan Semej, 24-letni Štefan Smodiš in 17-letni S.

K., vsi so iz Odranec. Škode na avtu pa je za 50 tisočakov, so sporočili miličniki iz Lendave.

SKAKOVCI — Nov osebni avto znamke audi 100, s katerim se je pred dnevi Jože Duh peljal po cesti med Krajno in Skakovci, je popolnoma uničen in je tako škoda ogromna: 400 tisoč dinarjev. To je posledica prehitre vožnje na sicer ravnem delu cestišča; avto je zaneslo s ceste in je običal obrnjen na streho v 1,50 metra globokem jarku. K sreči telesne poškodbe niso hude, saj se je le lažje ranil sopotnik Štefan Kranjec iz Večeslavev.

JAMNA — 53-letni Jože Novak, kmetovalec iz Jamne pri Vidmu ob Ščavnici, je 16. aprila v popoldanskih urah oral njivo na strmem pobočju. Pri obračanju na koncu njive se je traktor prevrnil in zdrsil v globino treh metrov (čez skarpno) ter tako Novaka pokopal pod seboj. Na kraju nesreče je umrl.

PANOVCI — Tudi v Panovcih na Goričkem se je zgodila nesreča s traktorjem. Ludvik Kučan iz Križevca je vozil pri Jožetu Filu v Panovcih gnoj. Razvažala sta ga skozi sadovnjak, zato je traktorist posvečal posebno pozornost tudi jablanam. Med vožnjo torej ni gledal le naprej, ampak tudi nazaj, da s prikolicco ne bi zadel ob sadno drevje. Zaradi tega pa je prezl Fila, ki je šel pred traktorjem; zadel ga je in zbil po tleh, pri čemer je bodil hude telesne poškodbe.

S. S.

KRVODAJALCI

TIŠINA — Stanko Koren (3), Rudi Ficko (6), Stanko Ribaš (8), Dušan Anželj (5), Mirko Kuhar (7), Ivan Gosak (3), Alojz Rogač (5), Karel Ratnik (2), Leopold Flisar (4), Alojz Pelcar (3), Franc Rogač (5), Jože Ružič (5) Slavko Pelcar (2), Marjana Perhavec (2), Štefan Vrečič (1), Rozalija Gider (1), Anton Serdt (1), Franc Boriš (1), Alojz Bratkovič (1).

PETANJCI — Franc Kuhar (34), Marjan Čantala (3), Franc Drvarič (6), Franc Vrečič (5), Franc Drvarič (5), Alojz Frumen (2), Marjan Šafarič (6), Jože Oman (3), Marija Debelak (1), Andrej Telkeš (7), Štefan Gumilar (4), Bojan Kodila (1), Jože Ciglar (6), Jože Zemljčič (4).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Branko Zelko (7), Tropovci; Slobodan Vlaović (7), SO Murska Sobotica; Mirko Gorjup (15), Puconci; Ferdinanda Mladenovič (5), Zlata Meričnjak (2), Marija Ratnik (6), Marija Škalčič (3), Ana Horvat (3), Ladislav Gjorek (1), Milan Kofljak (5), Justina Verban (2) vsi Osnovna šola Tišina; Franc Dani (18), Nemčavci; Jože Horvat (2), Lončarovi; Ivanka Fujs (7), KIK Pomurka; Janez Miholič (26), Jože Novak (25), Ladislav Abraham (41), Janez Lepoša (33), vsi Panonija M. Sobotica; Koloman Šiftar (10), Andrej Šijanec (24), Pomurski tisk; Stanko Zorjan (6), Anton Fujs (4), oba KIK Pomurka; Franc Fartek (59), Tovarna mlečnega prahu Murska Sobotica.

HVALA ZA SODELOVANJE!

Prispevki za kirurgijo

MORAVSKE TOPLICE (namesto venca na grob Kisilakovemu očetu) din 950,00; OOS KROJ M. Sobotica (namesto venca za pokoj. Dundek Nikolaja) — din 500,00; OOS SO M. Sobotica (namesto venca na grob pokoj. sodelavca Zrinski Stefana iz M. Sobotice) — din 500,00; FIŠER Sidonija (namesto šopka za pokoj. Casar Šariko) — din 300,00; FERJAN Marija (namesto šopka za pokoj. Casar Šariko) — din 300,00; TOZD ZVEZDA M. Sobotica — **UPRAVA** (namesto venca na grob Kisilakovemu očetu) — din 4200,00; ZDRAVSTVENA ŠOLA SSP M. Sobotica (namesto venca na grob pokojnega dr. Kous Franca) — din 1.000,00; TITAN Evgen in Jasna, Kocljeva 6 a M. Sobotica (namesto venca za pok. dr. Kous Franca) din 500,00; Sindikalna organizacija AVTORADGONA (namesto venca ob smrti sestre Potočnik Eriha, zaposl. v DO Avtoradgona TOZD Proizvodnja bivalnih enot) — din 700,00.

Darovalcem se zahvaljujemo! Prispevek nakazujte na račun: 51900—763—30297 TOZD Splošna bolnišnica Murska Sobotica.

Glasbena šola Gornja Radgona razpisuje dela in naloge pogodbenega računovodje.

Rok prijave: 15 dni po objavi na naslov: Glasbena šola, G. Radgona, Partizanska 19.

Nam so postregli z ocvrtim piščancem in krompirjem ter zeljato solato. Vse skupaj je bilo na ogromnem ovalnem krožniku. Bilo je okusno. Američani pojedjo največ piščančjega mesa in temu primerno mora biti tudi tovrstna proizvodnja. Podobno kot pri nas ali bolje rečeno še bolj »umetni« so ti piščanci. Jedo skoraj noč in dan, da bi čim prej zrasli. Zaradi neprestanega žrtja njihovi želodci hrane povsem ne predelajo. Iztrebki padajo skozi mrežo v posebno kanalizacijo. Tja zmečejo še poginule piščance in vse skupaj premeljejo, posušijo in to dajo piščancem ponovno jesti. Ta nesrečna perutnina je lastne iztrebke in poginule ostanke svojega rodu. Če pomisliš na vse to, si sit še predno si pričel jesti. Okus piščanca na krožniku je varljiv, saj je odvisen le od začimb.

V lokalu, ki domuje ob reki Potomac, v kateri so plavale poginule ribe, smo kljub nedežji dobili pivo, ki je bilo popoprano z visoko ceno. Pa še to. Ime reke Potomac ni slovanskega izvora, marveč nosijo ameriške reke prvobitna indijanska imena.

OB KENNEDYJEVEM GROBU

Washington je bil tega dne v znamenju parade, ki je bila posvečena irskemu narodnemu prazniku. Mimoidoči so nosili zelene nageljne, klobučke, obleke ali zelene trakove v gumbnicah. Posamezniki so oblekli narodne nože iz stare domovine. Podobnih svečanosti je v Ameriki letno več. Posvečene so narodnostim, ki se jih je največ priselilo v ZDA.

Nad mestom je državno vojaško pokopališče Arlington. Preproste, s travo porasle gomile vojakov, padlih v korejski, vietnamski in drugih vojnah, so razporejene po nizkem gričevju. Grobove označujejo le beli križi z osnovnimi podatki o pokojniku. Novejši nagrobniki so enaki, le oficirji imajo napisane podatke z zlatimi črkami.

Sredi pokopališča, na razpotju asfaltiranih stezic, je grob Johna Fitzgeralda Kennedyja, petintridesetega ameriškega predsednika. Gomila je prekrita z granitnimi kamni in na grobu gori večni ogenj. Ob njem počivata v ranem otroštvu umrli sinova. Podatki o pokojnikih so napisani na manjših ploščah, ki so vzdane v gomilo.

Streljaj od tega groba je pokopan senator Robert Kennedy. Grob označuje nizki beli marmorni križ. Sredi trate je napisna plošča z njegovimi rojstnimi podatki in datumom tragične smrti. Nekoliko vstran, med Robertovim grobom in potjo, je narejen, njemu v čast, preprost slap, ki spominja na njegov rojstni kraj, kjer je želel biti pokopan.

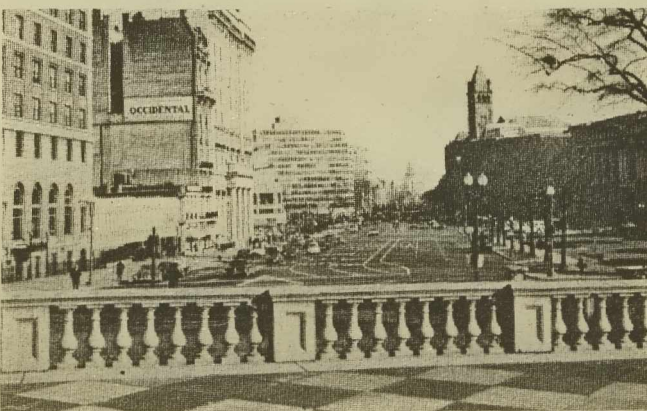
Iz Arlingtona je lep pogled na razvlečen Washington. Mesto deluje pomirjajoče. Tukaj je predvsem veliko spominskih obeležij, ki so posvečena nekdanjim predsednikom. Mesto krasi številna drevesa. Med njimi je veliko krasnih japonskih češenj, ki prav sedaj najlepše cvetijo.

LINCOLNOV POMNIK

Najveličastnejši je v Washingtonu prav gotovo po-

mnik, ki je bil pozidan v čast enega najpomembnejših ameriških predsednikov, Abrahama Lincolna — borca proti suženjstvu. Bil je pravcati samouk in je izviral iz revne družine. Kot splavar na Mississippiju je videl z verigami zvezane črnce na trgu s sužnji. Prizor ga je presunil in se je zarekel, da se bo bori proti suženjstvu.

Postal je trgovec, poštni uslužbenec in vmes je študiral pravo v nezavidljivem položaju. Začel je delovati na političnem področju in leta 1847 je bil izbran v kongres, a 1860 je bil izvoljen za ameriškega predsednika, kot kandidat republikanske stranke. Po nemirih na jugu, kjer so najbolj nasprotovali ukinitju suženjstva, je Lincolnu uspelo 1863. leta prglasiti osvoboditev suženjev. 1864. leta je bil drugi izvoljen za ameriškega predsednika. Petnajstega aprila 1865. leta je Lincoln podlegel kot žrtev atentata, ki ga je izpeljal eden od pristašev suženjstva. Bil je skromen, edinstven človek, v katerem je svet spoznal heroja, piše zgodovina.

Washington je umirjeno mesto in evropskega videza. To je avenija Pennsylvania.

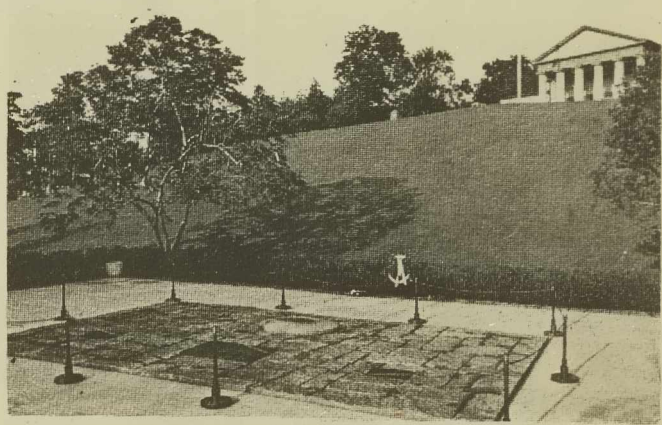
Abraham Lincoln je v zadnjih letih svojega življenja izgubil dar govora in se je pričel učiti govornico gluho. To dejstvo je lepo upodobil kipar, ki je izdelal ogromen kip sedečega Lincolna, katerega roki kažejo v govornico gluho. Črki A in L, začetnici njegovega imena in primka. Kip in celotno spominsko poslopje, je izdelano iz belega marmorja.

Sem prihajajo številni črnci. Potomci nekdanjih sužnjev mu tako izražajo hvaležnost za svobodo za katero se je boril in dal življenje.

Od Lincolnovega spominskega obeležja je lep pogled na ogromen obelisk, ki je bil postavljen v čast predsednika Washingtona in tam daleč v ozadju je poslopje Kapitola. Povsod je ogromno zelenja in pomnikov. In tu naokoli, po zeleni trati, je veliko tekačev, ki ne vidijo okoli sebe ničesar. Mislijo le na svojo borbo proti infarktu.

LEPOTA JE RESNICA — RESNICA JE LEPOTA

V Washingtonu so številne

Arlington. V ospredju je grob Johna F. Kennedyja.

palače, ki se odlikujejo po lepi arhitekturi. Med njimi je Capitol, vrhovno sodišče, narodna galerija, kongresna knjižnica in mnoge druge. Notranost kongresne knjižnice se ponša s številnimi umetninami in z okrasjem, izdelanim iz številnih vrst marmorja. Strop knjižnice krasi napis: Lepota je resnica — resnica je lepota.

Umetnine iz celega sveta so zbrane v obsežnem poslopju narodne galerije. Veliko časa je potrebnega za občudovanje platen, ki so jih poslikali največji svetovni mojstri čopiča. In tu so čudoviti kipi iz marmorja ter bron. To lepoto čuvajo mladi črnci v temnoplovih uniformah.

Veliko obiskovalcev gre skozi muzej letalstva. Tam je moč videti vse, od prvega letala na svetu do lunohoda. Blizu je muzej azijskih umetnosti, ki opozarja nase s svojo nacionalno arhitekturo. Skratka, Washington je poln zanimivosti, kot vsa glavna mesta na svetu.

Posebne pozornosti je deležna v Washingtonu Bela hiša. Najprej smo si jo ogledali od zadaj. Obdajajo jo

obsežna trata, velika drevesa in železna ograja. Pogled nanjo je od zadaj in spredaj prijetno umirjen. Predsednik Reagan je bil tokrat doma, ko smo mi pasli radovednost tam naokoli. To je označevala plapolajoča državna zastava na hiši.

In kaj naj še pišem o Washingtonu? Tukaj sem videl številna vladna poslopja in neprestano so pristajala in vzletala velika letala na bližnjem letališču. Nazadnje smo se ustavili v trgovini s spominki, ki je namenjena turistom. Podobno kot v New Yorku, je bila tudi tukaj množica kiča.

Ponoči smo se vrnili v New York in spanec nam je dal novih moči. Veliko smo videli. Sicer pa nam je danes svet blizu. Gledamo potopisna oddaje na televiziji, čitamo časopise.

Srečni smo bili, ko je napočil čas vrnitve v domovino. Lepa je ta naša dežela. To je prava Amerika. In zakaj sem potoval tja čez »veliko lužo«? Morda zato, da bom odslej doma še bolj srečen. Uvidel sem, da rojeva pretirana blaginja človekov propad.

Konec

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

»Pij,« mi reče Lebarič, se mi pa zdi, da le bolj sebe spodbuja, medtem ko tetica sama od sebe vzdigne svoj kozarec, se nepričakovano z njim dotekne mojega, rekši mi:

»Ga slišiš? Vse sem mu, le človek ne, le zvesta tovarišica ne. Pa sem ga več ko štirideset let zvesto čakala, vedno sem mislila le nanj. No — pa povej,« izsiljuje iz mene. »Je bilo kdaj kaj slabega slišati o meni? On pa — kolikokrat sem se že zvečer razjokala zavoljo njega. Greva spat, v mali sobi sem nama dela napraviti dve postelji, po gosposko, da mi ne bi očitati rekli mi: — Dolarje sem ti pošiljal, ti nama pa še postelji nisi kupila —. Bo že prilezel k meni, če si bo želel, da se stisne k meni, ali pa naj se jaz stisnem k njemu,« sem si dejala. Saj ne mislim na nič grdega. V teh letih! Saj sva že oba taka siroteka — »se mi nasmehne pa nadaljuje: »Eh, koliko noči sem prejokala, ker ga ni bilo poleg mene, da bi se bila stisnila k njemu, rekši si vselej: Bogve, če moj golobek kaj misli name, če ravno zdaj misli —«

»Ha,« se nekoliko ponorčuje Lebarič, zgane z močno šapasto roko. »Ko je pri vas noč, je v Ameriki dan — sem ti že razložil. Amerika je ravno pod nami, ker je svet okrogel ko jabolko ali ko kakšna tikev. In tako sem jaz najbolj delal, ko si ti vzdihovala po meni; če seveda si —«

»Pod nami ali nad nami,« mu odvzame besedo tetica. »Noč je noč — povsod je enaka, tu malo prej, tam nekaj kasneje. Jaz pa: če se kaj spomni name, na ljubezen, ki bi mu jo rada dala. —«

Spet ju ustavi s kretnjo svoje šapaste roke in to kretnjo tetica očitno že dobro pozna, ker takoj utihne. On pa s posmehom pripoveduje: »Kaj se bova šla zdaj ljubezen. Za te stvari je prepozno. Vse mine in tudi ljubezen usahne, uvehne kot roža in ne oživi več. Dve leti ali kaj sva bila poročena. Komaj pa je prišla k hiši, že mi je pobegnila nazaj k Fujsom. Ponoči me ni pustila k sebi. Že sem jo hotel zavreči. Ker kaj naj bi pa z ženo, ki kar naprej kolena vkup tišči? Potlej pa — noč ji je bila prekratka! Zdaj pa — kaj hočeš, ostareli smo. Človeka vse mine: še tako bistre studenčnice ne boš pil, če nisi žejan. Ona pa kadarkoli: »Si mi bil zvest?« Hja, kako naj bo zdrav moški zvest ženi, s katero se bo mogoče srečal na stara leta, mogoče pa tudi nikdar več. Srečaš mlado žensko, vse kipi na njej in že se malko poigraš z njo. Nekateri pa si kakšno vzame kar k sebi. Kajpa — če imaš dovolj denarja. Ko pa si star, jo napodiš in se zmisiš na dom, če si poslal domov kaj »dolarjev pa si rečeš: — Kajpa, če bi se vrnil v našo Poljano? Bom pogledal, kako živijo naši ljudje. Tudi na ženo se zmisiš, ker otrok nimaš. — Vidiš, in tako si včasih ponoči pripovedujeva — se pravi: pripovedujem jaz, ona pa vzdihuje, včasih celo joče. Če pa preneham in jo neumnico ozmejam, ki me sili k pripovedovanju in še celo, naj ji vse povem po istini, že

začne znova: »Ti kar pripoveduj... vse, vse mi moraš povedati, o vsaki ženski, ki si kaj imel z njo.« Kakor da sem si zapisoval njihova imena. In kdo bi se po tolikih letih spomnil na vsako! Žensko hitro pozabiš...«

»Vidiš, takšen je bil!« de žalostno tetica. »Jaz pa sirotika, sinička drobna... čakala sem svojega golobeka vsa leta zvesto. On pa — vrnil se je čisto brez moči.«

»Vesela bodi, da mi še zdaj ne pride na misel kakšna grdobija. Se mi zdi, da so zdaj naše ženske drugačne kot nekoč, tudi oblečene so drugače. Bi si poiskal kakšno dekličko, hja...«

»Ti moj Jezusek libleni!« vzklikne tetica osuplo in žalostno. »Ga slišiš? Še zdaj mu, tepešu, kanzoru, hodijo po mislih dekličke. Jaz sem mu pa dobra samo, da mu kuham, strežem, in da ga perem. Pa ga hočem prišestni mesec peljati k spovedi in k prečiščanju. Saj ta kalvin, pogan sploh več ne ve, kdaj je bil zadnjič pri spovedi. Ne vem, če bi bilo to zadnjič, ko sva bila pri zdavanju. V cerkev ga že še zvlečem, potisnem med moške pod korom, najdem pa ga v oštariji — pije vino ali pivo. Da ne more dolgo stati, ga noge bolijo...?k, Na, Mankica, pridi, popij kupico vina, si gotovo žejna. — Pogan, mu odvrnem. Tako si mi ti pri sveti maši — pri vinu? On pa meni nazaj: »Papa sem videl, da pije, pa sem še sam postal žejan. Pa saj veš, kako težko stojim. Mu boš pa odnesla kak dolar, naj on moli za naju dva, on utegne...«

Četudi bo pop za naju, to velja samo kot odpustek in še to le za male grehe. A še teh se moramo spovedati in dobiti zanje odvezo. On pa, »mi pomigne na moža,« kaj veš, kaj vse je počel tam... Še človeka lahko ubiješ pa si misliš: — Kdo v Poljani pa bo vedel za to? Ali pa narobe: tu si ubil koga, pobegnil v Ameriko...«

Presenetim me, s kakšno preproščino tetica golči o nekih umorih, ko da je ta Lebarič vse življenje počel kaj takega. Mati mi je sicer nekoč pripovedovala o nekem financarju, kar vse da bi bilo v nekašni zvezi z Lebaričevim begom v Ameriko. Bil je pač tihotapec, imeli so neko bando, hodili prek meje v Avstrijo, meja pa je tekla ob Muri. In tam da se je zgodilo.

Toda vse to je zavito v meglo davnine, skoraj že »pravljica«. Zares pravljica brez vsakršne moralne in tudi pravne vrednosti. Nekoč sem se z znancom sodnikom pogovarjal o podobnem primeru, morda pa ravno o tem. Rekel mi je preprosto: »Sodišče se ne ukvarja s stvarmi, kjer ni tožnika. Naka je celo nekoliko hudobno dodal: »Se ti ne zdi, da take zgodbe spadajo bolj v tvoj resor?« Resnično — rekel mi je zbadljivo, »resor!« To je zgodba morda celo za detektivski ali pa pač kakšen drugačen roman. — Saj morda kje v arhivih leži kakšna prijava, mogoče so kdaj žandarji preiskovali

stvar. Zdaj pa je vse že »zapravljeno«, prešlo je v pozabo, nikogar več ne vzmira.

»In če bi se človek sam prijavil, povedal, kaj je storil nekoč davno?«

Sodnik me je gledal skoraj začudeno: »Takšnega človeka ni. Predvsem pa bi ga morali pregledati psihiatri. Kaj pa naj počne sodišče z njim, če ne moreš dognati, da je kdaj v takih okoliščinah zares zmanjkal kak človek? In če ni zmanjkal? Boš obsodil človeka, ki se ti prijavi, da je nekoč nekoga ubil?«

»Potlej je ukradena kokoš pomembnejša za sodišče?« — »Ne gre za to, kaj je pomembnejše, temveč za tožnika, ki prijavi tatu in navede ukradeno stvar. — Zgodovina, moj dragi, je zakrila mnoge zločine, o katerih mi sicer lahko govorimo, toda to ni predmet sodišča, da se s tem ukvarja. Za to imamo ali žandarje ali detektive. Če pa so ti stvar predali pozabi, potlej tu sodišče nima več kaj opraviti. Veš, so zločini, ki dolgo obleže tako rekoč na sodnikovi mizi, kdaj pa kdaj se pojavi kaj novega, sodišče tiplje dalje, odmota od klobčiča. Toda če ni ničesar, kdo na sodišču pa naj se ukvarja z nečim, o čemer ni nikakega sledu, razen morda kakšnih vaških čenč?«

»Govorili so o nekem financarju,« rečem Lebariču izzivajoče. »Potlej pa ste pobegnili v Ameriko?«

Njegov oster pogled spod košatih, mogočnih obrvi se upre vame: »To ti je mati pripovedovala? — Slišal sem o Ameriki, da je tam mogoče obogateti, štirje — cela banda — smo se napotili proti Ameriki, si morali zaslužiti denar za pot... kar skoraj leto dni smo potrebovali za to pot. Lahko da je kaj resnice zastran tistega financarja, lahko pa je vse le navadna pravljica. Denarja nisem imel, poskusil sem, če pojde. Nalije nama iz vrčka. In ker ga je izpraznil, naroči ženi, naj nama še prinese, čemur se ta nič ne upira. Se pa uprem jaz, rekši jima:

»Zame ga ni treba nositi. Tako in tako pojdem —«

»Nikamor ne pojdeš,« se upre tetica. »Ko si že prišel, boš tudi ostal še jutri, pojutrišnjem... nama boš pomagal sode oprati. Menda vidiš, da sva oba zanič,« brbr ženska odhajajoč z vrčkom. Potlej slišiva njeno ropotanje spodaj po pivnici.

Lebarič me nekaj časa opazuje prek mize, ko da vrta vame, potlej se z vso svojo teži nasloni na mizo, na pred seboj prekrižane mesnate roke, se spet zagleda vame in mi reče izvivajoče:

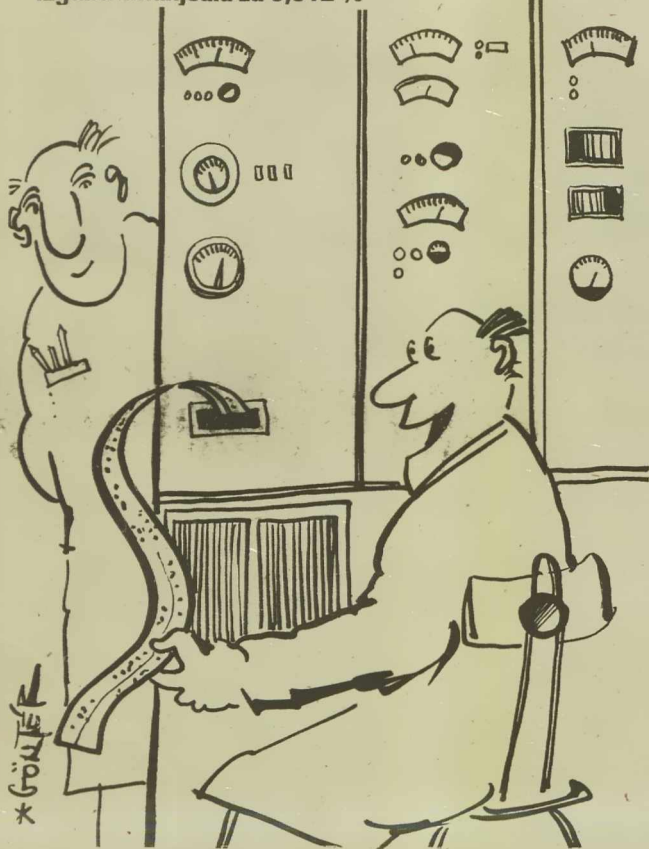
»Si me prišel zmlavat, če ti kaj povem? Me ne boš, ne, Miškec.«

»Zmlavati« pomeni po naše »vohljati«, stikati za stvarmi, poizvedovati. »Povabili ste me v gorice. Obiskal sem nekaj sorodnikov, znance. Tako žejan nisem, da bi za kozarec vina hodil v hribe in za en grozd. Do doma je dovolj oštarij, da od žejne ne bi umrl. Pojdoš sem stopil še k vam, da ne bi rekli, da ne maram. Kaj vas bom zmlaval! Saj mi niste dolžni odgovora, če bi že kaj hotel izvedeti. Za življenje v Ameriki pa tako in tako samo vi veste.«

Čeprav moram priznati, da ravno čisto gluha za življenje teh svojih sorodnikov, stricev, svakov, ujev, ali kar vse so mi

BRAVO! Hitro organizirajmo prvomajski piknik.

Računalnik pravi, da se je izguba zmanjšala za 0,012 %

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNIKA

"V Soboti bere Lendavske ulice mamno na ednem klični staro klavirico, veterinar-ski razvod, kafiterijo, zbiralnico sninj-ski koč, kaj pa pouleg toga, džumbusa" rziidamo stanovanjke bloke. Na odini toga, "ringipila" je na novo razidana giva kolloovnica v Soboti, štera ma malo niti ror, kak bližanji stano-varjki blok. Toga so tak lipou bejo na rdeče profarbali, kak čiči čiči pouleke ešče letališče napravit.

SAP – VIATOR DO „GOLFTURIST“ TOZD GOSTINSTVO LENDAVAL

Na podlagi 78. člena Statuta in sklepa delavskega sveta oz. sklepa komisije za delovna razmerja

RAZPISUJE

dela in naloge:

a) VODJA PE HOTEL „LIPA“

ter objavlja dela in naloge:

b) RECEPTOR

Kandidati pod a) morajo poleg splošnih pogojev določenih z zakonom izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Višješolska izobrazba turistične smeri ali srednješolska izobrazba gostinske smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj v vodenju podobnih obratov,
- znanje enega tujega jezika aktivno in enega pasivno.

Kandidati morajo imeti organizacijsko sposobnost, sposobnost dela z ljudmi,

- da pri svojem delu uveljavljajo načela samoupravljanja in socialistične morale
- da imajo pravičen odnos do odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Kandidati pod b):

- Srednješolska izobrazba hotelske ali KV gostinske smeri,
- 1 leto delovnih izkušenj pri istih opravilih in nalogah,
- znanje 2 tujih jezikov pasivno.

Istočasno vabimo k sodelovanju več PK ali priučenih gostinskih delavcev za sezonsko delo v obratu Terma Petišovci.

Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev za opravljanje razpisanih oz. objavljenih del oz. nalog morajo kandidati poslati v 10 dneh po objavi na kadrovsko službo TOZD. Kandidate bomo o sklepu obvestili v 10 dneh po sprejemu sklepa delavskega sveta oz. komisije za delovna razmerja.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno:
razvada, odrezek, Nemčija, Anaa, ab, lan, Iva, Dujšin, Reed, oo, Er, ost, A, Krsto, galan, K, agonija, natakak.

AMD GORENJE-VARSTROJ LENDAVAL PRIREJA DNE, 26. aprila 1981 ob 14. uri v rekreacijskem centru Petišovci

SVETOVNO PRVENSTVO POSAMEZNIKOV V SPEEDWAYU

Sodelujejo države: Madžarska, Poljska, ZR Nemčija, Nizozemska, Avstrija, Italija, Bolgarija in Jugoslavija

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

že, spet nisem. Za usodo najstarejšega Fujsa, Ivana, ki je tako 'mesarsko' obračunal s svojimi brati, nisem nikdar ničesar izvedel — kratko in malo je vsem nekako 'splahnel' iz spomina. Zares — dobesečno splahnel. Ker ko sem katerega povprašal po njem, se je presenečen zamislil, reši mi: »Saj res, nekoč je živel med nami tudi Ivan. Le bogve, kje se je zgubil.« Najbolj se je še vtisnil v spomin naši materi, a to tudi po pripovedovanju njene matere, ki je bila navzoča pri tistem obračunavanju in ki je bila z njim najbolj zapletena v zaroto, kako bi razbila rodovno skupnost, nazadnje pa je ostala praznih rok. In kajpa — hudo jezna nanj. — Lebarič pa ni bil Fujsove krvi, v njihov krog se je vključil z ženitvijo. Tudi po vrnitvi iz Amerike nima nikakih stikov s Picki, razen z našo materjo, kamor ga je, 'uvedla' njegova žena, pač sestrana naše matere, s katero sta se vse življenje srečavali in se tudi prerekali ob kopreku. Lebarič je to sprejel na znanje, čeprav bi očitno lahko živel brez vseh sorodnikov. Po štiridesetih letih se odtujiš vsem. Nekako pa se je zapletel tudi vame, saj me je kar naprej vabil, naj ga obiščem, »da se kaj pogolčiva«, ne da bi si jaz bil na jasnem, o čem naj bi se pogolčevala. Zame je pač eden naših Amerikancev, ki se zadnje čase — kajpa ostareli — vračajo domov. V Ameriki so zapravili svoja najboljša leta, so si pa spravili dobre hiše, zemljo in ponavadi še gorice. Kajpa — je pa tudi precej takih, ki so se odločili za vselej ostati v Ameriki. Odrkali so se od tega poljanskega močvirja, ne da bi za njimi v Poljani nastala kakšna občutna vrzel in ne da bi nam zaradi tega bilo kaj lažje.

Ne vem, kaj je Lebariča pognalo iz Amerike, ko ga je tu čakala samo njegova drobna ženica, s katero je preživel pravo zakonsko življenje bori dve leti, zdaj pa je, kakor sem sprevidel iz njunega golča, tudi že prepozno, da bi lahko še kaj dala. Razen če gre za tisto posebno vrsto ljubezni, ki si jo včasih znajo dajati tudi stari ljudje.

Toda kaj naj si še dasta človeka, ki se kar dobrih štirideset let nista videla, ne se pogolčevala, živela vsak po svoje: ona vsa leta njemu v zvestobi, on pa po 'ameriško', česar ji zdaj niti ne prikriva. Ker kaj pa mu more? Mar naj se zdaj poslovi od njega? Kam? Po kaj? Ne zato, ker je odvisna od njega — saj je nakupljeno zemljo, hišo in vinograd, kratko in malo vse dala vpisati na svoje ime. A kaj naj z vsem tem? Želela si je moža, sploh — bogve, česa vsega si je ta ženička želela. Zdaj caplja ob njem ko kakšna majhna prtljaga, ko da nosi ob sebi nekakšen cekar ali nekoliko bolj podolgovato torbo.

Toda ti moji Poljanci, ti 'zamočvirjeni' ljudje, te ptice selivke, imajo čudno usodo: ponavadi se prej ali slej vračajo pod rodni krov, čeprav še tako izmzgani, izčrpani, nezmožni za težje delo, zahajajo vsak dan v oštarije na svoje

pivo ali kozarec vina ali karkoli opojnega.

Lebarič ne zahaja po oštarijah, vino pije kar doma, včas pa odideta za nekaj dni v gorice. Obiščeta vsa proščenja in tudi na sejmiš po bližnjih krajih ju ne manjka, čeprav tam nimata kaj opraviti.

Sama sva v sobi, tetica se je zunaj zaklepetala z nekimi ženskami, jih očitno tudi zvalila v pivnico na kozarec vina. »So ti kaj pripovedovali o nekem financerju?« se zagleda vame. Gledava se, ne umikam pogleda pred njegovimi ostrimi očmi.

»So mi pripovedovali — —«

»Mati?«

»Vseeno. Kaj vam pa kdo more? Lebarič je postal bogat. Pri nas pa le kaj velja, če je kdo bogat.«

Nekaj tehta, kehnica mu zakinka, s prsti se igra po mizi, zagleda pa se skozi okno. »Bogat,« se namrdne Lebarič, celo zavzdihne, ko da mu je nečesa žal. Še vedno je obrnjen k oknu, ko da koga pričakuje. »Že od otroških let sem mislil na to, kako bi prišel do bogastva. Z materjo sva živela le na eni krpi zemlje in le streho sva imela nad glavo, kot pravimo. To pa je tudi v Poljani samo siromaštvo. Začel sem s švercom, štirje smo bili. Saj nismo zaslužili bogve kaj, za silo pa je le bilo. Financerji so me lovili, često čakali doma, sem pa imel srečo: vedno so me našli doma. Pa smo se nekoč srečali ob Muri — ravno smo se hoteli prepeljati. Zadelo smo obenj ob nekem grmu, kjer nas je čakal . . . eden naših ga je sunil v reko. Obleden — in najbrž niti ni znal dobro plavati — se je motovilil po valovju, dokler nam ni zginil izpred oči. Domov nismo mogli, pogolčali smo se — — odločili smo se za Ameriko. Za pot dalje smo si morali sproti služiti denar . . . « Glava mu zakinka, zgane se, seže po kozarcu, pije, obraz se mu spači, ko se zagleda vame: »Hočeš, da ti bom pripovedoval o Ameriki? Misliš, da so nas tam z odprtimi rokami pričakovali in nas kar zaposlili? Štiri leta sem crkaval ko pes po cestah; če beračiš, se te nihče ne usmili, moraš krasti. Na dom in na svoje ljudi tudi nisem več mislil, ker sem bil prepričan, da se domov ne bom mogel nikdar več vrniti, četudi bi se hotel. Bogastva tudi v Ameriki nihče ne pobira na cesti. In že kriza nas je zadržala. Na srečo sem že prej toliko poslal domov, da je moja Mankica kupila hišo, nekaj zemlje, vinograd. Gorice najbrž bolj zato, da se lahko postavlja pred drugimi. — Lahko bi ti pripovedoval marsikaj mikavnega iz ameriškega življenja, mislim — o naših ljudeh . . . «

»O Lebariču govoriva,« ga zavrnem. »Ampak Lebarič o Lebariču ne bo rad pripovedoval. In navsezadnje — kako naj bi pa vedel, da govori resnico o sebi? Nimate nikake dolžnosti, da mi karkoli pripovedujete, saj se komaj poznava in šele zdaj so vam povedali, da sva si nekoliko v rodu.«

»Mankica mi je povedala,« prikima. Preseneča me, da ženo naziva ko otroka za Mankico in celo z neko ljubeznijo ali vsaj prizanesljivostjo. Sicer pa na sploh ravna z njo ko z otrokom. In najbrž je to zanj ostala, nekdanja Fujsovica, Mankica, ki mu je sprva celo pobegnila. »In si edini, ki bi se lahko s tabo kaj pogolčal. . . drugi mi niso mar . . . vsi me samo blagrujejo, kako mi je bog dal dobro, in da mi je bil bog takrat dal pravo pamet, svetli duh da me je razsvetlil, da sem bil odšel v Ameriko, oni pa tu da samo trpijo . . . Kaj pa imam jaz za sabo? Štirideset zgubljenih let, ha. Prazno življenje in še celo brez svojih otrok. Tam pa — — v najtežjih letih si moral biti vse drugo, samo človek ne. Lahko bi celo rekel o sebi — neke vrste gangster . . . takole majhen, poljanski,« se zakrohota, »po ameriško« in tudi naglo preneha s tem smehom.

»Nisem vas po ničemer zmlaval, kakor pravimo,« mu rečem. Ne vem, kaj me je pognalo, da sem mu zastavil izzivajoče: »Vas menda ne preganja vest? Pred mano vas nima za kaj — —«

Tokrat nagne svojo kehnico nazaj, se spet zagleda skozi okno, potlej začne, ko da se je v življenju prvič v nekaj zapletel: »Vest . . . vesti so različne. Nekdo s Kranjskega ali od kod je že bil, mi je rekel, da je vest lahko celo kosmata . . . « Cemur se spet zasmeje, kajpa — »po ameriško«. »Jaz bi rekel: vsakdo ima svojo vest ali je pa sploh nima, ker je ne potrebuje. Za male grehe imajo naši ljudje popa, ki jim odpuščajo. Za velike grehe, če si mali človek, pa je tu oblast, da te obsodi, bodi celo na smrt bodi na dolgoletno ječo. Ko pa leta in leta crkavaš po cestah in se te še pes ne usmili, zgubiš zadnji košček vesti: veš samo, da moraš živeti, ker živeti hočeš. Skrbiš le, da te policaj ali žandar ne ujameta. Ne moreš imeti vesti, kadar hočeš postati bogat in sprevidiš, da zgolj z delom svojih rok tega ne boš dosegel. In vse se mi tako zdi, da predvsem vlast nima nikake vesti, ker je ne potrebuje. Ker kakšna vlast pa bi to bila, ki bi vsak dan letala k spovedi in čenčala popu, kaj je prejšnji dan napravila slabega. Vlast lahko celo napravi bojno in ji nihče nič ne more, če je močna. Vidiš — če si pameten, postani kaj velikega, da se te bodo vsi bali. Zdaj še nisi prestar. Postani politikuš. Ampak takšen, ki bo vedno sedel v vladi. Najbolje pa bi bilo, če bi se povzpeli na sam vrh. Vidiš, Miškec, če si na vlasti, ni treba več krasti kokoši, še manj pa beračiti za skorjo kruha. Če si kaj vzameš — in če si pameten, si boš tudi vzel — ampak ne ene krone, ne enega dolarja, tudi deset ne. In tam ti ni treba nikogar ubijati, vse to opravijo zase drugi, ker imaš policijo in žandarške. Ti vse opravijo in nihče te ne bo odkril. Bodi pameten: drži se vlasti in glej, da prideš kam vsaj čim višje. Če pa si spodaj, takšna poljanska sirota, moraš krasti krompir in tikve na tuji njivi ali kokoši v tujem kokošnjaku. Če pa si že gangster, ropas banke ali kaj podobnega. Ti pa — slišal sem: pišeš nekše povesti? Kaj pa pišeš?«

Zmignem z rameni, reši mu: »No — pač povesti . . . različne stvari.«

»Mankica mi je rekla, da knjige.«

»Tudi knjige.«

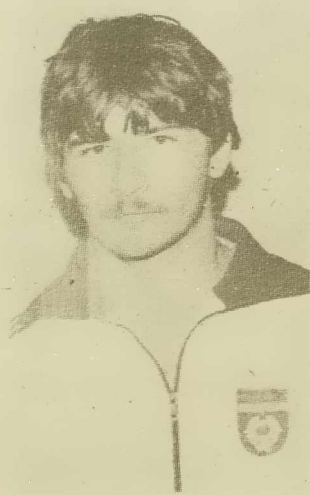
(Nadaljevanje prihodnjič)

ŠPORTNI OBRAZI

ANDREJ HALAS DRUGI V BOLGARIJI

V Pravcu pri Sofiji v Bolgariji je bilo veliko mednarodno tekmovalstvo v rokoborbi v grško-rimskem stilu, na katerem so sodelovale mladinske reprezentance Madžarske, Vzhodne Nemčije, ČSSR, Romunije, Poljske, Sovjetske zveze, Bolgarije in Jugoslavije. V reprezentanci Jugoslavije je nastopil tudi član soboškega Partizana Andrej Halas in dosegel odličan rezultat. V kategoriji do 70 kg je namreč osvojil drugo mesto in srebrno kolajno.

Halas je bil hkrati edini Jugoslovčan, ki je osvojil medaljo. Premagal je Takača iz Madžarske, Vaisa iz Vzhodne Nemčije, Metodijeva in Georgijeva iz Bolgarije, v polfinalu pa ga je premagal Bolgar Baltadijev, čeprav je Halas že vodil s 6:3. To je doslej največji uspeh pomurske rokoborbe. Uspeh za Halasa pa je toliko pomembnejši, ker še ni povsem okreval od poškodbe. Tek-

movanje je hkrati bilo izbirno za svetovno mladinsko prvenstvo, ki bo letos v ZDA.

MILICA ŠINKO — REPUBLIŠKA PRVAKINJA

V Novi Gorici je bilo republiško prvenstvo v streljanju z zračno puško za mladinke, mladince, članice in članice. Na tekmovalstvu je sodelovalo 254 članov in 53 mladink, med njimi je nastopilo 15 strelcev iz Pomurja, in sicer 6 iz Murske Sobotice, 6 iz Ljutomerja in 3 iz Gornje Radgone. Največ uspeha je imela Milica Šinko, članica SD Skakovci, ki je v konkurenci mladink osvojila prvo mesto in republiški naslov s 358 krogi. Šinkova je že leta 1978 na republiškem tekmovalstvu s 350 krogi zasedla tretje mesto.

To je vsekakor lep uspeh te talentirane strelke, ki se je že doslej uveljavila na najrazličnejših tekmovalstvih. Škoda je, da Šinkova zaradi šolskih obveznosti ne bo mogla nastopiti na državnem prvenstvu. Poleg Šinkove sta normo za državno prvenstvo še dosegla Horvat iz SD Panonija iz M. Sobotice s 365 krogi in Kapun iz SD Ljutomer

s 360 krogi. Horvat je zasedel 14. Kapun pa 41. mesto. Za las pa sta normo zgrešila Janko Strgar iz Gornje Radgone s 358 krogi in Rajko Kapun s 352 krogi. Razočarali pa so zlasti mladinci Ljutomerja. Ekipno je Murska Sobotica zasedla 27. Radgona pa 38. mesto.

ROKOBORBA — REPUBLIŠKO MLADINSKO PRVENSTVO

SEDEM REPUBLIŠKIH NASLOVOV

V Murski Soboti je bilo republiško prvenstvo mladincev v rokoborbi, na katerem je sodelovalo 30 tekmovalcev iz petih slovenskih klubov. Velik uspeh so dosegli pomurski tekmovalci, člani rokoborske sekcije soboškega Partizana, ki so od devetih možnih osvojili kar sedem prvih mest. Posebej velja omeniti Kurbusa in Jožeta Vrbaniča, ki sta osvojila kar tri republiške naslove, in to v konkurenci pionirjev, mladincev in članov. Srečanje sta sodila Davidovski iz M. Sobotice in Jovanovič iz Ljubljane. Delegat pa je bil Pučko iz M. Sobotice.

Rezultati — do 48 kg: 1. Kurbus (MS), 2. Nemec (MS), 3. Koler (Mb); do 52 kg: 1. Nemec (MS); do 56 kg: 1. Vrbanič (MS), 2. Jagorinac (Lenart), 3. Cener (Puconci); do 60 kg: 1. Vrbanič (MS), 2. Lukavečki (Lenart), 3; do 65 kg: 1. Vidmar (Olimpija), 2. Rajh (Mb); do 70 kg: 1. Halas (MS), 2. Breznik (Lenart), do 81 kg: 1. Gobec (MS) in nad 87 kg: 1. Mevc (Olimpija) in 2. Kolaric (Mb).

JUDO — REP. PRVENSTVO

ŠEST POMURCEV NA DRŽAVNO PRVENSTVO

Na Jesenicah je bilo republiško pionirsko prvenstvo v judu na katerem je sodelovalo 12 tekmovalcev iz Pomurja, in sicer devet iz Murske Sobotice in trije iz Lendave. Največ uspeha je imel Meničanin, ki je v kategoriji do 46 kg osvojil drugo mesto. Sicer pa so pomurski tekmovalci osvojili kar sedem tretjih mest. Tretja mesta so zasedli Vrdjuka in Koleč v kategoriji do 42 kg, Flisar v kategoriji do 46 kg, Legen in Benkič v kategoriji do 52 kg, Krajačič iz Lendave v kategoriji do 58 in Lebar v kategoriji do 70 kg. Na državno prvenstvo, ki bo v Bitoli, se je uvrstilo kar šest pomurskih tekmovalcev.

KEGLJANJE

MLADI STERŽAJ PRVI

Na republiškem prvenstvu posameznikov — mladincev, ki je bilo v Kranju in Kamniku — so sodelovali tudi kegljači Čarde iz Murske Sobotice in dosegli lep uspeh. Najuspešnejši je bil Hari Steržaj, ki je s 1825 podrtimi keglji osvojil prvo mesto. Uspešen je bil tudi Lebar, ki je podrl 1635 kegljev. Steržaj in Lebar sta se uvrstila v drugo kolo tekmovalstva, ki bo v Novem mestu. Ekipno so mladinci Čarde zasedli peto mesto. FK

II. ZVEZNA ROKOMETNA LIGA

Split — Polet 32:16

Na gostovanju v Splitu so Sobočani doživeli visok poraz. Gole za Polet so dosegli: Benko 5, Merčnik 4, Cifer 3, Horvat 2, Makovec 2, Sodila sta Šimečki in Matejič iz Karlovca.

V naslednjem kolu se bodo Sobočani zopet predstavili doma v Murski soboti. Igrali Igrali bodo z ekipo Slavonije.

Celje	15	10	2	3	350:314	22
Rovinj	15	9	3	3	394:344	21
Mehanika	15	9	2	4	321:304	20
Zamet	15	8	3	4	338:334	19
Borac	15	7	4	4	307:277	18
Inles	15	8	1	6	324:296	17
Kvarner	15	7	3	5	347:324	17
Zagreb	15	7	2	6	342:314	16
Split	15	4	4	7	343:341	12
Slavonija	15	4	1	10	354:392	9
Jadran	15	2	3	10	307:363	7
Polet	15	1	0	14	298:422	2

SRL — ŽENSKÉ

Šmartno — Polana 22:15

Po pričakovanju so rokometnice Polane doživle poraz v Šmartnem. Gole za Polano so dosegle: Žižek 5, Hozjan 4, Hozjan II. 3, Horvat, Toplak po enega. Sodila sta Gramc in Žižek iz Maribora.

V naslednjem kolu igra Polana doma z ekipo Sentjerneja.

Mlinotest	15	13	1	1	274:209	27
Predvor	15	10	2	3	257:194	22
Izola	15	11	0	4	215:168	22
Drava	15	10	1	4	264:208	21
Šmartno	15	8	3	4	231:202	17
Sentjernej	15	8	1	6	233:221	17
Burja	15	7	0	8	248:257	14
Kočevje	15	5	1	9	252:276	11
Branik	15	4	2	9	216:243	10
Slovan	15	4	1	10	250:282	9
Polana	15	3	2	10	204:279	8
Eta	15	0	0	15	161:266	0

SNL

TRI TOČKE

V nadaljevanju prvenstva v slovenski nogometni ligi sta pomurska ligaša iztržila tri točke. Lendava je doma premagala dobro ekipo Rudarja, bivšega drugoligaša z rezultatom 1:0. Strelec gola je bil Hozjan pet minut pred koncem. Sodil je Perko iz Maribora. Mura pa je v Novi Gorici igrala z vozili neodločeno 1:1. Gol za Muro je dosegel Cener. Sodil je Vugrinec iz Kamnika.

V naslednjem kolu igra Mura doma s kranjskim Triglavom, Lendava pa gostuje v Izoli.

Železničar	15	10	4	1	26:7	24
Šmartno	15	10	4	1	29:11	24
Slovan	15	6	6	3	22:16	18
Izola	15	5	7	3	18:15	17
Mura	15	7	2	6	37:24	16
Rudar	15	6	4	5	30:18	16
Lendava	15	6	4	5	16:16	16
Triglav	15	3	6	6	14:17	12
Koper	15	3	5	7	14:31	11
Ilirija	15	3	4	8	16:34	10
Vozila	15	3	3	9	15:32	9
Kladivar	15	2	3	10	18:32	7

I. MNL Murska Sobotica

Rezultati — 12. kolo

Tišina : Rakičan 1:4	
Čarda : Cankova 6:0	
Puconci : Ljutomer 2:1	
Bakovci : Lipa 1:1	
Rogašovci : Tešanovci 0:1	
Radgona : Beltinka 5:2	
Beltinka	12 9 2 1 49:19 20
Bakovci	12 9 1 2 33:11 19
Tešanovci	12 8 2 2 32:22 18
Rakičan	12 7 1 4 31:21 15
Ljutomer	12 6 2 4 25:21 14
Lipa	12 6 2 4 28:31 14
Čarda	12 5 3 4 25:32 13
Tišina	12 5 0 7 25:26 10
Radgona	12 3 2 7 24:34 8
Puconci	12 2 4 6 29:41 8
Rogašovci	12 1 3 8 23:29 5
Cankova	12 0 0 12 12:59 0

II. MNL Murska Sobotica

Rezultati — 11. kolo

Šalovci : Veržej 0:2	
Vrelec : Gančani 1:6	
Pušča : Ižakovci 1:0	
Melinci : Apače 3:1	
Dokležovje : Grad 1:1	
Veržej	11 7 3 1 31:16 17
Grad	11 7 3 1 30:21 17
Dokležovje	11 7 2 2 22:12 16
Melinci	11 6 3 2 33:20 15
Šalovci	11 4 3 4 21:21 11
Gančani	11 4 1 6 23:26 9
Ižakovci	11 3 2 6 20:24 8
Apače	11 3 0 8 21:30 6
Vrelec	11 2 2 7 15:30 6
Pušča	11 2 1 8 12:28 5

III. MNL Murska Sobotica

REZULTATI — 11. KOLO

Križevci : G. Slaveči 11:0	
Prosenjakovci : Bratonci 3:2	
Bogojina : Filovci 3:2	
Tromejnik : Romah 2:8	
Serdica : Selo 2:4	
Bogojina	11 8 2 1 37:15 18
Serdica	11 8 0 3 32:15 16
Romah	11 6 2 3 39:19 14
Bratonci	11 6 1 4 31:19 13
Križevci	11 5 2 4 32:21 12
Prosenjak	11 5 1 5 31:25 11
Filovci	11 5 1 5 33:28 11
Selo	11 3 1 7 23:34 7
Tromejnik	11 2 2 7 21:44 6
G. Slaveči	11 1 0 10 10:69 2

I. ONL Lendava

Rezultati — 11. kolo
Petišovci:Dobrovnik 0:2
Graničar:Mladost 2:2
Renkovci:Hotiza 1:1
Kapca:Turnišče 1:3
Olimpija:Nafta 3:0

Turnišče	11	11	0	0	49:16	22
Dobrovnik	11	7	2	2	45:14	16
Graničar	11	5	3	3	22:22	13
Nafta	11	5	2	4	29:20	12
Petišovci	11	4	4	3	20:20	12
Olimpija	11	5	1	5	21:24	11
Renkovci	11	4	2	5	18:19	10
Mladost	11	3	2	6	21:43	8
Hotiza	11	2	1	8	17:29	5
Kapca	11	0	1	10	17:52	1

II. ONL Lendava

Rezultati — 15. kolo

Odranci:Lakoš 4:0	
Žitkovci:Črenšovci 1:3	
Zvezda:Panonija 0:8	
Polana:Mostje 2:1	
Bistrica:Borba 1:1	
Piramide:Pince 3:3	
Nedelica prosta	
Panonija	14 11 2 1 55:18 24
Odranci	14 10 1 3 54:25 21
Borba	14 9 3 2 47:25 21
Mostje	14 9 1 4 44:16 19
Črenšovci	14 8 2 4 33:22 18
Lakoš	14 7 2 5 34:27 16
Nedelica	13 6 3 4 38:24 15
Bistrica	14 4 5 5 24:25 13
Polana	14 5 2 7 27:32 12
Zvezda	14 3 2 9 15:64 8
Žitkovci	14 2 2 10 20:34 6
Pince	13 2 2 9 13:43 6
Piramide	14 0 1 13 13:72 1

KOŠARKA

OBA NASLOVA ENOTNOSTI

Končano je bilo tekmovalstvo v srednješkolski košarkarski ligi za moške in ženske. Oba naslova sta pripadla ekipi Enotnosti iz soboške gimnazije. Najboljši strellec pri moških je bil Rebernjak (SCBP), ki je dosegel 405 košev, pri ženskah pa Šiškova (Enotnost) s 113 koši.

Mladinci	
Enotnost	15 14 1 1172:678 27
CPŠ	16 13 3 991:775 25
G. Ljut.	14 11 3 1166:829 21
KŠC Rak.	16 8 8 1005:971 16
EŠC MS	16 8 8 885:917 16
Svit MS	16 5 11 1017:1196 10
SCBP MS	16 5 11 1124:1358 10
P. g. MS	16 6 10 843:882 9
GŠC Rad.	16 0 16 418:885 0
Mladinke	
Enotnost	8 8 0 531:102 16
EŠC	8 6 2 375:337 11
CPŠ	8 4 4 230:314 8
Svit	8 1 7 207:457 2
P. gimn. MS	8 1 7 140:273 0

POMURSKA ROKOMETNA LIGA

Ljutomer brez poraza

V nadaljevanju tekmovalstva v pomurski rokometni ligi za moške sta bila dosežena naslednja rezultata: Ljutomer : Bakovci 32:15 in Črenšovci : Beltinka 25:30.

Ljutomer	7	7	0	0	167:116	14
Polet — ml.	5	4	0	1	92:78	8
Beltinka	6	2	1	3	153:138	5
Črenšovci	6	2	1	3	144:148	5
Bakovci	7	2	0	5	115:147	4
Krog	5	0	0	5	51:95	0

Vodi Radgona

V tekmovalstvu pomurske rokometne lige za ženske sta bila dosežena naslednja rezultata: Ljutomer : ŠZD 16:17 in Radgona : Polana 25:12.

Radgona	6	6	0	0	139:73	12
Polana	4	2	0	2	72:68	4
Ljutomer	6	1	0	5	83:125	2
ŠZD	4	1	0	3	41:79	2

ATLETIKA — OBČ. PRVENSTVO V KROSU

Sodelovalo 380 tekmovalcev

V Murski Soboti je bilo občinsko prvenstvo v krosu, na katerem je sodelovalo 380 atletov in atletinj.

Rezultati: ml. pionirke: 1. Ratnik (Ti), 2. Grah (Grad), 3. Serec (Ti); ml. pionirji: 1. Fujs (Mač), 2. Slivnjek (Mač), 3. Kardoš (Sa); st. pionirke: 1. Mutvar (Gr), 2. Makar (Pu), 3. Lazar (Pe); st. pionirji: 1. Koršič (OŠ I), 2. Gruškovnjak (OŠ I), 3. Zadravec (OŠ I); ml. mladinke: 1. Gomboc (ZŠ), 2. Majer (Po), 3. Pucko (ZŠ); ml. mladinci: 1. Petek (Gim), 2. Potočnik (OŠ I), 3. Bencak (Be); st. mladinci: 1. Zver (Po), 2. Horvat (Gimn), Zver (Gimn); članice: 1. Mursič (ZŠ), 2. Ferčak (ZŠ), 3. Žekš (ZŠ); člani: Flisar (Po) in pripadniki JLA: 1. Brence, 2. Filipašič in 3. Čelesnik.

— LJUTOMER —

Tekmovalo 444 atletov in atletinj

Šolsko športno društvo Gimnazije in ZTKO Ljutomer sta pripravila občinsko tekmovalstvo v krosu, na katerem je sodelovalo 444 atletov in atletinj. Razen Bučkovca in Križevca so sodelovala vsa šolska športna društva.

Rezultati — ml. pionirke: 1. Kovačič (Ce), 2. Belšak (C. G.), 3. Kovačič (Cez); ml. pionirji: 1. Kolman (Raz), 2. Weis (I. C.), 3. Zadravec (I. C.); st. pionirke: 1. Leskovšek (C. G.), Simončič (Ver), 3. Panič (S. V.); st. pionirji: 1. Banfič (Ver), 2. Rožman (Cv), 3. Štaman (Cv); ml. mladinke: 1. Heric (Gimn), 2. Gregorinčič (Gimn), 3. Anderlič (Ver); ml. mladinci: 1. Smolkovič (Marles), 2. Blagovič (Kamenščak), 3. Šoba (Veržej); st. mladinke: 1. Kumer (Gimn), 2. Semenič (Gimn), 3. Makoter (Gimn) in st. mladinci: 1. Mir (Gimn), 2. Kapun (Gimn), 3. Klemenčič (Gimn). Pri ženskah je ekipno zmagala Stroja vas pred Razkrižjem, pri moških pa OŠ Ivana Cankarja iz Ljutomerja pred Cvenom.

T. Ficko

— STRELSTVO —

POLANA IN TURNIŠČE

V Lendavi je bilo občinsko pionirsko prvenstvo v streljanju z zračno puško, na katerem je sodelovalo 9 ekip pionirjev in 4 ekipe pionirk. Razveseljivo je, da so bile tokrat prvič zastopane vse osnovne šole iz lendavske občine. Med pionirji je ekipno zmagala OŠ Velika Polana s 635 krogi pred Turniščem 629 in Bistrico 619 krogov. Pri pionirkah pa je ekipno prvo mesto osvojila OŠ Turnišče s 438 krogi pred Črenšovci 382, Lendavo 245 in Gentravci 244 krogov. Med posamezniki je zmagal Koveš (Tur) s 155 krogi pred Toplakom (Dob) 151 in Kreslinom (Bi) 147 krogov. V tekmovalstvu pionirk je bila Najuspešnejša Dominkova (Tur) s 112 krogi pred Škedarjevo (Tu) 111 in Lutarjevo (Tu) 104 kroge.

S. A.

— ŠAH —

TOKRAT B. KOVAČ

Rednega hitropoteznega turnirja šahovskega društva Radenska v Murski Soboti za mesec april se je udeležilo 16 igralcev iz soboške in radgonske občine. Po dokaj zanimivih partijah je zasedel prvo mesto Boris Kovač s 14 točkami, sledijo pa Alojz Kos in Stefan

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine M. Sobota

Št. 4

Leto: VI

24. april 1981

VSEBINA 4. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- sklic zborov občinske skupščine
- začetek javne razprave o mreži osnovnega zdravstvenega varstva v občini
- sprejeti ukrepi za ohranitev socialnoekonomske varnosti v letošnjem letu

Predsednica zbora združenega dela in predsednik zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Murska Sobota sklicujeta

42. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN 40. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

Seji bosta v

petek, 8. maja 1981 ob 8. uri

v veliki sejni dvorani Skupščine občine M. Sobota

Za seji predlagata naslednji začasni dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije
2. Poročilo verifikacijske komisije
3. Potrditev zapisa 41. seje Zbora združenega dela in 39. seje Zbora krajevnih skupnosti, z dne 23. aprila 1981
4. Predlog ukrepov za ohranitev socialno ekonomske varnosti delavcev in občanov občine Murska Sobota
5. Poročilo o presežkih samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1980 in uskladitev prispevnih stopenj za leto 1981
6. Osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih izhodiščih za zagotavljanje socialne varnosti v obdobju 1981 — 1985
7. Stališča, priporočila in sklepi o kulturni dejavnosti v občini Murska Sobota
8. Osnutek odloka o ureditvenem načrtu za Ledavsko jezero
9. Delo zborov Skupščine SR Slovenije
10. Delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja
11. Predlogi, sklepi, mnenja in obvestila

Gradivo za obravnavo 4. točke dnevnega reda ter povzetek osnutka samoupravnega sporazuma o skupnih izhodiščih za zagotavljanje socialne varnosti v tekočem srednjeročnem obdobju (6. točka) je objavljen v 4. številki Delegatskega vestnika, z dne 24. april 1981. Celovito gradivo bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij obeh zborov.

Gradivo za obravnavo 5., 7. in 8. točke dnevnega reda je posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij.

Zapis zadnje seje obeh zborov bodo vodje delegacij in vodje konferenc delegacij prejeli naknadno.

Informacija k 9. in 10. točki dnevnega reda bo podana na seji.

V tem času bo imel sejo tudi Družbenopolitični zbor Skupščine občine Murska Sobota.

Delegati tega zbora bodo obravnavali in sprejeli:

— stališča, priporočila in sklepe o kulturni dejavnosti v občini Murska Sobota.

Kot zainteresiran zbor bodo obravnavali:

— predlog ukrepov za ohranitev socialno ekonomske varnosti delavcev in občanov občine Murska Sobota

— osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih izhodiščih za zagotavljanje socialne varnosti v obdobju 1981 — 1985

— poročilo o presežkih samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1980 in uskladitev prispevnih stopenj za leto 1981.

Vabilo za sejo bodo člani družbenopolitičnega zbora občinske skupščine prejeli.

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST

Pomurski zdravstveni center, TOZD Zdravstveni dom Murska Sobota je predložil občinski zdravstveni skupnosti Murska Sobota osnutek mreže osnovnega zdravstvenega varstva v občini Murska Sobota. Kot informacijo je ta osnutek obravnavala skupščina občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota na svoji seji 26/2-1981 in ugotovila, da je mreža enot osnovnega zdravstvenega varstva življenjskega pomena za vse delovne ljudi in občane v občini vsled česar je potrebno, da tudi vsi delovni ljudje in občani sodelujejo pri oblikovanju osnutka mreže.

Prvi osnutek mreže osnovnega zdravstvenega varstva v občini je bil dan v obravnavanje in ocenitev izvršnemu svetu skupščine občine Murska Sobota. Poleg ostalih sklepov in stališč v tej zvezi izvršni svet meni, da je potrebno osnutek oziroma gradivo predložiti v javno obravnavo.

V primeru oblikovanja mreže enot osnovnega zdravstvenega varstva v

občini gre najmanj za srednjeročno nalogo, kar pomeni, da oblikujemo to mrežo najmanj za obdobje do konca leta 1985. Za uresničitev v samoupravnem sporazumu o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota za obdobje 1981—1985 načrtovane prednosti osnovnega zdravstvenega varstva pa je vsekakor potrebna vsestransko preučena mreža enot osnovnega zdravstvenega varstva, to pa bo mogoče doseči s tvornim sodelovanjem čimvečjega števila delovnih ljudi in občanov. Da se ta namen doseže in da se omogoči čim širšemu krogu delovnih ljudi in občanov sodelovanje pri oblikovanju osnutka mreže osnovnega zdravstvenega varstva v občini Murska Sobota daje skupščina občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota osnutek mreže osnovnega zdravstvenega varstva v občini z obrazložitvijo in s sklepi ter stališči izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota z dne 24/3-1981 v

4 — DELEGATSKI VESTNIK

z otroci, v zaostrenih družbenoekonomskih odnosih.

Za lažjo razpravo v delegacijah prikazujemo staro lestvico in novo — veljavno lestvico za prispevek staršev v VVZ:

1. Stara lestvica:

Dohodkovna skupina	Mesečni dohodek na člana druž. sk. v l. 80	% udeležbe staršev v potrjeni ceni	Štev. otrok v VVZ M. Sobota
1.	do 1.600	20 %	7
2.	od 1.601 — 1.900	25 %	12
3.	od 1.901 — 2.200	30 %	6
4.	od 2.201 — 2.500	35 %	19
5.	od 2.501 — 2.800	40 %	31
6.	od 2.801 — 3.100	45 %	59
7.	od 3.101 — 3.400	50 %	71
8.	od 3.401 — 3.700	55 %	110
9.	od 3.701 — 4.000	60 %	121
10.	od 4.001 — 5.000	65 %	336
11.	od 5.001 — 6.000	70 %	244
12.	od 6.001 — 7.000	75 %	141
13.	od 7.001 — 8.000	80 %	58
14.	nad 8.000	85 %	38

2. Nova — veljavna lestvica:

Dohodkovna skupina	Mesečni dohodek na člana druž. sk. v l. 80	% udeležbe staršev v potrjeni ceni	Štev. otrok v VVZ M. Sobota
1.	do 2.200	20 %	21
2.	od 2.201 — 2.480	25 %	16
3.	od 2.481 — 2.790	30 %	42
4.	od 2.791 — 3.140	35 %	67
5.	od 3.141 — 3.530	40 %	127
6.	od 3.531 — 3.970	45 %	183
7.	od 3.971 — 4.470	50 %	183
8.	od 4.471 — 5.030	55 %	172
9.	od 5.031 — 5.660	60 %	162
10.	od 5.661 — 6.370	65 %	113
11.	od 6.371 — 7.170	70 %	83
12.	od 7.171 — 8.070	75 %	46
13.	nad 8.071	80 %	37

Predlog nove lestvice se uporablja za obračun prispevka staršev od 1. aprila dalje.

Ker bodo s predvidenim povečanjem OD (16 %), ki je vkalkuliran v EC, delavci VVO zostali za predvidevanji Resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine M. Sobota v letu 1981, ki predvideva možnost porasta osebnih dohodkov za izvajalce na področju družbenih dejavnosti do 21,6 % in ker se predvideva tudi večji porast materialnih stroškov kot je izvajalcem priznано v EC (20 %). **Skupščina SOV predlaga zboru združenega dela, da presežki SOV iz leta 1980 v znesku 1.331.000,00 din ostanejo SOV za pokritje navedenih stroškov, da ne bi bilo potrebno med letom še dodatno obremenjevati staršev.**

III. Skupnost za zaposlovanje

IO skupnosti za zaposlovanje je na svoji seji obravnaval problematiko zagotavljanja socialne varnosti delavcev v letu 1981 in sprejel naslednje sklepe:

1. Nadomestila brezposelnim:

IO ocenjuje, da je v Pomurju in v občini M. Sobota še veliko delavcev, ki prejemajo nižje osebne dohodke od 5.100 din, vsled tega ne bi bilo logično, da brezposelne osebe prejmejo višja sredstva v času brezposelnosti, kot pa zaposleni delavci v gospodarstvu. Razen tega so povprečni osebni dohodki v Pomurju nižji od republiškega povprečja za 954.— din oz. dosega republiško povprečje z 88,9 %.

Glede na navedeno je IO sprejel naslednji sklep:

Valorizacija nadomestil za brezposelnost se izvede s 1. 1. 1981 po naslednjih kriterijih:

- najmanjše denarno onadomestilo (osnova) 4.576.—
- z dodatkom za vzdrževanje družinske članke 5.100.—
- Povečanje denarnih nadomestil delavcem, ki prejemajo nadomestilo več kot 12 mesecev tako znaša 29,8 %.

Na podlagi sprejetih kriterijev bi bila za socialno varnost potrebna dodatna sredstva v znesku:

- presežena sredstva iz leta 1980 81.000.—
- sproščena sredstva zdravstvenega zavarovanja 848.000.—
- sredstva, ki jih je potrebno zagotoviti v okviru Občinske skupnosti za zaposlovanje 41.608.—

IO Skupnosti za zaposlovanje predlaga, da IS SO in zbor združenega dela razpravljata o tem predlogu, ker bo v zvezi s tem potrebno v Pomurju skleniti poseben samoupravni sporazum o višini najnižjega osebnega dohodka v času brezposelnosti na območju regije.

2. Štipendije iz združenih sredstev:

Število štipendistov in povprečno izplačane štipendije po posameznih stopnjah izobrazbe na dan 1. 1. 1981 prikazujejo v naslednjem pregledu:

meznih stopnjah izobrazbe na dan 1. 1. 1981 prikazujejo v naslednjem pregledu:

	Število štipendistov			Povprečna štipend. din	
	iz zdr. sreds.	Razlikah kadr. št.	Skupaj	Iz dru. sredstev	Razlika h kadr. štip.
1. Učenci poklicnih srednjih šol	184	107	291	1.703.—	1.284.—
2. Učenci 4. letnih srednjih šol	576	48	624	1.722.—	1.264.—
3. Študenti viš. šol	50	46	96	2.915.—	1.523.—
4. Študenti vis. šol	66	60	126	2.920.—	1.509.—
	867	261	1.137	1.899.—	1.370.—
Skupaj:					

V prikazanih štipendijah ni zajeta valorizacija, ki je bila opravljena v mesecu aprilu 1981 in sicer za 9 % tistim štipendistom, ki prejmejo štipendije iz združenih sredstev.

Za izplačilo priznanih štipendij bo Občinska skupnost za zaposlovanje v letu 1981 potrebovala 25.041.115.— din. Finančna sredstva za te potrebe so zagotovljena (zbiranje sredstev poteka po stopnji 0,50 % iz dohodka zaposlenih — osnova bruto OD ter iz sredstev solidarnosti).

Pri dodeljevanju štipendij iz združenih sredstev bo v prihodnje potrebno zaščititi ukrepe v predvsem kar se tiče celovitega zajemanja dohodkov družine ter v sodelovanju s KS preiti na ugotavljanje dejanskega socialnega stanja družine, oz. posameznika.

IV. Stanovanjska skupnost

Sprejeti ukrepi:

— Nadaljevati je potrebno s postopnim prehodom na ekonomske stanarine

— Dosledno izvajati Merila za delno nadomestitev stanarin

— Dosledno izvajanje subvencioniranja stanarin za delavce in občane z nižjimi dohodki (določeno je ugodnejše razmerje za cca 51 % napram letu 1980 v okviru dokazljivega dohodka, ugodnejša je tudi lestvica za subvencioniranje)

— Finančna sredstva za subvencioniranje stanarin so zagotovljena.

V. Občinska izobraževalna skupnost

Občinska izobraževalna skupnost že vsa leta zagotavlja del finančnih sredstev za prehrano šoloobveznih otrok in učbenike Romskih otrok. Za leto 1981 so predvidena naslednja sredstva:

- za stroške tople malice učencem 908.820.—
- za stroške kosila in malice za otroke Romov 2.130.720.—
- za prehrano učencem COŠ 397.168.—
- za učbenike in šolske potrebščine za otroke Romov 181.420.—

Vse te ugodnosti prejemajo učenci v okviru Meril za oblikovanje cene vzgojnoizobraževalnih storitev in vrednotenju programov vzgojnoizobraževalnih organizacij za leto 1981.

Izven meril: V skladu z DD o postopnem prehodu na brezplačne učbenike so vse OŠ formirale fond potrebnih učbenikov, ki jih fond obnavlja oz. dopolnjuje iz svojih sredstev in prispevka staršev.

VI. Občinska zdravstvena skupnost

— Občinska zdravstvena skupnost M. Sobota v prvem polletju 1981 ne predvideva zvišanja participacije — prispevka občanov k zdravstvenim storitvam. Participacija je v prvih mesecih 1981 celo nekoliko upadla, ker se je razširil zagotovljeni program zdravstvenega varstva. Pripravlja se novi samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih na področju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji in občini, ki naj bi stopil v veljavo v drugem polletju 1981.

— Storitve zdravstvene oskrbe in nege za oskrbovance v Domu oskrbovancev Rakičan delno plačuje že od leta 1980 Zdravstvena skupnost. Isti kriteriji bodo veljali tudi v letu 1981.

— Vse oblike denarnih dejatev iz naslova socialnega varstva v zdravstveni skupnosti (boleznine, pogrebne, osmrtnine) se bodo od 1. 1. 1981 valorizirale za 16 %. Finančna sredstva za te potrebe so zagotovljena.

VII. Predlog Občinske skupnosti socialnega varstva

IO Skupnosti socialnega varstva je v usklajevalnem postopku razpravljal o predlaganih ukrepih posameznih SIS in zavzel naslednje stališče:

Občinska skupnost socialnega varstva M. Sobota podpira vse podvzete ukrepe in predlaga zborom Skupščine občine M. Sobota, da o njih razpravljajo ter hkrati predlaga, da se del presežnih sredstev iz leta 1980 v posameznih SIS porabi za podvzete ukrepe za ohranitev socialno ekonomske varnosti delavcev in občanov v občini M. Sobota.

Občinska skupnost socialnega varstva
Murska Sobota

javno obravnavo Mreža osnovnega zdravstvenega varstva v občini Murska Sobota

I. IZHODIŠČA

— osnovno zdravstveno varstvo je kot dejavnost splošnega družbenega pomena integralni del kompleksnega zdravstvenega varstva,

— upoštevan je policentrični razvoj zdravstvene službe v občini (policentri: Murska Sobota, Beltinci, Grad in Petrovci),

— upoštevana je sodobna in strokovno sprejemljiva organizacija dela, upoštevani so zdravstveni normativi,

— cilj predstavlja dispanzerski način dela in uvažanje zdravljenja, nege in rehabilitacije na domu,

— usklajevanje naše dejavnosti z mrežo lekarniške službe,

— izpolnjevanje prostorskih in ostalih normativov (oprema, kadri idr.),

— upoštevanje strokovnih normativov ter števila prebivalcev v določenem gravitacijskem področju,

— pravilno vrednotenje geomorfoloških, gospodarskih in prometnih dejavnikov.

II. Število prebivalstva v občini Murska Sobota:

a) občina Murska Sobota — skupaj	64.639
b) policentri: M. Sobota	38.288
Beltinci	8.500
Grad	10.427
Petrovci	7.424

III. Število zdravstvenih delavcev v občini Murska Sobota v TOZD ZD:

Stanje januarja 1981 — skupaj	281
— zdravniki	39
— zobni zdravniki	17
— zdravstveni del. z višjo izobrazbo	30
— zdravstveni del. s sred. izobrazbo	121
— zdravstveni del. z nižjo izobrazbo	12
— zdravstveni sodelavci	8
— administrativno in tehnično osebje	54

IV. Služba splošne medicine se organizira v štirih centrih:

a) Murska Sobota (SA M. Sobota z ambulantami Martjanci in Prosenjakovci), SA Cankova

b) Beltinci (ZP Beltinci)

c) Grad (ZP Grad)

d) Petrovci (ZP Petrovci)

Služba splošne medicine ima še naslednje dejavnosti:

— dispanzer za geriatrijo:

1. ambulanta za geriatrijo

2. dispanzer za borbe NOV

— nujna medicinska pomoč:

1. ambulanta za nujno medicinsko pomoč v M. Soboti

2. reševalna postaja Murska Sobota

— diagnostična služba:

1. EKG v Murski Soboti

2. RTG ambulanta v Murski Soboti

3. Klinični laboratorij v M. Soboti in ZP Beltinci, Grad, Petrovci

— fizikalna terapija in rehabilitacija v M. Soboti, ZP Beltinci, Grad, Petrovci

— Specialistična ambulanta za dermatovenerologijo (čez čas tudi za nevrologijo),

— zdravljenje, nega in rehabilitacija na domu

V. Zobozdravstvo:

1. Otroško in mladinsko zobozdravstveno varstvo z ambulantami Murska Sobota, ZP Beltinci, Grad, Petrovci in potujoča zobna ambulanta,

2. Specialistična ortodonska ambulanta v Murski Soboti,

3. Zobozdravstveno varstvo za odrasle v ambulantah Murska Sobota z ordinacijo v Cankovi in Prosenjakovcih, ZP Beltinci, Grad in Petrovci,

4. Specialistična ambulanta za oralno kirurgijo v Murski Soboti.

VI. Služba za zdravstveno varstvo otrok z dispanzerjem v Murski Soboti in dispanzerskimi ambulantami v Beltincih, Gradu in Petrovcih

VII. Služba za zdravstveno varstvo šolarjev in mladine z dispanzerjem v M. Soboti in dispanzerskimi ambulantami v Beltincih, Gradu in Petrovcih,

VIII. Služba za psihohigieno otrok in mladine — pokriva vso pomursko regijo,

IX. Služba za zdravstveno varstvo žensk v dispanzerju v Murski Soboti,

X. Patronažna in babiška služba v Murski Soboti, Beltincih, Gradu in Petrovcih

XI. Pnevmafiziološka služba z dispanzerjem v Murski Soboti

XII. Služba za zdravstveno varstvo delavcev:

1. Dispanzer za medicino dela, prometa in športa v Murski Soboti

2. Obratna ambulanta „Mura“

3. Druge obratne ambulante v ustanavljanju v skladu z zakonom o zdravstvenem varstvu

XIII. Služba za psihiatrično zdravstveno varstvo:

1. Dispanzer za duševno zdravje v M. Soboti. V njegovem sklopu delujejo tudi Klubi zdravljenih alkoholikov (KZA).

obrazložitev predloga mreže

Predlog je izdelan upoštevajoč razvojne možnosti osnovnega zdravstvenega varstva in lekarniške službe v naši občini. Upoštevali smo tudi nove smernice pri organiziranju zdravstvenega varstva, strokovne in kadrovske normative, število prebivalcev določenega gravitacijskega področja, prometne povezave in policentrični razvoj.

Upoštevali smo tudi nekaj nujno potrebnih dejavnosti, ki jih še nimamo npr. nujna medicinska pomoč. Izhajamo iz načela, da čim več problemov osnovnega zdravstvenega varstva rešimo na lokalnem nivoju. Več poudarka smo dali krajevnim središčem v občini in ureditvi zdravstvenih postaj v njih, ki naj bi nudile bolj kompletno zdravstveno varstvo na svojem področju.

Organizacijsko in strokovno mora zdravstvena postaja biti sposobna da nudi kvalitetno in permanentno zdravstveno varstvo in biti torej mora temu primerno opremljena (priročni klinični laboratorij, ev. EKG in drugo). Nuditi mora svojim krajanom tudi zobozdravstveno varstvo za otroke in šolsko mladino ter za odrasle. Vršila naj bi tudi patronažno in babiško službo. Imeti mora vsaj dva zdravnika splošne medicine ali specialista, ki bi delala v izmenah. Uvedena bi bila služba stalne pripravljenosti, specifično prilagojena na dela proste dni (sobota, nedelja in prazniki). Za opravljanje hišnih obiskov in babiško patronažne službe naj bi imela zdravstvena postaja službeno vozilo. Ko delo v teh ZP steče po navedeni shemi, dejansko ni več potrebe po pomožnih ambulantah, kjer se pacienta le površno uspe pregledati (izmeriti krvni pritisk in napraviti stetoskopske preiskave oz. enostavni prvi pregled), napisati še recept ali napotnico. Način dela v ZP naj bi torej bil dispanzerski, vodili bi ga pravilno educirani splošni zdravniki. Permanentnost zdravstvenega varstva v ZP ne sme biti okrnjena ali motena tudi v času letnih dopustov ne.

Zdravniki ZP sodelujejo tudi v delu nujne medicinske pomoči v Murski Soboti, ki skrbi tudi za neprekinjeno zdravstveno varstvo v občini. Nove načrtovane dejavnosti bomo lahko uvedli ob potrebni izpolnitvi kadrovskih in ostalih normativov.

Vodilo pri načrtovanju mreže je bilo kvalitetnejše, učinkovitejše in cenejše zdravstveno varstvo z namenom približati zdravstveno službo občanom.

Murska Sobota, dne 23/2-1981.

sklepi in stališča izvršnega sveta občine M. Sobota

sprejeti na 124. seji dne 24/3-1981

— Izvršni svet zasleduje čimbolj kvalitetno zdravstveno varstvo občanov, s čim racionalnejšim trošenjem sredstev opreme in zdravstvenega kadra. Izhajajoč iz te predpostavke podpisa policentrični razvoj osnovnega zdravstvenega varstva na štirih (4) punktih — centrih na območju občine.

— Izvršni svet se s to svojo razpravo vključuje v javno obravnavo o osnutku mreže osnovnega zdravstvenega varstva v občini,

katero razpravo je dejansko začela skupščina občinske zdravstvene skupnosti na svoji zadnji seji.

— Izvršni svet meni, da je potrebno v osnutku, predvsem pa v predlogu zdravstvene mreže jasno opredeliti, katere zdravstvene ambulate bomo imeli, oziroma ostanejo, na katere zdravstvene postaje bodo vezane in seveda njihovo eventuelno časovno omejevanje delovanje.

— Podrobneje in precizneje je potrebo opredeliti fizikalno terapijo, kako daleč z laboratorijskim delom, kako bomo zagotavljali stalno pripravljenost oz. dežurstvo. Podrobneje opredeliti šolsko zobozdravstvo. Zavzemati se je za razširjanje obratnih ambulant. Nakazati možnost variantnih rešitev. Če se odločimo za variantno rešitev, potem je potrebno variantnim rešitvam dodati tudi določene izračune kvantifikacije, kaj to pomeni, ali to terja kakšno novo izgradnjo, razširitev, ali so potrebni tudi drugi večji materialni izdatki v zvezi s tem, kolikšni in nakazani viri sredstev.

— Sestavni del mreže osnovnega zdravstvenega varstva bi naj bila tudi predvidena oziroma event. dopolnjena mreža lekarniške dejavnosti.

— Izvršni svet meni, da je predloženi osnutek zdravstvene mreže potrebno čimprej javno objaviti in tako gradivo predložiti v javno obravnavo. V osnutku je potrebno določiti tudi rok, kdaj začne veljati oziroma se uporabljati nova zdravstvena mreža.

Trajanje javne obravnave in pripombe k osnutku

Javna obravnava traja do 30/6-1981. Vse pripombe, mnenja in predloge k obravnavanemu osnutku je pošiljati v pisni obliki na občinsko zdravstveno skupnost Murska Sobota v Murski Soboti, Titova 24.

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

OBČINSKA SKUPNOST SOCIALNEGA VARSTVA

Predlog ukrepov za ohranitev socialno ekonomske varnosti delavcev in občanov v občini Murska Sobota

Skupščina SR Slovenije je na seji vseh zborov dne 7. aprila 1981 obravnavala informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predloge ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju v SR Sloveniji v letu 1981 v zvezi s tem sprejela nekatere konkretne ukrepe za ohranitev socialno — ekonomske varnosti delavcev in občanov.

Upoštevajoč sprejete ukrepe in glede na ugotovitve, da zaradi neugodnih gospodarskih gibanj prihaja do upadanja realnih osebnih dohodkov in življenjske ravni delovnih ljudi in občanov je IO Občinske skupnosti socialnega varstva Murska Sobota predlagal vsem SIS, ki se vključujejo v Skupnost socialnega varstva, Občinski izobraževalni skupnosti in Občinski zdravstveni skupnosti naslednje:

— potrebno je ukreniti vse, da se ohrani že dosežena socialna varnost in prepreči zniževanje življenjske ravni najbolj ogroženih ljudi in občanov;

— pri ugotavljanju podatkov o socialno ogroženih občanah in družinah je potrebno pritegniti socialno — zdravstvene komisije v KS, socialne službe TOZD ter uvesti stalno sodelovanje med strokovnimi službami posameznih SIS. Preiti je potrebno na dejansko ugotavljanje socialnega stanja posameznika in družine — vsak primer obravnavati individualno.

— v vsaki SIS ugotoviti finančne možnosti v okviru že zagotovljenih finančnih sredstev za leto 1981, v upravičenih primerih pa pripraviti predlog za pridobitev dodatnih finančnih sredstev.

Vse SIS so razpravljale o predlaganih ukrepih Skupščine SRS za ohranitev socialno — ekonomske varnosti delavcev in občanov ter v zvezi s tem predlagajo naslednje ukrepe:

I. Občinska skupnost socialnega skrbstva

— Skupščina skupnosti socialnega skrbstva je obravnavala potrebo in možnosti za zvišanje denarnih pomoči tistim upravičencem, katerim je denarna pomoč edini ali dopolnilni vir preživljanja. Skupščina je v zvezi s tem sprejela stališče, da bi bilo umestno in potrebno, da se tem upravičencem valorizirajo pomoči še za 10 %. V letošnjem letu so se namreč tem upravičencem že enkrat valorizirale pomoči (v celotni SR Sloveniji).

Tako bi upoštevajoč še dodatno 10 % zvišanje denarne pomoči kot edini vir preživljanja predstavljalo zvišanje v letu 1981 za 47 % (denarna pomoč bo znašala 3.200 din mesečno) in za dopolnilni vir preživljanja 70,2 % (denarna pomoč bo znašala 1.600 din mesečno).

Ta valorizacija terja dodatna finančna sredstva in sicer:

— Edini vir preživljanja	
225 upravičencev	607.500,00 din
— Dopolnilni vir preživljanja	
283 upravičencev	382.050,00 din
Skupaj:	989.500,00 din

Skupščina SSS predlaga zboru združenega dela, da se manjkajoča sredstva zagotovijo in preseženih sredstev skupnosti socialnega skrbstva iz leta 1980 v znesku 449.735,00 din, preostanek potrebnih sredstev pa bo skupnost socialnega skrbstva skušala dobiti iz solidarnosti.

— Skupnost socialnega skrbstva M. Sobota in Center za socialno delo bosta skupaj z ostalimi SIS v občini že v letu 1981 proučila možnost izvedbe skupne evidence prejemnikov socialnih pomoči v občini.

nakar bomo lažje ugotavljali katere družine so dejansko potrebne hitre in učinkovite pomoči družbe.

II. Občinska skupnost otroškega varstva

Skupščina skupnosti otroškega varstva je sprejela naslednje ukrepe in sklepe:

1.) Denarne pomoči družinam:

Skupščina je sprejela družbeno usmeritev izvajanja denarnih pomoči tako, da se z leti zmanjšuje število družin in otrok, ki bodo prejeli denarno pomoč, povečuje pa se denarna pomoč tistim otrokom, ki živijo v družinah z najnižjimi dohodki. Tako je planirano, da bo v letu 1981 prejelo denarno pomoč 5.800 otrok delavcev, kar je za 21 % ali 1505 otrok manj kot v letu 1980 in za 200 kmečkih otrok, kar znaša 19 % manj kot v letu 1980.

Višine denarnih pomoči bodo za vse otroke delavcev enake in bodo znašale:

I. kategorija dohodka	900.- din
do 2.200 din	
II. kategorija dohodka	700.- din
od 2.200 do 2.800 din	

Povečanje za ti dve kategoriji napram letu 1980 tako znaša 37 % (življenjski stroški so se v letu 1980 zvišali za 39 %).

III. kategorija dohodka	300.- din
od 2.800 — 3.900	

Višina pomoči v tej kategoriji ostane enaka višini v letu 1980 — brez valorizacije.

— Višina denarnih pomoči za kmečke otroke je enaka višini denarne pomoči otrokom iz delavskih družin v tretji kategoriji dohodka (od 2.800 — 3.900 din) in znaša 300.- din.

— Višine povečanih denarnih pomoči za otroke edinih hranilcev in za težje telesno in duševno prizadete otroke ostanejo nespremenjene — iste kot v letu 1980.

Za upravičence do denarnih pomoči je sedaj v teku revizija, ki bo končan do meseca maja. V tem postopku bo potrebno skupaj s strokovno službo socialnega skrbstva ugotoviti dejansko socialno stanje otrok Romov in čimhitreje ukrepati. Možnosti za dodatno valorizacijo, za ostale otroke pa bo mogoče videti šele po končani reviziji.

V skupnosti otroškega varstva ima za predvidene denarne pomoči zagotovljena finančna sredstva, ki se stekajo po posebni prispevni stopnji in iz solidarnosti.

2.) Ekonomske cene VVZ — subvencioniranje pri prispevku staršev:

— Ekonomske cene za dejavnost VVZ v letu 1981 so se v povprečju v občini zvišale za 18 %. V ceni je izvajalcem — VVZ zagotovljeno naslednje zvišanje:

- 16 % za valorizacijo OD zaposlenim
- 20 % za zvišanje materialnih stroškov

— sklad skupne porabe in amortizacija — upoštevati minimalne stopnje po zakonu ter dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981.

Ekonomske cene v VVZ so v letu 1980 pokrivali SOV in starši — finansiranje se je izvajalo v odnosu 61 % skupnost otroškega varstva in 39 % starši — skoraj isti odnos bo ostal tudi v letu 1981.

— Za financiranje dnevnega varstva otrok v VVZ so v okviru SOV sprejeta Merila za financiranje dnevnega varstva otrok — v okviru teh pa še lestvica za prispevek staršev (diferencirana udeležba staršev).

V letu 1981 je bila sprejeta nova lestvica za prispevek staršev. Nova lestvica je vsekakor v prid staršev, saj se po njej delež staršev k pokrivanju ekonomske cene znižuje za več kot 10 %. Skupnost otroškega varstva je pri predlogu nove lestvice upoštevala težji položaj družin

tedenski koledar

SOBOTA, 25. april — Marko NEDELJA, 26. april — Zdeslav PONEDELJEK, 27. april — Ustanov. OF
TOREK, 28. april — Vito

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
26. aprila ob 16. uri jugoslovanski barvni vstavijski film: „VRNITEV“ ter ob 18. in 20.30. uri zah. nemški barvni vstavijski film: „PLOČEVINASTI BOBEN“;

27. in 28. april ob 18. in 20. uri jugoslovanski barvni vstavijski film: „VRNITEV.“

LENDAVA

25. aprila ob 17. in 19.30 uri ameriški film: „OTOK DR. MOROA“;

26. aprila ob 17. in 19.30. uri italijanski film: „ČLOVEK — IMENOVAN BULDOŽER.“

GORNJA RADGONA

25. aprila ob 19.30 uri japonski film: „JESEN BREZ CARJA“;

26. aprila ob 9.30 uri japonski film: „JESEN BREZ CARJA“ in ob 17. uri ameriški film: „ALIEN — OSMI POTNIK.“

LJUTOMER

25. aprila ob 19.30 uri ter 26. aprila ob 17.15 in 19.30 uri ameriški film: „ELVIS PRESLEY — ZADNJI SHOW.“

ČRENŠOVCI

25. in 26. aprila ameriški barvni film: „KERI.“

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

25. in 26. aprila film: „ORKA — KIT UBIJALEC“.

VERŽEJ

25. in 26. aprila francoski film: „HOTEL NA PLAŽI.“

VELIKA POLANA

29. aprila ameriški barvni film: „SVATBA.“

prodam

ZASTAVO 750, letnik 77, prodam. Tropovci 43. M—1399
WARTBURG, letnik 69, vozen in registriran, potreben manjšega popravila, prodam tudi na ček. Cena 10.000 din. Naslov v upravi lista. M—JK

ZIDANO GARAŽO s kompletno dokumentacijo v Gornji Radgoni, prodam. Marija Jakovljevič, Pannonska 20, G. Radgona. M—MM
ELEKTRIČNO KITARO „IBANEZ“ PRODAM. Jože Belak, Žerovinci 28, p. Ljutomer, telefon 81-035, interna 53 — dopoldan. Vi—153

TRAKTOR ZETOR 45, prikolico, krožne brane in pluge, prodam. Marko Bedekovič, Razkrižje. Vi—155

ELEKTRIČNO OMARICO s trofaznim števcem, primerno za gradnjo, po ugodni ceni prodam. Ivanovci 37/A. M—1401

ZAATAVO 101, staro 9 let, prodam. Petanjci 51. M—1403
UTO PRODAM. Nemčavci 35/A. M—1404

ČEBELNIAK — primeren tudi za gradbeno uto ali garažo in stare panje, ugodno prodam. I. Vučklič, Talanjska 4 (pri novem vrtcu), telefon 21-964. M—1405

ZASTAVO 750, letnik 1972, ugodno prodam. Naslov v upravi lista ali telefon 73-082 — od 13. do 14. ure. M—1407

BREJO KRAVO, staro 4 leta, prodam. Dokležovje 32. M—1448
GRADBENO BARAKO (370 x 230) PRODAM. Ivan Drvarič, Otovci 64, p. Mačkovci. M—1409
TESAN LES — zidne lege in borovo hlodovino, prodam, Salamenci 65. M—1411

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Mitja Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Štefan Sobočan, Janko Stolnič (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelke, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih kopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih — Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Dragi Moji Vukaj iz Dolnjih Slaveč, ki živi v Nemčiji, želijo za njen 6. rojstni dan vse lepo z željo, da bi se kot pomladna ptička kmalu vrnila med svoje drage v donaci kraj — mama. Lepim željam se pridružujejo Andrej, Tatjana, Boja in Mateja.

FERIJU DUHU iz Lipe iskreno čestitajo za uspešno opravljeno diplomu II. stopnje na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, smer meteorologija v Ljubljani ter izpolnitev življenjskih ciljev — domači in sorodniki.

ZVONKU JELENU iz Bunčan, ki služi vojaški rok v Mladenovcu, želijo za 20. rojstni dan vse najlepše z željo, da bi mu dnevi vojaščine kar najhitreje minili — boter, botra, stara mama, teta Kristina ter sestrični Irena in Pepca.

STANKU HORVATU iz Pečarovec in njegovi izvoljenki Majdi Bačič, želijo ob sklenitvi zakonske zveze iskrenega in toplega družinskega sožitja — gasilke in gasilci iz Pečarovec.

ZASTAVO 101, garažirano, dobro ohranjeno in barvni televizor GORENJE, ugodno prodam. Margan, Lendavska 10, M. Sobota. M—1412

KRAVO s teletom, staro tri leta in moped — tribrzinec, prodam. Jožef Mužinič, Safarsko 29, Ljutomer. Vi—158

DIANO 6, letnik 1976, registrirano do aprila 1982, ugodno prodam. Anica Kuzmič, Vidonci 30. M—1413

AVTO LADA 1500 SL, letnik 1979, naprodaj. Naslov v upravi lista. M—1314

DVA NAPAVALNIKA (nemška) z rezervnimi ventili, prodam. Satakovci 9. M—415

V SPOMIN

5. maja minevajo tri leta, od kar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

Drago Škerlak

iz G. Petrovec

Solze in bolečina sta napolnili naša srca. Kruto je spoznanje, da te ni več med nami. Vsem, ki ste ga ohranili v lepem, spominu, mu prinašate sveče in cvetje — prisrčna hvala!

Neutolažljivi: sinek Aleš, žena Ivanka, ostali domači, oče, mama ter bratje z družinami

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

ZAMRZOVALNO SKRINJO 380 l, v uporabnem stanju, prodam. Strukovci 44, p. Bodonci. M—1417

BARVNI TELEVIZOR PHONOLA (cena 20.000), OPEL REKORD 1965 (cena 50.000), registriran, motor fiata 101 (zastava) in razne dele, prodam. Martin Tratnjek, Pečarovci 47, telefon 77-117. M—1418

DVE CISTERNI (1700, 2200) PRODAM. Gornji Petrovci 42. M—1419

MINI MORIS 1000, letnik 1977, ugodno prodam. Informacije po 18. uri. Telefon (069) 74-225. M—1420

TRAKTOR STEYR 80 A s koso in brano, prodam. Gorica 22, p. Puconci. M—1422

AVTOPRIKOLICO, zastavo 750 in zastavo 850 — po delih, nujno prodam. Dankovci 26. M—1423

MOTOKULTIVATOR (freza) znamke ferrari, 12 KS, primeren za obdelavo manjšega vinograda, ugodno prodam. J. Pucko, Juša Kramarja 24, Murska Sobota, telefon 21-574. M—1397

TOVORNI AVTO ZNAMKE LIAZ, 9 t, kiper, letnik 1978, prodam. Telefon: 78-026. M—1426

MOTORNO KOLO MZ 150 PRODAM. Janko Aleksander, Šalovci 93. M—1428

POHIŠTVO SPALNICE in otroške sobe, prodam. Mr. Jože Lainščak, Kuharjeva 2, Murska Sobota. M—1355

PRAŠIČA za zakol prodam. Naslov v upravi lista. M—1371

KAVČ GARNITURO za dnevno sobo, prodam. Karel Benčec, Stara ulica 3, stanovanje 10, M. Sobota. M—1373

OSEBNI AVTO AMI-8, letnik 71, v voznem stanju (zaradi vojaščine) prodam. Flisar, Gornji Moravci 148, p. Fokovci. M—1374

KRAVO, 4 leta staro in 8 mesecev brejo, prodam. Žižki 59, p. Črenšovci. M—1375

FIAT 124, registriran do marca 82, prodam. Franc Panker, Pečarovci 79, p. Mačkovci. M—1376

KROŽNE BRANE — rabljene, prodam. Strukovci 25, p. Bodonci. M—1377

KOMBAJN KLAS MERKUR z diesel motorjem, 75 KS (3 m širini — nož), prodam. Stefan Madjar, Radovci 10, p. Grad. M—1378

ZASTAVO 125 P, letnik 1979, prevoženih 9500 km, prodam. Vzajem tudi ček. Informacije po telefonu 23-837 ali 21-963 v popoldanskem času. M—1379

AMI-8 BREAK, letnik 1975, prodam. Tropovci 69. M—1380

SNEMALNO KAMERA QUARZ-ZOOM, 2 x 8 super in projektor prodam za 12.000 din. Naslov v upravi lista. M—1381

POHIŠTVO SPALNICE — skoraj novo, ugodno prodam. Krog 143. M—1383

ZASTAVO 101, letnik 1976, nujno prodam. Cena po dogovoru. Krog 50, telefon 23-397. M—1384

ZASTAVO 750, letnik 1975/76, dobro ohranjeno, prodam. Cena 60.000 din. Zrinski, Gregorčičeva 25. M—1385

SENO — večjo količino, prodam. Lukač, Krog št. 70. M—1386

SVINJO — visoko brejo, dobre pasme, ugodno prodam. Panonska 37, Bakovci. M—1387

TRIDELNA ZASTEKLENA OKNA (195/85 cm), 3kom., malo rabljene, poceni prodam. Friškič,

Krog 106. M—1386 a
TRAKTOR FERGUSON 585, 80 KM, letnik 1976 s kabino, kompresorjem in hidravličnim volanom, prodam. Avgust Borko, Stanetinec 50, Strigova. M—1389

ZASTAVO 101 — karambolirano in austin — tudi po delih, prodam. Krajna 20, p. Tišina. M—1390

TOVORNI AVTO MAN (z delom) in prikolico, 6 t, prodam. Naslov v upravi lista. M—1391

VW PASSAT, dobro ohranjen, star 4 leta, prodam. Stefan Sraka, Kopitarjeva 23, M. Sobota, telefon 21-145. M—1392

MRTVAŠKI VOZ, v dobrem stanju, po ugodni ceni prodam. Ogled možen vsak dan. Interesenti se naj ogledajo pri vsakem odboru v Zenkovcih. M—1393

BREJO TELICO in molzni kravi, prodam. Franc Olaj, Murski Črnci 39, p. Tišina. M—1394

JEEP — indijski, registriran, 1300 ccm, prodam. Vrtarič, Razlagova 24. M—1396

OPEL KADET tip B KUPE in OPEL REKORD tip A in glavo motorja AUDI-60, prodam. Gomboc, Juša Kramarja 7, M. Sobota. M—1398

ŠKODO 110 de lux, letnik 1975, (poceni) in novi kombinirani hladilnik, prodam. Šarkanj, Mojstrska 2, M. Sobota. M—1427

OBRAČALNIK SIP, puhalnik TAJFUN in več ton pšenice, prodam. Ogled 25., 26. in 27. aprila. Farkaš, Stara Nova vas, p. Križevci pri Ljutomeru. Le—132

KARAMBOLIRANO ZASTAVO 750 LUXE, letnik 1976, 46.000 km, registrirano do konca julija, ugodno — nujno prodam. Ibolja Sabo, Vrtna 8, stanovanje 2, Murska Sobota. M—1429

RENAULT-10, registriran prodam ali zamenjam za okrogli les. Krog 12/A. M—1430

OPEL KADET, letnik 1969, dobro ohranjen, prodam. Cena 58.000 din. Recek, Dol. Slaveči 48/B, telefon 78-620. M—1433

kupim

12-STRUNSKO KITARO KUPIM. Vlado Stojko, telefon 81-045, interna 52. Vi—154

NEPOŠKODOVANI BLOK MOTORJA stare motorne žage stihl 08-S, kupim. Milan Petek, Bučkovci 63. Vi—16

KOSO za traktor steyr 180 A, kupim. Pavel Ferencek, Dobrovnik 219. M—1406

sobe

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom v centru mesia M. Sobota, oddam brezplačno samski ženski za enkratno tedensko pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. M—1410

razno

NAJDENO! V mesecu marcu sem našel poročni prstan z vgraviranim imenom „Egon“. Lastnica ga lahko dobi pri Francu Olaju, M. Črnci 39, p. Tišina. M—1395

HIŠO, 11 ha zemlje na Goriškem in vso ostalo premoženje dam s preužitkom dobrosrčni družini (lahko tudi madžarskega porekla). Naslov na upravi lista. M—1424

ZDOMCI! Opravljam selitvene prevoze — solidno in zanesljivo. Telefon 72-912. M—1315

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE z balkonom in telefonom, centralno ogrevano, v novem delu Ptujja zamenjam za enakovredno ali večje v Radencih. Husar Zlata, telefon (069) 22-210 od 6. do 14. ure. M—1340

zaposlitve

ŽENSKO za varstvo otroka na domu, iščem. Stanovanje in hrana v hiši, ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista. M—1327

ŽENSKO za celodnevno nego bolnika, iščem. Agata Gutierrez, Rudarska 4, Lendava. Le—133

DELAVKO za delo v pralnici in likalnici ter šiviljo z znanjem ženskega in moškega krojaštva, sprejem v službo. Angela Kolosovski, Jamna 14, Videm ob Ščavnici. M—1311

Marsikaj, česar ne rabite, lahko prodate, če daste mali oglas v VESTNIK

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

Vilma Šbul

roj. Vrečič iz Skakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam na kakršenkoli način izrazili sožalje, darovali vence ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, in predstavniku KS Cankova za poslovilne besede.

Skakovci, Maribor

Žalujoči: sin Viktor, hčerki Esta in Ida z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

Terezija Korpič

iz Adrijanec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, botrini in znancem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi duhovniku za lepe poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke in tov. Aleksandru za ganljiv govor ob odprtem grobu. Posebna zahvala osebju Doma onemoglih Rakičan za ves trud. Adrijanci, 14. aprila 1981

Žalujoči: vnuk Štefan z ženo Marijo in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je za vedno zapustila naša draga mama, sestra in stara mama

Marija Breitenberger

roj. Jošar

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala sosedom Trplanovim iz M. Sobote za obiske in vso pomoč v času njene bolezni, enako tudi sostanovalki Majdi Bedek iz Boreč. Prisrčna zahvala duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke enako tudi sostanovalcema Majdi Bedek in Jožetu Bedeku iz Boreč. Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

M. Sobota, Kokra, Kušanovci, Križevci, Humersdorf, M. Sobota, 18. 4. 1981

Žalujoči: hčerki Herta in Angela z družinama, brat Šandor iz Križevca, Ludvik Jošar z družino iz M. Sobote, Marija Kučan z možem Kalmanom in ostalo sorodstvo

Dehteča vaška idilika vabi

Pravilno sem ravnal, ko sem pospravil „šila in kopita“ in se iz zahle pisarne v mestu podal na čist zrak na vas. Bil je izredno lep dan in kot nalašč za potep. Zapečljaj sem se v Črenšovce, nato me je pot vodila v Žižke, pa v Trnje. . . . To so tri vasi, ki sestavljajo krajevno skupnost Črenšovci. Med potjo po teh krajih sem opazoval dosežke občanov, torej zunanje podobe vasi. Seveda popotnik najprej opazi hiše. Vse polno je novih, zlasti pa ob glavnih vaških ulicah. Toda ob obisku sem zavil tudi v manj prometne ulice. Tu pa sem bil nekoliko razočaran, saj je tudi v naselju, kakršno so na primer Črenšovci, kar precej starih hiš, katerih zunanja podoba ni ravno v čast ne kraju in seveda še manj stanovančev. To so predvsem domačije, v katerih stanujejo stari ljudje. Taki, ki nimajo naslednikov ali pa so jih otroci zapustili. Toda v teh stranskih ulicah je

Nas novinar je obiskal krajevno skupnost Črenšovci in se navdušil nad neokrnjenim naravnim okoljem v nekaterih ulicah. Seveda pa je ob obisku odkrival tudi napredek Črenševcev, Žižkov in Trnja.

krožnih bran in drugih pripomočkov, ki olajšujejo kmetijsko proizvodnjo. Najbrž bi srečal tudi kako kravjo vprego. Dejstvo je namreč, da ponekod živino uporabljajo tudi za vleko vozov. Bojim pa se, da med vračajočimi se ne bi opazil veliko mladih. Tudi v Črenšovcih, Žižkih in Trnju je veliko njih kmetijstvu nekako obrnilo hrbet, češ v tovarni več zaslužim, delati mi ni treba ves dan. . . . Nekaj resnice v takih trditvah seveda je, ne pa vsa. Do tega spoznanja prihaja vse več mladih, ki tako spoznavajo, da tudi kmetija lahko da primeren dohodek, seveda, če si človek prizadeva za napredek. Če omenjena mehanizacija, čeprav je draga,

hiš, potem gospodarskih poslopij, nakup mehanizacije za kmetijsko dejavnost. . . . Veliko sredstev pa so namenili tudi za izgradnjo skupnih objektov, od katerih omenjam le nekatere: v Črenšovcih, Žižkih in Trnju so asfaltirali vse vaše ulice, vse tri vasi imajo vodovode, telefonsko omrežje, ki je omogočilo 50 priključkov, zadovoljivo so rešili problem električne napetosti, v Črenšovcih so nedavno tega dobili novo samopostrežno trgovino in banko. Nekaj let nazaj smo bili v Žižkih priča otvoritve tovarne usnjene galanterije. Izredni so tudi dosežki kmetijskih proizvajalcev, saj, četudi v kmetijstvu dandanašnji ni zaposlenih toliko ljudi kot nekaj let nazaj, količinsko pridelkov ni manj. Seveda pa so še velike možnosti za povečano pridelovanje raznih poljščin, prav tako pa zadnje besede še niso rekli tudi proizvajalci govejega in perutninskega mesa.

da bodo v Žižkih kmalu pristopili h gradnji novega kulturnega hrama. Pa ne samo tega: Žižkarji bi radi imeli tudi manjšo trgovino da jim tako ne bi bilo treba kupovat vseh drobnarij v Črenšovcih. Zagotovo bodo tudi to željo in potrebo uresničili, saj v okviru kulturnega objekta načrtujejo tudi prostor za trgovino.

Omenil sem že asfalt v vseh treh krajih. No, te pridobitve še niso povsem sklenili, saj bodo v tem srednjeročnem obdobju še bitumenski gramoz prevlekli z asfaltnim betonom, ter tako cesto dobro utrčili pred vremenskimi vplivi in gostim prometom. Poleg tega bodo v Trnju asfaltirali še nekaj makadamskega cestišča, na katero so pred leti „pozabili“.

ŠOLA JE ŽE PRETESNA

V tistem času, ko so v Črenšovcih dogradili novo šolo, je bila ta nekaj posebnega; za tedanje razmere je bila neke vrste idealna rešitev. Toda čas je prinesel nove zahteve. Te se kažejo v prostorskih težavah in potrebah po nekaterih izpopolnitvah in dograditvi prizidka. V krajevni skupnosti se zavedajo, da so tudi sami dolžni prispevati del sredstev, zato so na nedavnem glasovanju o uvedbi samoprispevka sklenili, da bodo v te namene primaknili pač tedaj, ko bo do gradnje prišlo, 100 starih milijonov. Pa ne samo za šolo, tudi za gradnjo otroškega vrta je krajevna skupnost voljna dati svoj delež. Tako je sklenjeno, da bo kupila parcelo, vse to pa z namenom, da bi do gradnje prišlo čimprej. Kdaj pa se bo to zgodilo, mi v Črenšovcih žal niso vedeli povedati. Pač stabilizacija, ki terja krčenje investicij na marsikaterem področju. Dotlej, dokler pa novega vrta ne bodo zgradili, si bodo pomagali kot doslej: malčki so v skrbnem varstvu v prostorih stare šole. Seveda ne ves dan, kajti

SKRB ZA ZDRAVO OKOLJE

Če je bil dosedanj razvoj Črenšovcev, Žižkov in Trnja bolj naključen, bo v prihodnosti drugače, saj bo potekal po določenih srednjeročnega programa razvoja krajevne skupnosti. Poslej ne bodo gradili hiš kjerkoli, tudi na obliko domačij bodo pazili, pa tudi splošnemu videzu vasi bodo posvečali posebno skrb. Prizadevali si bodo torej, da ne bodo lepe le ulice, po katerih se odvija gostejši promet, ampak bodo oedili tudi stranske ceste. Seveda pa bo dan poudarek tudi v tem prihodnjem obdobju ureditvi središča krajevne skupnosti, torej centru Črenšovcev, ki je v okolici spomenika prekmurske matere. Tod je sicer že nekaj narejeno za kar skrbi med drugimi tudi vaška snažilka, res pa je, da vsega ne more postoriti, ko pa je tudi v tem kraju tako kot marsikje drugje: pobereš papirje, že se najde nekdo, ki ne vrže cigaretno škatli-

Del naselja Žižki

nekaj drugega, kar nekako izravna obiskovalčev pozitivni in negativni vtis: cvetoče drevje, čist zrak in prvotno okolje. Vse to buji spomine na življenje pred dvajsetimi leti.

MEHANIZACIJA PRIVABLJA MLADE

Razen na glavni črenšovski ulici, po kateri se odvija gost motorni promet, so bile ulice v Črenšovcih, Žižkih in Trnju skorajda prazne, četudi je bil delovni dan. Koder hodijo ljudje, se nisem spraševal, saj sem logično sklepal, da jih je zabilo polje. Pač čas pomladanske setve in sajenja. Povsem drugačen pa bi bil pogled proti večeru, saj bi tedaj opazil množico traktorjev, sejalnikov,

gorivo pa še bolj, je seveda pustila pozitivne učinke in je nekaj mladih, ki so sicer hoteli v službo, priklenila na zemljo. Upajmo, pravzaprav želimo, da bi se taka pozitivna gibanja nadaljevala, tovarne so namreč že polne, mnogo polja pa slabo obdelana.

KMETIJSKA PROIZVODNJA JE VEČJA

Denar, ki ga občanom Črenšovcev, Žižkov in Trnja prinaša kmetijstvo, zaposlitev doma in na tujem, seveda ne skopni ob požirkih hladnih pijač v kateri izmed štirih gostišč, tudi za živila ga ne potrošijo v celoti, ampak ga vlagajo v dobrine trajnejšega pomena. Največ sredstev so občani vložili v izgradnjo stanovanjskih

Ulica v Trnju

ce, vrečke od bombonov, krompirčkov. . . v koš, ampak mimo njega. Komunalni nadzornik ima torej precej dela tudi s takimi nedrežji. Sicer pa si v Črenšovcih prizadevajo, da bi v naslednjih petih letih, pač tedaj, ko bodo delavci cestnega podjetja obnavljali regionalno cesto, uredili v središču vasi vsaj nekaj sto metrov kanalizacije in pločnikov. S tem ne bodo olepšali le naselja, ampak bo poskrbljeno za večjo cestno varnost, kajti na cestah ni le množice tranzitnih potnikov, ampak tudi domačinov. . . .

KMALU NOVA KULTURNA DVORANA

Potem ko so Žižkarji velikodušno odstopili tovarni Toko iz Domžal svojo kulturno dvorano, v kateri so uredili proizvodni obrat so ostali brez dvorane za kulturne prireditve. Nekateri so tako odločitev sicer kritizirali, drugi pa (teh je bilo več) so dejali: če izpustimo možnost pridobitve delovnih mest v domačem kraju, ne bomo ravnali prav, saj se s tem odrečemo osnovi (denarju) za napredek kraja; medtem ko si kulturno dvorano lahko kdaj pozneje znova zgradimo. Priprave na postavitev tega objekta so hitro stekle. Precej denarja je naselju navrgla tombola, ki je postala zdaj že tradicionalna in vselej finančno uspešna. Vse torej kaže,

zdaj v pomladnih mesecih je veliko lepše v naravi.

ROJSTNI KRAJ VABI

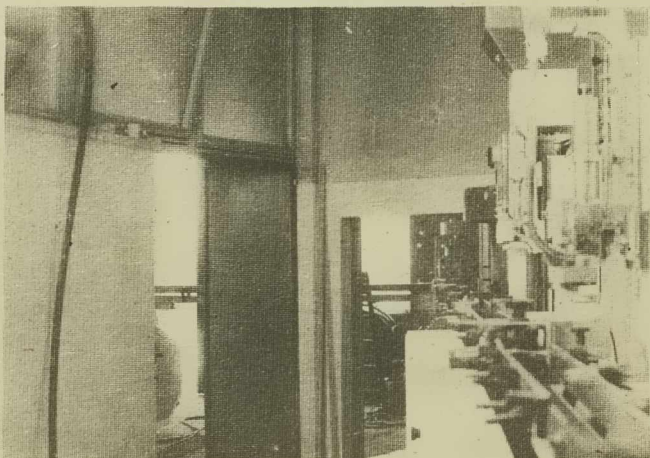
Čeprav sem se o obisku pa o dosežkih in načrtih Črenšovčanov, Žižkarjev in Trnjančanov na veliko razpisal, nisem uspel zajeti vsega, o čemer bi kazalo povedati našim bralcem. Pa ne le domačim pomurskim, ampak tudi tistim, ki Vestnik dobivajo drugam. Da, z območja krajevne skupnosti se je v preteklosti veliko ljudi izselilo; odšli so v druge slovenske kraje, pa v zahodne dežele, tudi čez morje jih je veliko odpotovalo. Pač, tedaj so bili časi, ko je bilo treba iti, če si hotel nekoliko bolje živeti. Dandanašnjim občanom teh krajev ni treba zdoma, saj lahko stanujejo kar v svojem kraju, dasiravno delajo v Lendavi, Murski Soboti, Beltincih, Turnišču. Pravilno torej ravnajo, ko si zidajo nove hiše in stare obnavljajo kar v rojstnem kraju, ki je tako iz dneva v dan lepši, posebej pa še zdaj, ko cveti drevje, rože. . . ko na vsakem koraku čutiš dišavno pomlad. Priznam, dobro sem se naučil teh prijetnih vonjev, zato ponavljam: tisti dan, ko sem pospravil mizo v zatohli pisarni in jo mahnil na obisk v krajevno skupnost Črenšovci, sem se odločil pravilno.

STEFAN SOBOČAN

Pozeba prekrižala načrte

Delovna organizacija Vinogradniško gospodarstvo Kapela z dvema temeljnima organizacijama združenega dela (Družbena kmetijska proizvodnja in Kooperacija) in 75 stalno in 20 sezonsko zaposlenimi delavci v zadnjem letu dohiteva, kar je svojčas v marsičem zamudila. V mislih imamo družbenoekonomski in socialni položaj zaposlenih, sklade in sodelovanje z drugimi sorodnimi delovnimi kolektivi v gornjeradgonski občini, pomurski regiji in zunaj nje. Še v večji meri je tudi razvila sodelovanje, ki je mimogrede rečeno že kar tradicionalno, s krajevno skupnostjo Kapela. Skratka, vse bolj se zaveda pomena, ki ga ima pri pospešenem razvoju tega dela Pomurja, kjer znajo tu pa tam še vznikniti na plano nekdanji viničarski odnosi, le da v novi, posebni preobleki, ki jo je prineslo »vikendaštvo«.

V pogovoru z direktorjem delovne organizacije Jožetom Vogrinčičem smo zvedeli, da jim je uspelo lani nameniti blizu 5 milijonov dinarjev za sklad skupne porabe in poslovni sklad, kar jim poprej ni uspevalo. Kar za 30 odstotkov so

V posodobljeni kapelski kleti bo še vrela in se penila žlahtna kapljica.

zvišali mesečne osebne dohodke in ob letošnjem zaključnem računu vnovič za 15 oziroma 20 odstotkov, vendar so navzlic temu še vedno na repu lestvice osebnih dohodkov v občini. Da bomo nazornejši: skladiščnik dobi okrog 8500 dinarjev, traktorist 13 tisoč in več, gozdni delavec tudi na 15 tisoč dinarjev in direktor temeljne organizacije okrog 17 tisoč dinarjev mesečnega osebnega dohodka. Seveda je dohodek v celoti odvisen od vloženega dela.

V Vinogradniškem gospodarstvu Kapela se zavedajo, da je kmetijski prostor v občini in posebej regiji enovit, zato se tesneje povezujejo ne le z gornjeradgonskim Kmetijskim kombinatom, temveč tudi ABC Pomurko in drugimi delovnimi organizacijami. Tako s kmetijskim kombinatom že sodelujejo na področju vinogradništva, poljedelstva in živinoreje, zlasti po strokovni in organizacijski plati, kajti še vedno nimajo dovolj strokovnih in kvalificiranih kadrov. Za letos načrtujejo sodelovanje predvsem pri enotnem kletarjenju, skupni prodaji proizvodov in skupni obnovi določenih kapacitet.

Resda še niso združeni z ABC Pomurko, vendar pa so poslovne vezi z njo zelo tesne. VG Kapela skoraj v celoti prodaja živino — samo lani so imeli v hlevu v poprečju 89 plemenskih krav, 28 telet in 126 pitanih govedi — klavnici v Murski Soboti in Gornji Radgoni, nekaj pa gre tudi v mesnice v Celje.

Na področju vinogradništva so sklenili dolgoročne pogodbe z Istravinom in Vinagom iz Maribora. S prvim partnerjem so jo, spričo neugodnih pogojev in neporavnanih obveznosti, prekinili in se lani preusmerili na prodajo preko Kmetijskega kombinata Gornja Radgona in Vinaga iz Maribora. Vztrajajo na dohodkovnih povezavah, kar se jim je doslej že obneslo. Se pravi skupna prodaja vina in ustrezen delež. Zdaj je to razmerje 66 (na stroške proizvodnje) proti 34 (na stroške prodaje), razliko med proizvodno in prodajno ceno pa si potlej razdelijo. Naj pri tem omenimo, da so lani pridelali kar nekaj nad 1,3 milijone kilogramov grozdja, kar je spričo neugodnih vremenskih razmer pri jesenskem spravilu dokaj ugodno.

Omenimo še kooperacijsko dejavnost, kjer se proizvodnja nenehno veča.

Pri odkupu kmetijskih pridelkov so najvišji odstotek lani v primerjavi z letom poprej zabeležili pri odkupu pšenice, sladkorne pese in gozda, zadovoljive rezultate pa so dosegli tudi pri odkupu goveda, prašičev in telet za plemo. V letu 1980 je bilo v organizirani reji 248 telet za pitanje težkih okrog 100 kilogramov, 67 telet za pitanje s težo okrog 200 kilogramov in 965 230-kilogramskih pujskov. Iz organizirane reje pri kooperantih so odkupili 861 bekonov, od skupaj odkupljenih 1115 kosov živine. Podatki kažejo, da so kmetje — kooperanti na tem območju dobro preskrbljeni s kmetijsko mehanizacijo, težko pa bi bilo reči, ali je ta tudi v resnici racionalno izkoriščena. Dodamo naj, da hranilno-kreditna služba dobro opravlja svoje poslanstvo, saj pomaga kooperantom s finančnimi sredstvi pri investicijskih vlaganjih in pri kreditiranju tekoče proizvodnje. Ko smo že pri naložbah, naj zapišemo, da so lani namenili za posodobitev kapelske kleti okrog 700 tisoč dinarjev, nabava nove polnilne linije iz Italije pa jih je prišla 5 milijonov dinarjev.

Kakšni so obeti za letos? Direktor VG Kapela Jože Vogrinčič pravi, da slabo kaže. Planirali so dokaj ugodne rezultate, toda slabša lanska vegetacija in mrzla zima sta napravili svoje, zlasti v vinogradih. Vse kaže, da je spričo porabe slo po zlu čez 50 odstotkov vinogradov, kar bo skoraj za polovico zmanjšalo pridelek. To je še toliko bolj zaskrbljujoče, če vemo, da gre za delovno organizacijo, ki je zvečne odvisna od vinogradništva. Če pa dodamo še težave pri dobavi repromaterialov, cenovne zagate — samo nabavna vrednost blaga odkupa in repromateriala se je lani v primerjavi z letom 1979 povečala kar za 117 odstotkov — in vrsto drugih, je črnogledost glede letošnjega poslovanja VG Kapela več kot na mestu. Ne bo jim preostalo drugega, kot da kar najhitreje opravijo rebalans proizvodno-finančnega plana ne le za letos, temveč za celotno srednjeročje.

Branko ŽUNEC

Vzgoja za SLO

Vzgoja, izobraževanje in poučevanje učencev za splošno ljudsko obrambo je dejavnost posebnega družbenega namena. Osnovne šole imajo pomembno vlogo in odgovornost za izvajanje zastavljenih nalog v okviru svoje celotne vzgojnoizobraževalne dejavnosti.

V šol. letu 1978/79 so v SFRJ potekale dejavnosti in tekmovanja v počastitev 30-letnice vzgoje mladine za splošni ljudski odpor. Tekmovanja mladine osnovnih šol in šol usmerjenega izobraževanja v dejavnostih s področja LO in DS so pokazala praktično vrednost, zato so v okviru SFRJ sprejeli sklep, da postanejo tekmovanja stalna oblika aktivnosti mladine na področju LO in DS.

Minil je dobrih 6 mesecev odkar je republiški odbor za pripravo in izvedbo tekmovanj s področja LO in DS v SR Sloveniji razpisal v šol. letu 1980/81 tekmovanje osnovnih šol in šol usmerjenega izobraževanja v aktivnostih LO in DS.

Osnovne šole so začele s pripravami na šolska tekmovanja na osnovi objavljenih propozicij. Kljub konkretno opredeljenim vsebinam s področja LO in DS pri rednem vzgojnoizobraževalnem delu — pouku ter prostovoljnih dejavnostih, so učitelji in učenci bili precej obremenjeni še z dodatnimi nalogami.

Tako so tudi v Odrancih pred kratkim izvedli šolsko tekmovanje s področja SLO. Tekmovali so učenci od 1. do 8. razreda. Za učence od 1. do 6. razreda je bilo tekmovanje prilagojeno njihovim telesnim zmogljivostim in znanju. Učenci 7. in 8. razreda pa so tekmovali na 5 km dolgem orientacijskem pohodu s petimi kontrolnimi točkami. Na tekmovanju so učenci preverjali svojo telesno pripravljenost, orientacijo s pomočjo kompasa, poznavanje topografskih znakov; s pomočjo nalog objektivnega tipa oziroma testa so preverili znanje o narodni zaščiti, protiokelepni, protidesantni in protizračni obrambi; teoretično in praktično so preverili znanje iz prve pomoči pa tudi puško M-48 je bilo potrebno poznati. Pred startom so vsi tekmovalci streljali z zračno puško.

Z rezultati šolskega tekmovanja so bili ob koncu vsi zadovoljni, tako učitelji kot učenci. Skupaj so preverili kvaliteto svojega dela. Samo tekmovanje je prispevalo svoj kamenček v mozaik smotra osnovne šole, kamenček katerega bo možno v prihodnosti še obrusiti do sijaja, s katerim bomo čvrsto čuvali pridobitve NOB in pridobitve našega socialističnega samoupravnega sistema v besedah in dejanjih z mislijo, da rastemo pod Titovo zastavo.

Anton ČERNI